

پیدھیہ کورد دگهل شی
ننهری یاریا سیاسی ژبیر
نهکن

سیلاق

102

جریا پاشی / کانوینا دوی

هه یقانهیه ل ئامیدی دهر دکه شیت

● هه لئنگاقتنهک ل سهر خانا

ئهره دنا (۱۵۳۴-۱۵۷۰)

● جوتیار ته مهر: سپهه ل نهو کهس
بوویه یا نئیای هه شهسهنگیهکا
مهزن بیخیته دناق ژیا نا مندا

● بانگه هه ل دیریت نوی بهره ش کیشه

● هه سنبهکرا و دیرا وئ یا نتوینهواری

● دیتنا باژیرهکی یئ بهری ۵ هزار سالان

● ئهری کوردستان دی بیته

ئیسپیرتهکا بچویک د

روژ هه لاتا نا قیندا..؟

کورد و داعش دناق هه لسه فییت ننهری و کینناتا تخویبانا

هزارا داعشان ل کیه دزیت

فالد دیرهشی

پیرۆزی ئیسلامی هاتینه و پشتی هنگی کار ب وان نههاتیه کرن، ئانکو ئەوا دیبۆزنی (ناسخ و منسوخ) ب هەر ومیی نه هاتیه، بهلکو ئەقی چەندی فەلسەفە و رمهندیت خو بییت کویر بییت هەین و دقیت مروقی بۆسلمان گەلەک یی ژفی چەندی هشیار بییت.

دیشان خاندنگههیت مه بییت دینی ژی هەر ب فی رنگینه و هیش خرابتر، پتریا ئەو دمرسیت تیدا دهینه خاندن، وی هزر و دیتنا دژوار دروست دکەن یا کو ئەفرۆ مروقینی پیته موفتهلا بووی، دیشان هزر و گرۆبییت سیاسی بییت پاشناقیت دینی ل سەر خو داناین، ئەو ژی هەر ب وی رنگی نه و هەرومسا ئەو و مەشان و میدیاییت ل کوردستانی ژی

ژ فی سەمتی دقلا نین، بهلکو بهرۆقازی دپرن ژ شرۆفه و دیتیت هشک و سەقەت و نه تیگەهشتن تیدا یا زیقه.

ژبهرفان ئەگەرا و کۆمەکا دیترا شاشییت مه، لهوا ئەفرۆ ب سەدان گەنج و تولازیت کوردان، قەستا ناف رمفیت هیژییت خووان هزریت دژوار دکەن، بییت ومکی قاعیده و داعشان و هەتا نوکە ژی ئەف تاشاندنه یا بهردموامه دناف مالبات و خاندنگهه و هیژ و گرۆبییت پاشخان ئیسلامی و دینی و مەشان و میدیایا مەدا و ب دروستی ئەف کریاره بهرۆقازی سەمتا مروقیهروموی و زانستی یه و ئەف رنگی تاشاندنی گیانی کچ و کوریت مه دتاشهکی هاردا دهیریت و عەقلی وان ژکار دتیخیت و جفاکی مه یی بویه هەلگری قایروسهکی گەلەک خراب، کو خو دناف میراتی پیسی جزیرا پاشقهمایا عەرمبیا چاخیت نافهراستدا ناسی دکەت و چ پیتهقییت و بلا ئەم خو شاش نهکەین، ئەگەر تاشاندنا مه ب فی رنگی و تەرزى بچیت، ب پشتراستی دیبۆزین، ئەم یی بهرمبابهکی داعشیزما سوپەر دروست دکەین و پشتی ئەقی داعشییت میراتگریت جەزیرا عەرمبی پیدقی ب چ ومستیان و شەر و لیكدانان نابن و کوردستان دی بیته پارچهکا پیروزا ئاخا عەرمبی، ئانکو ئەگەر هوسا بچیت قوناغا پیش مه دی بیته پیسترین قوناغ کو کوردستان تیدا دمرباز دبیت، ژبهرکو شەری داعشییت بیانی بو مه دی گوڤەند بیت ژپیش شەری داعشییت خوڤخویی.

پیدقیه دەستەلاتا کوردستانی گەلەک ب رژی و ب هشیاری سەرمەریی دگەل فی مزاری بکەت و ریکی ل بهر فی رنگی تاشاندنی بگریت و ریک نههیتەدان ئەو فیترکرن ب وی رنگی و ب وی میتۆدی بهیته بهلاقکرن، یا فەرە کو پیدچوون و لیژفرین دقان هەمی بیافاندا بهینه کرن و بلا ئەم نهینه کارگههیت بهرهمئینانا هزریت دژوار دوولات و مالییت خوڤا، بلا ئەم ب ویرهکی هەندەک پیرابوونان بکەین، مینا گەلەک وەلاتییت دونیایی کرین، ئەو ژى نههیلانا سەرۆکانی و ژیدمریت ئەف هزره لی دزین.

گەلەک ژ میژومره، ئەم و ب هزاران بییت ومکی مه، یی ل سەر فی مزاری دنقیسن و ب قیریا دنگی خو بلند دکەین، کانئ بوچی ئەم ب دروستی تبالا خو نادانینه سەر وی کولی یا کو ب بهردموامی دههوان و هەشقینی دا و کانئ بوچی ئەم گونەها وی چەندی دکەینه ستویی کەسیت دیتر و خو بخو سوچبار ناکەین، کو ئەم ب هەمی فیانا دلی خو یی خەرزى فی قایروسى کورژەک دناف گەه و گیانی خوڤا ب خووان دکەین.

چ خش تیدا نینه، ئافاکرنا دستپیکا هەر کەتەکا جفاکی، ژ چەند سۆلین و فلتەرانرا دمرباز دبیت، داکو ئەف کەسه ب دروستی بهیته تاشاندن و فیترکرن بو هاقیتنا پیگافان بهر ب ژیانەکا دروست، بهلی بلا هەر تیک ژ مه باش هزرا خو بکەت کانئ ئەو قوناغیت ئەم و زارۆکییت خو نوکە تیدا دمرباز دبین چەند هەژى مروقینیهکا دروستن و کی دی گەرمیتییت دمت کو ئەف رنگی تاشاندنی مه ل سەر ریکا راست نا تەحسینیت و مه سەر و سەر د گۆمەکا تەقن و هەریپرا ناسی ناکەت.

چ خش تیدا نینه کو پهییکا دینی، هەمی دینان، بی جۆداهی، د شکل و نافهروکا خوڤا، پهییکییت ناشتییت وتەناهیینه و هەمی ژى بانگینا پیگمەژیان و لیترگرتن و ژیانەکا خوش بو مروقان دکەن، بهلی دکریاریدا ئەفه ب دروستی ناهیته دیتن و دی ژمالی دستپیکەین، نابیزم هەمی، بهلی پتریا مالباتان، مەبهستا من ئەم، ئانکو کوردییت بۆسلمانین و ئەفه بو دینییت دیتریت ل کوردستانی دژین ژى هەر ب وی رنگیه، راسته ئەم هەندەک ریداریت (تعالیم) باشییت دینی، نیشا زارۆکییت خو ددەین، بهلیپا دگەل ویدا ژى، ئەم کومەکا شیاشیان دمهژیی ویدا دچینین و دەمی ئەو زارۆک مەزن دبیت دبیتە بهلا سەری جفاکی خو و ئەو تاشاندن و چاندنا وان هزر و دیتنا دبنه ئاگرەک وی و خەلکی دیتر ژى تیدا ب سوژیت، ئەگەر ریداریت دینی ب رنگهکی جان و دروست و ب هشیاری نههیتەدان، ومگری وان دی ب سەقەتی هیته تاشاندن و مەزن بیت، ژبهرکو گەلەک دمقییت دینی بییت هەین هەمی کەس نهشین شرۆفهیییت دروست بدەنی و تییکجار بو مه کوردان کو ئەو دمق ب ئەزمانی عەرمبینه و پتریا مه ژى ب دروستی دئەزمانی عەرمبی ناگەهن و هەتا عەرمب خوژی ب دروستی دمهرمما وان ناگەهن و ئەف دمقییت هوسا ب فی رنگی، دقورئان و دیشان دناف گووتییت پیروزییت پیغەمبەری داژی گەلەک ب مشهیی دهیته دیتن، هەر ومکی یا زانا گەلەک ژ وان دەقان بو سەردەمی هاتنا دینی

خودانی ئیمتیازی

محمهد محسن

سهرنشیکار

خالد دیرمشی

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دهسته کا نڤسکاران

عەبدوللا مشرختی

د. ناشتی عەبدولحەکیم

محمهد عەبدوللا ناھیدی

یوسف محمهد سعید

سەردار هیتوتی

دەرھینانا هونەری

ریناس حەسەن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانا خانى - دهوك

سنۆرى شهقا نڤستی

شەر و ئاشتی دى بىته زنجیره کا تىله فزیونی

ئەحمەد یاسین: ئەز
کۆرئ پىشمەرگه یى مه
و شانازیى پى دبه م

ئەدریس: ئامیدیى - كانیا مالا

نڤسینگه ها دهوك- ماسیک نىزیک دىرا نەرمەنا

E_mail:govarasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

سیلاش ل سەر تۆرا ئینتەرنیتی:

www.amedye.com

- هەر بابەتى دگهههته سیلاش، بههته بهلاڤکرن، یان نه، بۆ خودانی ناههته زفراندن.
- ژبلی ئەو گوتاریت ناڤی سیلاش ل سەر ئەم بهرپرسیار نینین ژ ناڤهروکا چ گوتار وبابهتیت دههینه بهلاڤکرن.

کورد و داعش دناق فەلسەفیت شەری و کیشانا تخویباندنا

نازم جەمیل

دیتا میکانیزما، پەیماننا بۆ پەیدا کرنا ئاشتییی کو ئارمانجا هەرا گرنگا مروفایه تییی یە، سەرکەفتن نەئینایە دقئ بیافیدال سەر بازا دونیایی. دقئ بواریدا نقیسەری رۆسی تولستوی دپەرتوکا خۆیا ب ناقئ شەر و ئاشتی، دیبژیت: شەر کارمکە مرۆف تۆش دبن و دشیاندا نینە خۆ ژئ قورتال بکەن. ژبەر نەشیانا جفاکا مرۆفان بۆ پەیدا کرنا ئاشتییا تەقایی هەر ولاتەک کاردکەت بۆ پەیدا کرنا ئاشتییی بۆ خەلکی خۆ و پاراستنا وی ژ گروپییت دی بیئ مروفان. ژبۆ قئ چەندی تخویب دناقبەرا خۆدا داناینە و ئەف تخویبە بۆینە خیچیئ شەری و ب هەر زیدەگا قیەکی ل سەر فان تخویبان شەر و لیكدان و تەناهی سەرهلدەمن، کومیئ مرۆفان هەردەم خۆ پرچە کدکەن، یان بۆ خۆ پاراستنی ژ شەرەکی، یان بۆ هیرشبەرنی، هەمی ولات بەردەوام جەبلخانەیا خۆیا شەری نوێژەن و پردکەن و لەشکەری

هەنە. هەردەم کومسەریت دژئیک ل دونیایی هەبووینە. هیشتا شەرەک ل جەهەکی بدیماهی نەهاتی ئیکی دیتەر دستپیدەکەت. گەلەک جارانی شەر د گەلەک جەهاندا پیکشە هەنە. شەری داعش ئیکە ژخەلەکیئ قئ دراما بی دوماهی. قئ چەندی ژئ پیدفیکریە ئەدبیات و دیرۆکا مرۆفا شلۆقە کرن و بۆچوون و فەلسەفا بۆ شەری داریژن. دناق چەندی فەلسەفیت شەریدا دو فەلسەفیت ژ هەمی گرنگتر هەنە ئەوژی فەلسەفا دینی و سیاسی نە.

بۆچوونا فەلسەفی یا ئدینی: ئەف بۆچوونە دیبژیت جشەر بۆ گەهاندا پەیکەکا خوداومندیە و درپکا خودیدا کارمکی رپیدایە. پەرتوکیت هەر ئیک ژ دینی جوهیاتیی، مەسیحیەتی و ئیسلامی، دپرن ژ سورمیت داخازا شەری و جیهادی دکەن. ئەف چەندە وی ئیکی دگەهینیت کو ئەف دینە بیئ دشرەکی بەردەوامدا دگەل ئیک دو، چمکی هەر ئیک ژوان خۆ برپکا راستا خۆدی دزانیت، جوهی دیژن ئەم گەلی هەلبژارتیی خۆدینە و مەسیحی دیژن عیسا کوری خۆدییە و رزگارکەری مروفایه تیییە. و موسلمانژی دیژن ئیسلام رحمەتەکا عالەمیە بۆ هەمی دونیایی هاتیە و سەرکیشیت ئیسلامی بۆ هندی دچن کو دقیت ئیسلام ل هەمی دونیایی سەومر بیت بۆ مروفایه تییی و خەلیفیت ئیسلامی نوێنەریت دەستەلاتدارییا خۆدینە و ل دویف قەخاندا دینی هەتا دوماهییا دونیایی ژئ دی ب شەر

رۆلی کوردان یی گرنگە دقئ شەریدا و دقیت قەرێژ ژئ ل بازا قئ رۆلی بن

خۆ بەرەف و مەشق ددەن، رۆژ ب رۆژ چەکی ویرانکەر و کۆمکۆژ دەیت پیشخستن ژلایی مرۆفانقە بۆ شەریت پاشەرۆژی، چەندی پەیمانیت هەفکارییا لەشکەری و تەناهی دناقبەرا کومیئ ولاتیت دژئیک دا

شەرانژی دانانا تخویبان بوویە. ب خاندنا دیرۆکی دمردکەفیت کو ئیک ژوان تشتیت دیرۆکا مرۆفان گەلەک پی زەنگین شەرن. ئەف چەندە دەسەلمینیت کو شەر ئیک ژ ساخلەتیت نەباش بیئ خۆزایی مرۆفانە. سەرباری کو هەردەم مرۆفان کارکریە بۆ

بکارئینانا فەلسەفا دینی ل دۆنیایا مەسیحی پستی شۆرشا سەنەتکاری ل بازەکا گەلەك لاواز کار پیدەیتە کرن. زانست و تەکنۆلۆجیا سەنەتکاری ھند ھیزدایە قی جفاکی کو بشیت سەرکەفتی دسەراندنا بینیت، بیی پیدقی ب کارئینانا فەلسەفا دینی بیت. ئەف چەندە یا دیارە ژ سەردەمی کولونیالیزی و مرە کو مەبەستیت ئابووری و سیاسی ھەبوون، نەکو دینی، سەرباری ھەبونا ھندەك چەلەکییت دینی بیت کیم ژلای کەنیسیقە ل وان وەلاتیت ھاتین داگیرکرن. بەرۆقارژی قی چەندی دۆنیایا ئیسلامی ھند دپاشقەمانیدایە دوارئ زانست و تەکنەلۆجیاییدا کو پیدقی سەروکانییت دی بیت پەیدا کرنا ھیزی ھەنە و ب کینجترین ریک بو کۆمکرنا ھیزی ھانا برنە بو پەبیکا دینی کو پەبیکەکا ب کینجە بو پالدانا خەلکی بو شەری، بەلی ھەفدەم نەھندا بەھیزە بشیت سەرکەفتی ل سەر دۆنیایا پيشکەفتی دوارئ تەکنەلۆجیاییدا بینیت. سەلماندرئ بو قی چەندی ھەمی ئەو شەر و سەرھلدانییت دینی ل دۆنیایا ئیسلامی پستی سەرھلدانا شۆرشا سەنەتکاری ل رۆژئاقا، دەمەکی گەلەك خو رانەگرتینە و بیت ھاتین ژناقرن ژلای رۆژئاقا ب ھاریکاریا ھەفپرکیٹ ناخۆی. بەردەوامی بو قی چەندیژی پستی سونیت عەرەب نەشییان ل سوریی بریکیت ناخنجیخاز دەستەلاتی ژ ەلەوییا بستین و دیسان ل ئیراقی ژ نەشییان دەستەلاتی ژ شیعا فەگەرین، قەستا خاندنگەھا دینداری بو شەری کرن، بەلی ئەو ژ ب ھەفکاریا ئەمریکا و ھەفپەیمانیت وی و دژبەریت داعش بیت ناخۆی دی ژناق چیت، وەکی بیت بەری خو، نەمازە کو دۆنیایا رۆژئاقا سەربۆریت

ب ناقتی ئیسلامی، داگیرکرن ترکیت ئۆسمانی بو دۆنیایا ئیسلامی و پشکەکا ئەورۆپا و ئەفریقا و پارچەکرنا کوردستانی ژ قەرێژا پارچەکرنا دۆنیایا ئیسلامی ژلای رۆژئاقا و ب جەئینانا چەندین

نابیت پستی قی شەری کورد خازۆکی ل سەر ئاخا خو ل بەغدا بکەن

قەرکنا ژوان قەرکریت ئەرمەنیا و مەسیحییت دی، قەرکنا کوردان ب چەندین فەرمانا ب ناقتی ئیسلامی و نویتین ئەنفالیت سالیت ھەشتیان و کوشتاریت شەری داعش یی ل سەر ریبازا شەریت بەری بیت دەولەتا عەرەبی یا ئیسلامی بریقە دچن. دروستکرنا ئیسرائیل ل سەر بنیاتەکی دینی ل دەقەرئ، ناقلینانا سەدام بو شەری ئیراق و ئیرانی، ب شەری قادسیا موسلمانا یا دوی، پالدانا سەربازیت ئیرانی ژلای رژیما جەمھوریا ئیسلامی ل ژیر دروشمییت دینی دقئ شەریدا.... ھتد.

کونترۆلکرنا رۆژھەلاتا ناقلین ژلای رژیمییت ئیسلامی ل ئیرانی، ترکیا، ئیراقی و بەلابوونا ریکخستییت دینی و جیھادی، وەك قاعیدە، داعش، ئەنیا نوسرە، حزب اللە، ھەماس، ئیخوان ئەلمسلمین، ئەنساڕ الاسلام و چەندین گروپییت دی بیت دیندار بیت شیعا، تالیبان، پیللیت بیرکرنا سەلەفی و وەھابی و گەفکرنا شیعان یا بەرموام ب ھاتنا محەمەد مەھدی دیاردکەت کو جارەکا دیتر بیرا دەستەلاتداریا دینی دەقەر داگیرکریە و بەر ب نەتەناھیەکا تەقایی دەت.

بۆچی دین پتر ل دۆنیایا ئیسلامی دەیتە ب کارئینان بو شەران؟

بدوماھی ھیت، دەمی عیسا ژ ئەسمانا دەیتەخار بو رزگارکرنا مرۆقان ژ شەرەکی مەزن و رابوونا قیامەتی کو ل دویف گەلەك بۆچوونا ئەف شەرە دی ژھەمی شەران مەزنتریت، ناقدەندا وی دی ل ھارمەجدون ل ئیسرائیل

بیت، کو دیسان نەگەلەکا دویرە ژ کوردستانی، جوهیاتی ھیشتا دویترتر دچیت و وەکی دپەرتوکا العہد القدیم (تاناخ) دا ھاتی شەر کارەکا ژلای خودایقە ل سەر مرۆقان دەیت سەپاندن و خو ژئ پاراستن دشیاندانینە. دقەرێژا قی ھەفپرکییدا مایتیکن و پیللیت قان شەرا بو سەر کوردستانی ھەر ژکەفندا بەردەوامی یا ھەمی، سەرباری ھندەك بەھینقەدانا. کوردستان دکەفتیە ناقدەرا ناقدەندیت ھەر سی دینیت سەرشک ل دەقەرئ، ئیسلام، مەسیحیەت و جوهیاتی. بیتلەھەم جھئ دایکبوونا عیسا و ئیسرائیل واری موسای و بەغدا و دیمەشق، مەکە و ستەنبۆل پایتەختیت خیلافەتا ئیسلامی، کوردستانی دوریچکریبە، لەوما ھەمی دەما پیللیت شەری ئدینی یان ب ناقتی دینی ب گران ب سەر کوردستانییدا ھاتینە. ھەمی شەریت مەزن بیت دینی بەرھەقییا خو ل دەقەرا رۆژھەلاتا ناقلین ھەبوویە و کورد بۆینە پارچەك ژئ، بگرە ژ شەریت عەرەبا بو بەلافکرنا ئیسلامی، ژوان ب سەرداگرتنا کوردستانی، شەری خاچپەرئسا ل چاخئ دوانزدیدا بو ستاندنا قودسی و بیتلەھمی دگەل سەلاح الدین. بەرخۆدانیت عەرەب و ترکان دژی کولونیالیزما رۆژئاقا،

دژوار بیټ داگیرکرن و گهفکرنی بیټ دموله تیټ ئیسلامی بیټ بهری هه نه و باش دزانن کو نابیټ ریکی بدمنه داعش دموله ته کا ئیسلامی یا بهیز چیټکته ل نیژیکی تخویبی وان.

ل دویف بوچوونا فهلسه فا سیاسی شهر کاره کی ستراتیجییه، بهردموام کار و پلاندارشتن و خو به رهه فکرن دقیت بو هه بیټ، بریا گوهورینا هه فسه نگییا هیزی بو خو پاراستا پیشومهخت و پهیدا کرنا سه روکانیټ هیزی. شهریت دونیا یا روژئاقا خو دخانا قی بوچوونیدا دینن و شهریت وان شهریت لیانا پیشومهختن ژدمرفه ی تخویبیټ وان. وهک دیرۆک ددمت خو یا کورن ته ف فهلسه فهژی وهک فهلسه فا دینی تشتهک نوی نینه و ب هه فچوونهک هه یه دق واریدا دناقبه را هزرکرنا روژئاقا و بو میناک هزرکرنا فرعه ونیټ مسری.

فرعه ونیټ مسری سیتی بابی رمسیسی دوی یی ل سال ۱۲۰۲ی بهری بونی ژدایکبووی، دمی هیرشیت هیتیا نیژیکی تخویبیټ مسری دبن، گوت نابیت ته م راهوستین هه تا شهر دهیته بهردمرگه هیمه و هیرش بو سهر هیتیا برن ل دهفهره سوریا نوکه و ترسا وان ژ مسری دویرکرن و ددیقدا پیکهاتهک دگهل گریدا و ب وی چهندی مسر ژ هیتیا پاراست. هه رخانا قی بوچوونا فهلسه فیدا بو شهر ی جفاکناس و زانای سیاسی یی ته مریکی چارلز تیلی یی ژ ۲۰ / ۵ / ۱۹۲۹ هه تا ۲۹ / ۴ / ۲۰۰۸ ی ژیبای دیژیټ: شهر ئیک ژگرنگترین هیژیټ نافه نده بو هیلانا وهلاتان. دانانا حکومه ته کا نافه ند یا بهیز پیدقییه بو ریټکخستن و پهیدا کرنا سه رمالی بو بریقهبه رنا شهر ی. دیسان هه رد قی بواریدا نقیسه ر کارل فون کلاوزویتز نقیسه ری پهرتوکا - دجه نگیدا - دییداچونا خو دا بو شهر ی دیژیټ: شهر

سیاسه تکرنه بریکیټ دی و دقیت ئالاقه کی عهقلانه بیټ بو سیاسه تا نیشتیمانی. دیسان هه فکاربییهک هه یه دناقبه را هزرکرنا دونیا یا روژئاقا دگهل بوچوونا فهیله سوفی یونانی ته فلاتون کو خۆدان ئیک ژ که فنتترین بیردوژیټ ئافا کرنا دموله تییه، ل دور شهر ا دیژیټ شهر ئیک ژ کاریټ پیدقیه بو پیشخستا سفیلزاشونا مروژان درییا ب سه رداگرنا سه روکانیټ ئابووری و شیانا. هه رهنده قی بوچوونی گه لهک هه قدژ هه نه، بهلی دویر نینه شهریت کولونیا لیزما روژئاقا (ئیستعمار)ی بو داگیگرکرنا دونیای رمنگقه دانا قی فهلسه فیټ بیت، چمکی مه بهستیټ ئابووری و جیوپولیتیکی تییدا

ئه و پارچا بهرمایا دموله تا ئوسمانی و شه ره کی بهیز به رامبه ر یونانیا، فرهنسیا و ئه رمه نیا هه لکر و ل دویماهیټ سه رکه فتن لسه ر وان ئینا و هه فیه یمانیټ ته وروپی نه چارکرن بریا وی شهر ی په یمانا سیقه ر پیچ بکه ن و په یمانا لوژان ته و تخویب و پروژی دموله تا کوردی ژناقبری، بدمن سه پاندن و ئیمزابکه ن. هزرکرنا تورکان ل سه ر بنیاتی زانستا شهر ی و سیاسه تی هاتبوو ئافا کورن، وهک بوچوونا کارل فون و چارلز تیلی، بهلی کورد دیسان هند ب ریټکخستن و هه فیه یمان نه بوون کو بشین ب شهر وان تخویبیټ د په یمانا سیقه ر دا هاتی ب پاریزن. پشتی شهر ی ته اتورک شهر ی داعش بزاقه کا نوییه بو دروستکرنا

دیسان کونترولکرنا قهریژا گفاشتنا شهر ی داعش وهک سه رکه فتنی دشه ری بخو دا گرنگه

تخویبا. داعش ب شهر هندهک تخویبیټ نوی ل ئیراقی و سویری ئینانه پیش، کو ژلایټ سیاسی فه کوردان قازانج ژئ کر. راستیا تخویبیټ کوردستانی ل باشووری کوردستانی و ل روژئاقا کوردستانی، دا سه پاندن و کوردستان ل قان هه ردو پارچان ژ سه نته ریټ دموله تا سویری و ئیراقی فه کورن و جودا کورن. ته ف شهر یی ژ گه فی دبیته دمرفه ت بو کوردان، گه ر هیزا خو یا شهر ی پیشبیخن بو پاراستا تخویبیټ خو. دقیت کوردی شه ربیکه ن بو مانا قان تخویبا، وهک ترکا و عه رهب و گه لیټ دیتر و جارکادی خازخازوکی ل سه ر ئاخا خو نه که ن ل ده ف به غدا و دیمه شق و ریکی نه دمه نه ئیک سه ربازی عه رهب بهیته کوردستانی. کوردان

هه بوون. نابیت پشتی قی شهر ی کورد خازخازوکی ل سه ر ئاخا خو ل به غدا بکه ن دویماهیترین شهر تخویبیټ کوردستانی بیټ سه پاندی دانین، شهر ی که مال ته اتورکه، دناقبه را ۱۹۲۰ ی ۱۹۲۳ ی. وهک یا زانا په یمانا سیقه ر ۱۹۲۰ ی ژ قهریژا شهر ی دونیای یی ئیکی پروژی تخویب و دموله ته بوونا کوردستانی بو، بهلی تورکان ب سه رکیشیا که مال ته اتورک گه هشتن وی باومری کو راگرتا تخویبیټ ترکیا بیټ بهری په یمانا سیقه ر، پیدقی ب شهره کی دیتره به رامبه ر هه فیه یمانیټ وی سه رده می و ته اتورک شیا شیانیټ ترکان کو مبه کته بو پاراستا

بھیئت تخویبدار کرن دا نہبیتہ کارتہک دژی سہربخوئی.

ژیدمر

1 - War and Peace (Russian: Война и мир) is a historical novel by Leo Tolstoy, published in 1869

2 - Clausewitz, Carl von (1984) [1832]. Howard, Michael; Paret, Peter, eds. On War [Vom Krieg] (Indexed ed.). New Jersey: Princeton University Press. p. 87. ISBN 978-0-691-01854-6.

3-Bible (Johannes 10: 3-36)

4- Tilly, Charles (1990). Coercion, Capital, and European States, AD 990-1990. Cambridge, Mass., USA: B. Blackwell. ISBN 1557863687

5- Aftenposten newspaper, 06.10.14, To understand Islamic State, David Motadel

6- Epigraphic Survey, The Battle Reliefs of King Sety I. Reliefs and Inscriptions at Karnak vol. 4. (Chicago, 1985)

7- Björn Hettner (2014) "colonialism" in Nationalencyklopedin (NE.SE)

8- Lebanese army magazine No. 260, May 2007, the philosophy of the war in the intellectual schools, retired Brigadier General Ahmad Alo5- Aftenposten newspaper, 06.10.14, To understand Islamic State, David Motadel

9-The just war, theory-Benson Richard

کوردستانیٰ ھەبووینە، ئەف چەندە دئی یا بەردەوام بیت ژبەر تییکهه لچوون و ئیکدوکیشاننا بەرژموندیئ ھەریمی و نافدەمولەتی ل دەقەری و لاوازییا ئیراقی بەرامبەر ترکیا و ئیرانی و پارقەکرنا شاش یا جوگرافی یا دەقەری، ھەفرکییا سۆنە و شیعان یا بەردەوام، سەرھلدانەکا بەرفرھە یارژیم و گروپیئ ئیسلامی ل ئیرانی، ترکیا، ئیراقی و سورییا و مشەبۆنا گروپیئ چەکدار یئ ژدەرقەھی سیستیما دەمولەتی ئەف چەندە پیدفیدکەت کوردستانیٰ ھزر ل سیستەمەکی بەرھەقانیی یئ موکم و پروفیشنال ھەردەم د ئامادەکارییدا بیت، وەک وەلاتەکی ھەردەم گەف ل سەر، دا بشیئ خو ب پاریزیت.

دیسان کونترولکرنا قەرپژا گقاشتنا شەری داعش وەک سەرکەفتنی د شەری بخو دا گرنگە شەر خو بخو نەئارمانجە، بەلکو رییکەکە بو پاراستن و سەپاندنا تخویبا. ل قیری گرنگە ئاقری ب بۆچونا نفیسەری پەرتوکا شەری ئیسلام و نازیئ ئەلمانیا (دافید موتادل) بھیت کرن کو میژوزانی ل زانکویا کامبریج یا بریتانی دنفیسینەکا خو یا قی دویماییدا دیبژیت: مەبەست ژ پشکداریکرنا ئەمریکا و ھەقپەیمانیت وی (کونترولکرنا سەرکیشییا تییکدانا داعش بیت) دقەرپژیت قی سیاسەتییدا دبیت ئاراستەکرنا پیشقەچۆنیئ شەری و دەستکەفتیئ سیاسی ژی بھیلن ل ژیر کونترولا خو. ل قیری دقیت کورد ھایداری قی ئیکی بن، ھاریکاریا پۆژئاقا نەبیت گقاشتن ل سەر ئاراستەیا مافیئ کوردا. دیسان گرنگە ھاریکاریا شیعا و حکومەتا بەغدا، یان نەھیئ و مرگرتن، یان گەلەک

نوکه ھند پشتەقانییا ھەھی ھەتا وی پەیسکی کو ئەوروپی بیژن کورد قی شەری پیشمەقە دکەن، ئەو پیدقی ب ھەقپەیمانانە بو نەھیلانا گەفا داعش. پۆلی کوردان یئ گرنگە دقە شەریدا و دقیت قەرپژ ژ ل باز قی پۆلی بن.

دئی دیرۆکا عەرەبیئ سۆنە شەری داعش ب ئیک ژ سەرھەرازیئ خو دەتە زانین، ژبەر شیانا داعش بو گرتتا دەقەرەکا مەزن ژ دەستی دو دەمولەتان و شیانا وان یا خو پراگرتی ل ژیر لیڈانا ھیزیئ ئەسمانی بیئ پۆژئاقا و کوردان و ھەقپەیمانیا شیعان، ھەر ھندە دئی یا بەروەخت بیت. تخویبدار کرن، یان ژناقبرنا داعش ب شەری کوردان ب ھەقکاری دگەل وەلاتیئ پۆژئاقا و ھەقپەیمانیا شیعان دئی باز کەرب و کینا وان ل بەرامبەر کوردان د پاشەپۆژیدا بو بازەکا بلند ھەلکیشیت. دقیت کورد قی ئیکی وەک کارتەکا گقاشتنی ل سەر ھەقپەیمانیت خو بیئ دونیا پۆژئاقا بکاربینن بو بەرب سەربخو بوونی کو ئیکانە رییکە بو ئاشتیا کوردان. سەرھەمرییا عەرەبیئ سۆنە ھەر د دەستییکا دامەزراندنا ئیراقیدا، ھەتا سەرھەمختی داعش و سەرھەمرییا نەباشا حکومەتیئ شیعان ل بەغدا، ب کریار دایە پشتراست کرن کو تییکەھلیا ئۆتونومی، یان فدرالی، دگەل حکومەتا بەغدا پاراستن و تەناھیا کوردستانی گەرانتی ناکەت ژ نەتەو پەرەستییا عەرەبا و ھەقکاریا داگیرکەران، لەوما پیدقییە ئەف شەرە ببیتە ئەگەری سەربخوویا کوردستانی و دیامەئینانا قی تییکەھلیی. ھەر ژ دامەزراندنا ئیراقی نیژیکی ھەر دەھ سالان جارەکی شەرەکی مەزن تییدا سەرھەلدایە و قەرپژیت ویرانکەر ل سەر

ئەری کوردستان دی بته ئیسپرتە کا بچویک د روژەهەلاتا ناڤیندا..؟

ن: - مایکل نایتس*

قەتەهاتن ژ عەرەبی: دێژین سدقی

باشتر، ئەوێت ویلایەتی ئیکگرتی پیشکەش دکەت، ئەقجال سەر کوردان ژ ی پیدقی دبیت کول دویف بنیاتی مەشقرنا باشتر بچیت بیف حکومەتا نەتەوێت ئیکگرتی، بیف کول پیک دەیت ژ ئەندامی سوپای ئیراقی و یەکەییف پۆلیسی ل جەیت دکەقنە ژیر کونترولا حکومەتا هەریمما کوردستانی.

ئەگەر کوردستان ل دویف ئەقن خالیف ل سەری هاتینە دیارکرن بچیت، ل وی دەمی دی پتر دشیان دابیت کول خو بگەهینیتە تیکهلیت نیزیکنر دگەل ویلایەتی ئیکگرتی و ولاتیف روژناقایی بیف هەقشک و ئەف چەندە دی پتر یا هاریکاربیت بول کوردان بول سەربەخوبوونا کوردان و خوشبوونا تیکهلیت وی دگەل ولاتیف بیانی و دی بیته ئەگەری وی چەندی کول پتر سەربەخوبوونا بیف ژ لایی ئابووری ژ ی قە و ئەف دی هەر تشتەکی دی نزیکنریت ژ سەربەخوبوونا کیانەکی، بەلی چ بیفەتیف دی ناڤکرن یا جودا بیف و ئەف دی تشتەکی خوزایی و دروست بیف بول کوردیف دناڤ ئیراقی دمی نوکە دا دژین و دگەل هندی دا، ولاتیف دەوروبەر و ئەو ولاتیف دکەقنە دەقەریدا کول ئەف ریکخستتە دی کیمر یا بترس بیف ژ سەربەخوبوونا کوردان یا ب تەرز ی تەمام و شەری.

*مایکل نایتس- هەفال، زمیل، دپروگرام و هەقالبەندیا لیفر ئینترناشینال پەیمانگەها واشنتون دا بواریت پسپوریا وی ئیراق، ولاتیف کەنداڤی فارسی، کاروباریف لەشکری و ئیمناهی

*پەیمانگەها واشنتون یا سیاسەتا روژەهەلاتا ناڤین

بەرهەقنیا ئیراقی ئاخفتی و رازیبوونا وان و مرگرتی و یا راستی ژ ی ئەفە بویە ئەگەری گيرووونا ئەقن هاریکاریان و گەلەگ جارن گریک ئیخستینە تیکهلیت ئەمریکا دگەل کوردان، ل دەمی کانوونا دویف ئیک ژمەزنیف کونگریسی ئەمریکی و سەرۆکی لیژنا کاروباریف دمرقە ل جقاتا نوینەریف ئەمریکا ب ناڤی (ئید رويس) بریارەک ژلایی وان هاتە دمرئیخستن کول دمربرین ژ بوچوونا کونگریسی ئەمریکی دکر کول داخاز ژ سەرۆکی ئەمریکا باراک ئوبامای کریوو ژبو زیدەکرنا هاریکاریف لەشکری و هنارتنا چەکیف کلاسیکی بیف پیشکەفتی و مەشقرنا پیشمەرگە ی و پیدقیف بەرهەقانیکنی بول بهیتە هنارتن ب رەنگەکی بلەز و بەروخت.

هەر ل دور قی چەندی ئوپوسوزبوون گەنگەشی ل سەر وی چەندی دکەن کول حکومەتا هەریمما کوردستانی یا بەر ب تیکههەلیەکا ئەمنی یا ئیکسەر دچیت دگەل ویلایەتی ئیکگرتی، کول ئەفە ژ ی دی بیته ئەگەر کول ژین کونترولا دەسەلاتا بەغدا دمرکەفتی و بەر ب ژیک قەبوون و پارچەبوونا ئیراقی قە بچیت، کول دبیتە میناکەک ژ میناکیت بەری بیف دەقەرا سوونی بیف ئیراقی ژبو و مرگرتا چەکی و مەشقرنیف ئیکسەر ژ ولاتیف دەوروبەر.

و چیدبیت کول کورد کونترولی ل سەر نەرازبوونی ئەمریکی بکەت ب ریکا هەندەک هاریکاریف سادە و ب سەرڤەیی، ئەقجا هەر هاریکاریەکا پاشەرۆژی یا پیشمەرگە ی ژبویی کونترولکرنا باژیری مويسل و دانانا توخبەکی بول چالاکییف تیوروستی ب دریزاها توخبیف دکەقنە ناڤەرا ئیراق و سوریا، بەلی دگەل دا مەرچ پیدقی دبن ل سەر زیدەکرنا شیان و مەشقرنیف

دەمی بەرپرسیف بەرهەقانیف بیف ئەمریکی دقا بخول هەقالبەندەک لەشکری دروست بکەت، کول دگوتی ئیسپارتا بچویک و گەلەگ جارن ژ ی دگوتی (سپارتا) ب زمانی یونانی، کول بول ناڤی ئەوی باژیری ئەغریق یی کەقن دزقریت، ئەوی جە ی حورمەت و ریزگرتی ژ ئەگەری لەشکری وان یی کیم ب هژمار، بەلی خولان مورالەکا بلند بوون و ل قی دوماهیف ئەف هەقوکه هاتە ب کارئینان بول ئیماراتیف عەرەبی بیف ئیکگرتی.

و ئەقرو کوردستان یا هەول و بزاقان دکەت دا کول ئەوژی بیته ئیسپارتا بچویک دناڤ روژەهەلاتا ناڤین دا، ژبو روژا ئەقرو کول ئالوزیەکا مەزن خو دناڤ روژەهەلاتا ناڤینا دبیتە، هیزیف شەرکەریف کوردستانی ئەوێت ب ناڤی پیشمەرگە بوینە جە ی باومری ل دەف لەشکری ئەمریکی و گروڤە ژ ی ل سەر قی چەندی ئەو کول نوکە کوردستان بویە مەزنیترین شانویا شەرکرنی دژی چەکداریف داعش و بەرهەنگاریا وان، هەتا نوکە گەلەک ژ شانیدی کوردان ژ بازیت بلند سەرمەدانا واشنتون پایتەخت کریە و داخاز ژ کونگریسی ئەمریکی کریە و سەنتەری ل دویچوونی کول تەرزەکی هویر دویچوون و خاندنی ل سەر وی ئیک بکەن کول هەقەندی و تیکههلیف ب هیز ژلایی لەشکری و پیتقیف شەرکرنی دناڤەرا ویلایەتی ئیکگرتی و حکومەتا هەریمما کوردستانی دا هەبن و هەتا نوکە واشنتون گەهشتیە وی رادی پیشکەشکرنا هاریکاریف ژلایی دانا چەکی و مەشقرنیف سەربازی بول هەریمما کوردستانی، ئەفە ژ ی پستی وی چەندی کول دگەل و مزارەتا

کورد و گوهرینیت رۆژهه لاتا ناڤین

ماثم قەنجو

نەخشەیی سیاسی و ستراتیژیا تەناهی و ئابووری و لەشکر، دەقەرئ دێڤخە بەر کارساتییت ب ترس هەرۆهکی خەبتاندنا گروپییت سنی و شیعی بییت دژوار، مینا داعش و حزبوللا، گەلی کورد ژئ بی بهر نهبوویه ژ ئاگرئ رۆژهه لاتا ناڤین، نابیت سیخۆرییت ئەفان وەلاتان کوردستانی بکەنه گورمپانا هەفرکی ژ بو بهر ژومندییت خو بییت دومدیرئ، باشتترین میناک وەلاتئ لوبنانئ یه، کو پتر ژ هەمیان باجا هەفرکیا مەسەبی و نیقدمولهتی ددەت ل دەقەرئ، دانانا بنگههیت سەربازی بییت ئەمریکی و فرووتا پەترولی کارتیت باشن بو بهیزکرنا پیگههئ کوردستانی ل دەقەرئ، هەرۆسا هەفرکیا مەسەبی ئیکسەر کینج ل سەر ئالییت سیاسی و هەریمما کوردستانی هەیه، کو ئەگەر ژئ دویرنه کەفین دئ مینا یاریکرئ بیت ب ئاگرئ، چمکی ئەو خۆدان دمولهتن، لی ئەم تاکو نوکه هەریمهکا نیف سەربەخوینه و سئ پشک بندەستن، دئ بوچی لوزانی نویکهینه فه د نەخشەیی نوی رۆژهه لاتا ناڤیندا.

د پاشه رۆژمهکا بهرزەدا ئاسئ بکەن، هەرۆهکی دەستپیکا چەرخئ بیستی د کونگرئ لوزاندا ۱۹۲۳ کوردستان پارچه کرى و گەلی کورد ئیخستیه د ژیانەکا گەلهک دژواردا کو ب دریزاھییا چەرخئ بووری و تاکو نوکه ئەانو دەرەسەری و تراژیدیا بەردەوامی هەیه ل بن بی دەنگیا جفاکا نیقدمولهتی مللهتی مه توشی هەمی رەنگ و تەرزیت بنبرکرن و ژناقبرنی بوون، پارچه بوونا دەقەرئ ل سەر بنیاتی مەسەبی سنی- شیعی و دەست تیقهانا ئەمریکی و روسی و رۆژئاڤا، ئەف دەقەرە مینا بومبەکا نەپهقی لیهاتیه، ئەگەر کورد هشیار و چاف فه کرى نەبن، دئ دیسا باجهکا گران دەین کو بەرمبابییت دەین بینه قوربان، ل قیری ژبیرنه کەین دەزگایت سیخۆرییت وەلاتییت هەفرک (سی ئای ئەی یا ئەمریکی، موسادا ئسرائیلی، ئیتلاعاتا ئیرانی، میتا تورکی، جی ئار یو یا روسی و سیخۆرییت سعودی و سوری) بی راوستیان کار دکەن، گەلهک جارن ژ قهریزا بزاقییت وان

د بەردەوامی یا ئالوزی و تیكچوونا رموشا رۆژهه لاتا ناڤین، نەخاسم سوریا و عیراقئ، گەلهک گوهرین و پیشهاتییت چارنقیساز و ئیکلاکەر هاتنه د رۆژهقییدا، کو ئیکسەر گریدان ب گەلی کورد فه هەیه، چمکی کورد د چارچوقئ وان وەلاتاندا دژین، لهوا ناهیته ماندهلکرن هاتنا ریكخستیا تیروورستی یا داعش پیلانەکا داریزتی بو دژئ هەریمما کوردستانی و پارچا رۆژئاڤا، دیسا ئیکسەر وەلاتییت هەفتوخیب و زلهیز پشکداری قئ دوژمنکاری بۆینه، لی دقیت بپرسین گەلو چ گرنتی هەیه کورد نەبنه قوربانئ هەفرکی یا سیاسی هەریمی و دونیایی ل رۆژهه لاتا ناڤین، کو پیشبینی یا بەردەوامیا قئ رموشئ دهیته کەرن، ئەفجا دقیت بزاین تیكدانا ئیکریزی یا ئالییت سیاسی و ئاسایشا هەریمما کوردستانی و ئیرشکرن بو سەر کوردان ژ لایئ تیروورستانقه، هەمی گروقهییت روون و ئاشکرانه کو بزاقییت چهپەل دهینه کەرن ژ پیخه مەت دوباره مللهتی کورد

بانگه‌لدیریت نوی به‌رهف کیفه

به‌رهفکن و فه‌گه‌هاتن: (همزی ناکره‌یی)

تیگه‌هیت ژ کتاب و سوننه‌تا دروست دگه‌ل پویته‌دانکا مه‌زن ب زمانی عه‌رمبا و تیتالی‌ت وان و تیگه‌هشتا ده‌قی وه‌ک (مه‌جاز و موحکم و موته‌شابه) ... هتد! تیگه‌هشتا زمانی ل ده‌ف شاتبی دمرسا ئیکی بوو بو تیگه‌هشتا قورئانی و سوننه‌تی و روکنی مه‌زنی ئیجته‌ادی و هه‌روه‌سا پویته‌ددا ب شه‌ریعه‌تی، ژ به‌رکو شه‌ریعه‌ت نه‌بتی ته‌کالیفن دمینه‌ل سهر بو‌چوون و ئیجته‌ادی‌ت هنده‌کا، به‌لکو مه‌رما وی به‌رژموندی‌ت دینی و دنیایی نه، پیگه‌ل دویف ئیجماعا فیه‌قا کو پی‌نج پی‌دقی دقین بهینه‌ پاراستن، نه‌وژی ته‌فنه: دین و روح و عه‌قل و مال و نامیس. کو هه‌می دهینه‌ هژمارتن بنیاتی‌ت به‌رژموندی‌ت پی‌دقی د هه‌ر دینه‌کی‌دا و چ دمرگه‌ه ژ دمرگه‌هیت فقهی و مه‌کی په‌رستن و مامه‌له و جینایات ... هتد قالا نینه‌ ژ دکراندنی ل سهر چاقدیریکرنا فان به‌رژموندیا کو مه‌رما شه‌رعی ئیسلامی نه.

هنده‌ک هزرده‌کن کو ژ به‌رکرنا پشکه‌کا قورئانی و هنده‌ک فه‌رمودیت پیغه‌مبه‌ری (س) و هنده‌ک ژ چیروکی‌ت عه‌رمبا و سهره‌اتی‌ت وان کو تژی په‌رتوکی‌ت که‌له‌پوری نه، دبیته‌ باومرنا‌ما دمربا‌زیوونی بو بانگینا ئیسلامی، به‌لی مه‌رمی‌ت راسته‌قینه بی‌ت شه‌ریعه‌تی ژ بی‌ردکن، کو ناهینه‌ تیگه‌هشتن ب ته‌ماشه‌کرنا کولیاتی‌ت گشتی و چ ترازی نینه‌ بو تیگه‌هشتا مه‌رمی‌ت شه‌ریعه‌تی، ژ بلی زانینه‌کا ته‌مام و تیگه‌هشته‌کا هشیار بو ده‌قی‌ت وی و له‌وا ئیمامی غه‌زالی - بو میناک-

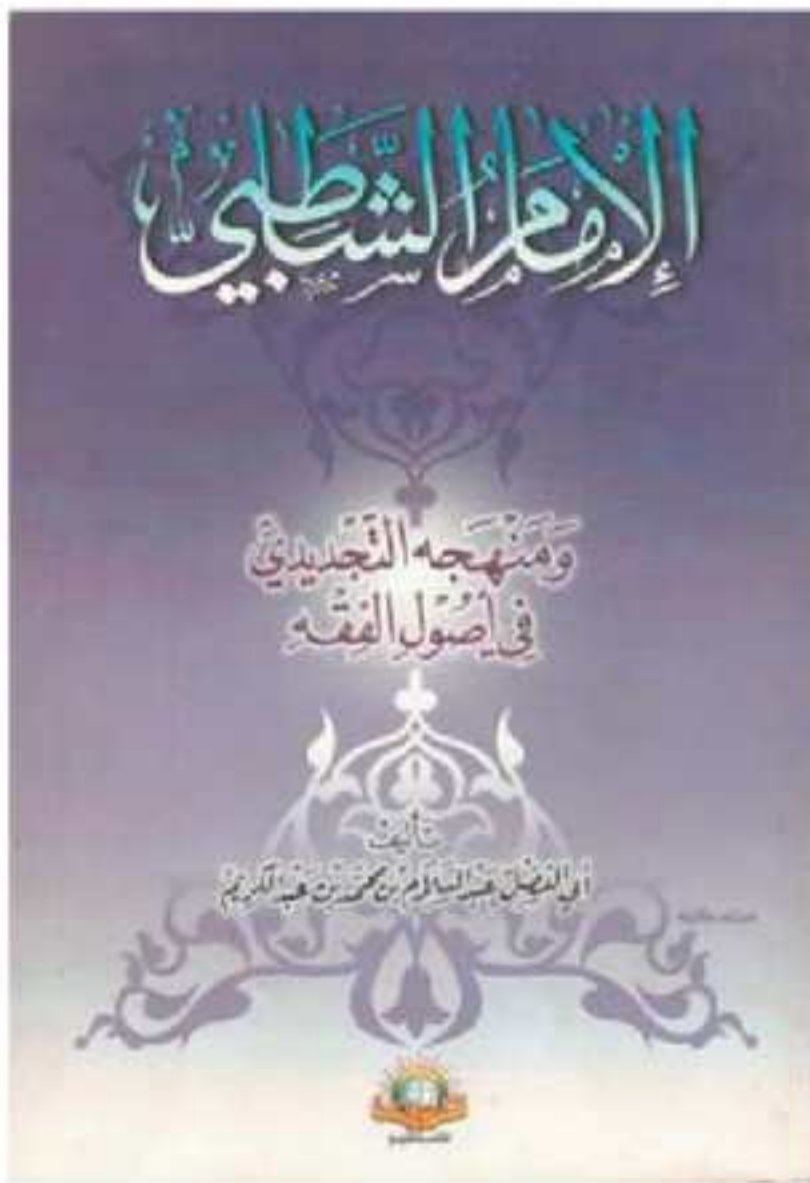
مه‌رمی‌ت راستی‌ت شه‌ریعه‌تا ئیسلامی، کو ئارمانجا وی مروقی به‌ره‌ف بازه‌کا بلند بیته و پیشبختی ژ لایی رموشنه‌زری و ئافه‌دانیی فه، که‌تواری مه‌یی رموشه‌نه‌زری و جفاکی و ئابووری، گرؤفه‌یه کو ته‌م ب دروستی دئیسلامی نه‌گه‌هشتینه، چمکی که‌تواری موسلمانا ل سهرانسهری دنیایی فی چه‌ندی دسه‌لمینیت. ته‌م چه‌ند پی‌دقی زفرینی یه‌ بو

فه‌قیه‌یت مه‌زن وه‌کی فه‌قیه‌ی ته‌ندلسی (ته‌بی ئیسحاق نه‌لشاتی) یی وه‌غهرکری ل سالا ۷۹۰ مشه‌ختی کو دیتته‌کا ته‌مام ل دور ئیسلامی پیشکی‌شکر بوو، وه‌ک بیروباومری و شه‌ریعه‌ت و تاییه‌ت دپه‌رتوکا خودا (الموافقات) کو گه‌له‌ک که‌س لی نه‌زفرینه و تاییه‌ت بانگخازی‌ت نوی بی‌ت ژسه‌دان که‌نالی‌ت ته‌سمانی دمرده‌کن، ده‌می ئیمامی شاتبی بزافه‌کری ئیسلامی

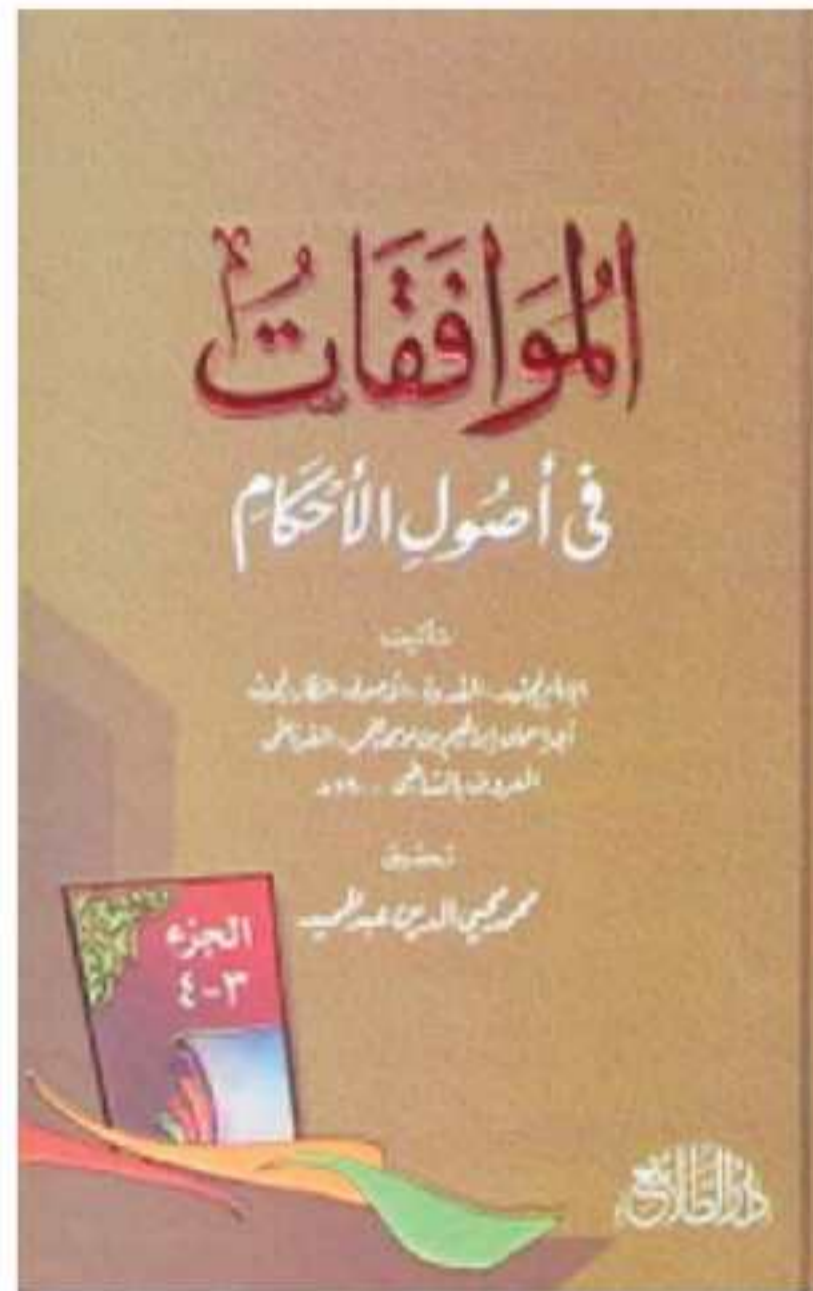
چاقدیریت که‌نالی‌ت ئاسمانی بی‌ت عه‌رمبی و ئیسلامی دینن کو زی‌دمرویی و تیگه‌هشته‌کا خه‌له‌تا هه‌ی بو مه‌رمی‌ت شه‌ریعه‌تا ئیسلامی، چ د راگه‌هاندا گوه‌لی‌بو، یان دیتتی، یانژی نقیسی، گه‌له‌ک بانگخاز بی‌ت راوستیان ل ده‌ف هنده‌ک ده‌قا کو پرانیا وان بی‌ت هاتینه‌ نقیسن ل چه‌رخیت سیی و چاری مشه‌ختی و وان باراپتر دمرتیخن ژ ری‌بازا وان و بزافی دکن هزره‌کی بتی ژی دمریخن و مه‌رمم ژفی چه‌ندی تیگه‌هشتا مه‌رمی‌ت شه‌رعی و به‌رژموندی‌ت به‌رچاف نینه کو ئیک ژ زی‌دمری‌ت سهرپشکن د تیگه‌هشتا ده‌قیدا، به‌لکو ژيانا خه‌لکی تیک ددن و دبه‌نه دناف هویرده‌کاری‌ت ده‌قی‌ت وان هاتینه‌ خاندن، خاندنی‌ت زی‌دمرو و ته‌کامی‌ت هه‌قدژ ژ هاتینه دمرتیخستن و زیان گه‌هاندینه ئیسلامی و ژيانا موسلمانا ئالوزکریه، زی‌دمباری پیشکی‌شکرنا شکه‌کی کریت ل دور موسلمانا و گه‌له‌ک زیان گه‌هاندینه جفاکی‌ت موسلمان ل هه‌می جها.

ته‌فرمنگه‌ گوتاره‌ قالاتیه‌کا مه‌زن دروستکریه دنابقه‌را موسلمانا و خودان باومری‌ت دیتر، به‌لکو دنابقه‌را موسلمانا بخوژی نه‌تیگه‌هشته‌ک په‌یداکریه، چمکی هه‌ر ئالیه‌ک ئیسلامی ل دویف دیتتا خو یا به‌رته‌نگ دخونیت، دویر ژ ری‌بازا جفاکی و هزری و دویر ژ

بزرگه پهرتوکه (الموافقات)، لهوا محمد عهده و خاندنگهها وی یا بزاره بوو د تیگههشتا مهرمیته شهریهته کو نارمانجا وی نهوه جفاکی ئیسلامی پیشکتههت و ههروسا کار ب بهرژموهندهته هنارتی دکرن و ل بهراهیا ژیدمته دیتر ددانان و ههروسا ئیمام مالک زی نهف تشته گوتیه و ههروسا پرنسیپی (سد الزرائع) و مرگریته کو نهوژی قهکرنا دمرگههی بهرژموهندهته ب بهرفرههی دهمی گوتی بهرژموهندهته ل اوازتر دکهتههت ل دویف بنیاتهکی نهو ل سهر جهگیر بوو : (شهرعی خودی دبهرژموهندهته موسلماناده)

هاتی دهمی پسیار ژی هاتیه کرن ل چهندهن ههلهکتههت ل دور باشترین و بخیرترین کریارا و بهرسقدا (س) ... ب بهرسقیته جودا ههر بهرسقهه ل دویف کاودان و رموشا پسیارکهری و ژینگهها وی یا جفاکی بوو ... هته بهلی بانگخازیته نوی فی تشته تیئاگههن، ل گهلهک کهنالیته ئاسمانی و نهفه دبیهته نهگهری زیانگههاندنی بو ئیسلامی وهک بیروباومری و شهریهته و ههروسا ئیمام عهلی دیبزیته (دگهل خهلهکی ب ئاخخن ب وی تشته نهو تیئدگههن. ما ههوه دقیته خودی و پیغههمبهه بهینه تهکزیبکرن)؟! لهوا ههر کهسی فهتوایهکی بدهته دقیته بنیات و نهزمان و فقهه و مهرمیته وی بزانیته، پیخههته بجه ئینانا بهرژموهندهته گشته و نهخاسمهیی. - گهلهک زولم ل ئیسلاما پیروز هاتیه کرن ژلای خهلهکی ویغه، دهمی نهشیاین پهییکا وی بگههینه دونیایی، نهخاسمه د دیروکا ههفچهرخ دا پشتی کهنالیته ئاسمانی هندهک بانگخاز بو مه ئینانهدمر و زانینا زانستی راستهقیته لدهف نینه و ژینا مه کریه فهوزایهکا هزری و زیانهکا مهزن گههاندیه موسلمانا.

و جهی ئاقری یه نهو تشتهته نهه دبیین و دخونین دراگههاندنی دا، نهخاسمه لهزاتیته دمرکرنا فهتوایا و نهحکاما ههر چهنده پرانیا وان زانینا ئیجهتهادی ل دهف نینه! فی پرسی بیافهکی بهرفرهه و مرگریته دپهرتوکه (الموافقات) و ههروسا ئیمامی گهلهک گروفیته (عهقلی و نهقلی) ئینانه، ههروهکی کهسیته هاقلدار ب فهتوایا هاندهته کو دقیته پیئدقیته فهتوایی ل دهف ههبن، وهکی ژ زرادهقی پیغههمبههری (س)

پویتهدایه زانستی (الاستباگ) کو رادبیت ل سهر دو روکنیته سهرپشک ئیک ژوان زانستی زمانی عههمبایه و یی دوی زانستی نهپهنیته شهریهته ئیسلامی یه ومهرمیته وی.

ئیجهتهاد راوستا ژ تیگههشتا ئوصولیته فقهی ژ چهرخ پیئجی مشهختی، ههتا ئیمامی شاتبی هاتی ل چهرخ ههشته دهمی شهنگستیته زانستی و لوجیکی داناین بو مهرمیته شهریهته و سهلماند کو نهو دههه حوکمهکی دزفرینهفه بو ئیک ئاخختن، نهگهر چهنده جوداهی زیدهمیت دناقبههرا موجتههدها د تیگههشتا مهرمیته شهریهته، ما بو مه باشتر نینه نهه داخازکههین پهرتوکه (الموافقات) ببیهه ریبههری مه بو تیگههشتا شهریهته، دویر ژ کهسانیهته خو بزانیته شهریهته دئینه دمر، سههباری نهزانیته وان بو مهرمیته وی؟!

شاتبی پویتهدایه ئالیته گریدای ب ژینا مه یا روژانه و شیایه قهریژ و بنیات و مهرجیته وان دانان، بهلی نوکه ههر روژ گروپهک دی دمرکهتههت نهه دشیین بیژین نهخویندهواریا دینی و رموشه نههزری یا لدهف ههه، هندهک (جوزئیاتا) و مردگرن بیته (کولیياتا) دههرفینن ژلی ئاخختیته ل دویف چهه و مهرمیته خو.

نهوا شاتبی دپهرتوکه خودا نفیسی، دههه چار پشکا دا دهیته هژمارتن فقهه، برامانا زانستی، چهکی هههی مهرمیته شهریهته بیته بخوئه گرتین، زیدهباری ژیدمته تهشریعی و تاییهته پیشان و بهرژموهندهته هنارتی، لهوا نهگهر کهسیته هاقلدار بقان کاروبارا ل دویف ئاخختیته شاتبی چوبانه، دا گهلهک زیدهروی ژمه فهکهن و دا نارمانجا بلندی ئیسلامی بجهه ئینن، نهوژی کو ئافهاندکرن و پیشکتههته. ئیمام محمد عهده (کو د بنیادا کورده) پویتهدا فقهی ئیمامی شاتبی و گهلهک جاران مرید و شاگردیته خو شیرته دکرن

د. محمەد سەعید: میدیا نەشیایە ب دروستی سەر دەریی دگەل ئالیی ھناقی بکەت

پشتی پەیدا بوونا شەریی چەتەییی داعشی دگەل باشووری کوردستانی و پییتەدانا بودچە و مەھیانەییی خەلکی کوردستانی ژ ئالیی دەستەلاتداریا بەغداقە، ھند کەس توشی رەنگە خەموکییەکی بوونە و ھەردەم ھزرال سەر ڤان رەنگە ئالۆزیان دگەن، پروفیسوری ھاریکار د. محمەد سەعید محمەد سەرۆکی سکولا پەرۆردە و ھناقناسی ل زانیگەھا دەوکی ب ڤی رەنگی بەرسقا پسیاریت مە دەت.

پاڤیکەفتن: سەردار ھیتوتی

ریکیت ترسی ب کار دئینیت داکو خو پئ زال بکەت ل سەر ڤی کەتواری ھەنێ. سیلاف: کارتیکرنا راگەھاندنی چیه و چ یا فەرە بەیتەکرن.؟
د. محمەد راگەھاندنی رەخنە دکەت و دیبژیت: (راگەھاندن ب ئەرکی خویی دروست نەرابووێ و ب رەنگەکی زانستی سەرۆمەری دگەل ڤان کاودانان دا نەکرێبە و ھەتا نوکە ژ ب دروستی نەشیایە کو سەرۆمەریی بکەت دگەل ئەڤا کو چیبوو، ھەر چەندە دبیت مەرما وی پئ خزمەت بیت، لی ل دوماھیکێ ژ بەر شاشیا وانە کو جڤاکی توشی سەرئیشی دگەن، ھەرۆسا یا پیدڤیە کو راگەھاندن زیدمتر گرنگی ب پەیکار راستا جڤاکی بدەت، چمکی نەدویرە کو ھندەک کەس بەیتە لادان ژ جڤاکی ژ بەر وان تئیتت کو ئەو بەلاف دگەن) ژ بلی ڤی یەکی پورفیسوری ھاریکار پئشنیارەک بو راگەھاندنی و سازییت راگەھاندنی ھەبوو و ب ڤی ئاواپی بلیڤکر و گوت: (دڤیت میدیاییت مە ھەر ئیک شارمزیایەکی ھناقی دگەل کاربکەت و بەری ھەر نۆچە و راپۆرتەکا ل ڤان کەنالان بەلاف دبیت ئەو کەسی ھناقناس بوچوونێ خو ل سەر دیار بکەت داکو جڤاکی دویرییت ژ ھەر ترسەکی).

کەسی ژ ئیکە ژ ئەگەران، ھەرۆسا ئالیی گریدای ب مەژی ڤە ژ ئیکە (گەرە). ھەرۆسا ڤەخاندنا پروفیسوری ھاریکار بو ئالیی ھناقی ل کوردستانی ب ڤی رەنگی بوو و گوت: (ئەگەر لیبیتیرنی ل سەر کەتواری کوردستانی بکەن، نەخاسمە پشتی پەیدا بوونا ڤان بویرت ڤی دوماھیکێ، وەکی گمشتتیت ئابووری ل سەر خەلکی و بلندایا بازار تەکنولۆژیایی و گوھۆرینیت کو ب سەر دونیایی دا دەیت و پەیدا بوونا دژمنیت مەرۆڤینی و خۆدانا ھزرت رزی داعشی، ھەر ھەمیان کێچ ل سەر ھناقی خەلکی ل باشووری کوردستانی پەیدا کرێ).
سیلاف: مە دڤیت باشر بزانی کانی کێجا ڤی گروپی تیرورست چیه ل سەر جڤاکی ب گشتی؟
د. محمەد سەعید دیبژیت: (ھەکە ب دروستاھی سەحکەینی خەلک کو نوکە د ناف دونیایا پئشکەفتنی دایە و ئەڤ خەیاڵە خر و ھەر ھەمی بەیتە ژبیرن و بەیتە ڤەگەراندن بو دونیایەکا تاری و ڤەمای، یا بەری چەند سالان، دی راستی ب خو دیار بیت، چمکی داعش کار ل سەر ڤەگەراندنا ھزرال خەلکی بو دەمی ڤەمای دکەت و بی باومیری ل نک خەلکی پەیدا دکەن و ھەمی

سیلاف: ل دەست پیکێ مەدڤیت بزانی کانی نەخوشیا ھناقی (نفسی) چیه و گەنگی پەیدا دبیت؟
د. محمەد ب ڤی رەنگی بەرسقا دەت و دیبژیت: (نەخوشیا ھناقی پارڤەبی دو لایان دبیت، ئەو ژ دەما کو مەرۆڤەک ھناقی وی تیک بچیت و یا دبتر ژ وختی توشی نەخوشی دبیت و ڤان ھەردو ئالیان ژ جوداھی ھەنە دنابەرا واندا چمکی ئەوی ھناقی وی تیکچووێ چارە بو ھەیه، لی بی دبتر دڤیت بکەڤیتە ژبیر دویشچوونەکا نوژداریا باش و ژ لالی ھناقی ڤە کار ل سەر بەیتەکرن).
ھەرۆسا ل دور توخیبیت ڤی نەخوشی ژ ب. محمەد ھوسا دیبژیت: (ئەڤ نەخوشیە ھەکە خو نەگەشتبیتە مەژی ژ چارە نینە، لی ئەم دشیین کار ل سەر نەخوشی بکەن کو بشیت د ناف جڤاکی دا بژیت).
سیلاف: جڤاک و مەرۆڤ چەندی ئەگەرە بو وان کەسیت توشی ڤی نەخوشی دبن؟
ل دور بەرسقا ڤی پرسا مە سەرۆکی سکولا پەرۆردە و ھناقناسی د. محمەد ھوسا دەیتە ئاخفتنی و دیبژیت: (ب تئ جڤاک ئەگەر ئیکانە نینە، لی ئیکە ژ ئەگەرە، کو کەسەک توشی ڤی نەخوشی بیت و ژ بلی ڤی چەندی پیکهاتی لەشی

هه لشکافتنه ک ل سهر خانا ئهرهدنا (1570_1534)

کۆفان ئیمسان

بئ خش، ئهرهدنا جههكی دیرۆکی گهلهك مهزنه و ژیهاتیه، گهلهك ژ شوینهواریت وی ههتا نوکه دکهنه ههوار، فهژمنا دیرۆکا وی یا کهقنارن، کو ههتا نوکه تهفرکی شههرمزا و شوینهوارزانا نهگههشتینی. ئیک ژ شوینهواریت دیرۆکی ل ئهرهدنا (خانا ئهرهدنا) بوو، کو ههتا سالیته ههشتیان دا پتریا وی مابوو، بهلی نوکه تتی ناف یی مای، مه ب پیدقی دیت کو هه لشکافتنه کا کورت ل سهر بکهین، ههکه دشیان دا بیت بگههینه سهر رنگی ئاقاهی و بزاقی بکهین بگههینه هندهک پیقانیته وی. بهلی بهری ئهم خو پاقیزینه دناف دیرۆک و شوینهواریت خانا ئهرهدنا، فهره پویچهکی بهحسی خانئ بکهین.

خان چیه؟

پتریا فهکۆلینقانا د رژدن کو خان پهیشهکا عهجهمیه، بهلی هندهکیته دی بو بنیاتهکی تهتهری، یان ترکی، یان ئارامی دزقرینن. دبیت ژ پهیقا (خانه، یان خاناه) هاتیبته وهرگرتن، کو رامانا وی خانیه، بهلی پهیقا (خن) ب رامانا (کورک) دهیت، ئهو جهی بازرگان بارهگههی خو لی دانن، دبیزنی خان، ژبهرکو ژلایئ خانهکی، یان میرهکی، یا هاتیه ئاقاکن. د ئهزمانی ترکی دا دبیزنه خانئ (قهیرموان سهرای) کو رامانا وی کاروانه. د ئهزمانی فارسی دا دبیزنی (کهرهفانسهرای) رامانا وی ئهو ئاقاهیه ئهو ل سهر ریکا ریقینگا دهیته ئاقاکن. دیسان پهیقا (تیم) ب رامانا خان، یان جهی فهههویانا بازرگان و ریقینگا دهیت (۱).

دو رنگیت خانا ههبوون، یا ئیکی ئهویت دکهفنه دناف بازیراندا، ئهف رنگی خانا نیشانا بهرفرههبوون و ومرارکنا وی بازیری بوو. دیسان رهنگهکی دی یی خانا ههبوو کو دکهفنه دهرقهی بازیر و گوندا، نهخاسمه ل سهر ریکیت بازرگانی. ههر خانهکی چهند پاله و سهرفهگیر ههبوون، (متوهلی) ئهو کهس بوو یی هژمیریاری و ههمی سهرفهگیریت خانئ د لهپی دا، دیسان ئهو بهرپرس بوو ژ نویرمنکرنا ئاقاهیئ خانئ، دیسان ژ پاراستنا متایی کاروان و بازرگان و ریقینگا ژ دزی و شهلاندنی. دیسان زیرهفانهک ژی ههبوو، کو ب شهقی دهرگههی خانئ دگرت، نهخاسمه دوختهکی دیارکریدا (۲).

سولتان حسینی وهلی (۱۵۳۴) - ۱۵۷۰ (زا) کۆمهکا خانا ل دهقهری

۲_ وهكى د شكلى دا ديار، كو خانه كا باشه ل وئرى هاتيه ئاڤاكرن، دبیت د پاشهروژى دا ئەف جهه جارەكا دى بهیته ئاڤاكرن، ئاڤاهیی وئ خانى بهیته ئاڤاكرن، ل دويف سالوڤ و نهخشی وئ یی كهفن، ههروهكى د شكلى دا ديار. كو گرنگیا وى جهی شوینواری، دیرۆكى بهیته پاراستن.

۳_ مه پئ باشه چ دستکاری د وى جهی دا نههیته كرن، ههكه پارچهكا دیواری ژى ماویت، بهلكى بشیین ل سهر وى یا كهفن ئاڤاكهین.

دههمهن:

- (۱) د. زیدان رهشیدخان ئودل، خانا لالشى ههشكافتنهكا شوینهواری، مهیدانى، گوڤارا دیرۆك، هژمار (۳)، (دهوك: ۲۰۱۴)، بپ ۶.
- (۲) ههر ئەو ژیدمر، بپ ۷.
- (۳) انور مایى، الاكراد فى بهدینان، چاپخانا خهبات، چاپا دوویی، (دهوك: ۱۹۹۹)، بپ ۱۲۳.

بهرامبهرى گوندی بیباڤا و تازیكا، بهلی قهلافهتا دمرگهه یی ديارنینه، ئەم نزانین ژى كا كیش ژۆر بو نقتنى و كیشك ژى بو عماركرنا متایی بازرگانا هاتیه بكارئینان، نه دویره ژى ههردو ژۆر بو قههواندنا بازرگانا هاتینه بكارئینان. رمزگی ئاڤاكرنا قى خانى وهكى یا ئاڤاكرنا خاندنگهها قوبههانه، نهخاسمه ژلايى چيكرنا كڤانا وبهرفرههیا كڤانیت وئ.

شكلى دوویی من ل سالا (۲۰۱۲) گرتیه، كو جهی ئیك ژ دیواریت وئ خانیی، بهلی ئەز نوكه نزانم چ ل وى جهی هاتیه، بهلی یا فهره ئەم پویتهی ب قى خانى بدمین، ژبهه چهند تهگهرا:

۱_ جهی ئهرمدنا یی ستراتیجی بو ئامیدی و ههمی دهقههه، دقیت بزانیین كو جههكى و مرگرتنا خویكى ل ئهرمدنا ههبوو، دگوتتى (بورجا بهیرهه)، نه دویره خانى و بۆرجی گریدانهك پیکه هههیت.

ئاڤاكریوون، دا كو ریڤینگ و كاروانی و بازرگان لى قهههویین، كو ههتا نوكه شوینهواریت گهلهكا ژ وان د بهرچاڤن، وهكى خانیت (ئهرمدنا، قهدهشى، كورا) (۳)، دیسان خانهك ل گوندی تازیكا ژى ئاڤاكر بوو، بهلی مخابن ومختی ریك ل وئرى هاتیه فهكرن، هاتیه ژناقبرن.

نوكه چ ژ خانا ئهرمدنا نهمايه، دا كو سالوڤا وئ بكهین، تنى مه شكلهكى وئ ههیه، كو د سالییت حهفتیا دا هاتیه گرتن، د وى شكلى دا دیاردبیت كو خانا ئهرمدنا ژ دو ژۆرا یان ژى هولاً پیکدهیت، ههردو ب ریكا كڤانى هاتینه نژنین، بی خش ماددی ئاڤاكرنى بهر و كلسن، بهریت شكهستیه، بهلی ئەم نهشیین بیژین د تراشتی و نكراندینه، بانى خانى یی راسته، دیاره ب ئاخى هاتیه چيكرن، دیسان خانه ژناق دا یا كووتهكری (لهبخ) بوو. دمرگهه وئ دكهفیه رهخى ژیری ئانكو

وھكھەقىيا ب ژھەر

دلدار مەجى

گەلەك دويىرانىن ل سەر وەلاتى مە، ئىدى كەس نزانىت ئەفە كوردستانە دى وەكى باژىرەكى جىرانى لى ھىت، دىيىرنە قى چەندى وەكھەقىيا ب ژھەر. ئەم يىت پەنجەشىرى ب پارە دكرين، ئەم وەكى كەسەكى بى جلكين، جىرانىت مە يىت ب كەيفا خۇ درين و كەركرنا سەرۋبەرى مەدكەن، ئەو نوکە دو جاران قازانجى ژ مە كوردان دكەن: ئىك يى مە ب تەرزى خۇ جوان دكەن، دو يى بەرامبەرى پارەكى مەزن كاردكەن. ئەم ژى يى شانازىي خۇ دېنە، ئەف تىتت ھەنى بەھايى خۇ نىنە ل سىكا دونىايى، تى ل دەف مە نەبىت، ئەم دىيىرنى (پلە ئىكە)، وەسا نىنە، پلە چ نىنە د سىكا دونىايى و ئەورۇپى دا، ئەف كقالتىتە. ھندەك دەزگەھىت مللەتى نابىت مروقتىت بىانى دەست د ناقرە ھەبىت، وەكى راگەھاندن و سەتلايت و كەنالىت تەلەفزيۇنى، بازىرگانى پى بەھىتە كرن، بازىرگان يى دىرۇكا مە دگوهورن بۇ پارەى و خەتا سۇر نەھاتىتە دانان بۇ وان دەمى ئەف تىتە ھەمى كرين و ب سەرى مللەتى ئىناى، ما دەستەھلاتى بازىرگانىە..؟ يان پاراستا گەل و كولتوروى وەلاتى يە..؟ زىدەگاقى و دەستكارى د دەسەرۋچاقىت وەلاتى دا بەرپىسارمەتيا دەستەھلات و حوكمەتا مەيە. وەلاتەكى ئەورۇپى چ جاران نەقىت باژىرى دارقەسپى ل وەلاتى وى بەھىتە ئاڧاكرن، ژبەرکو ئەو نىشان و سىمبولا مللەتەكى دى يە. ئەف وەلاتە يى چىدىت و ئاڧا دىت بلا بىتە كوردستان و بىتە وەلاتەكى جودا ژجىرانىت خۇ. باژىرىت خۇ ب دىزانىت كوردى و نىشانىت تايەت بن ب كوردانقە ئاڧەدان بکەت. بلا ئەم داخبارىت بەرگىز و كراس و كورتەك و دفنا خۇيا مەزن بىن. جىرانى ل سەرسەر و سەر چاقان، ئانكو مالا من وەكى ژۇرا خۇ لى بکەت، نەخىر سوپاس مە نەقىت.

مىزگەھىت توركان دەينە ئاڧاكرن، مىزگەھىت كوردان ب قى تەرزى نىن! مىنارىت مە دەوسا نىن و نەبوون، ئوتىل و مۆتىل، ھەرۋەكى ل ئەدنا و ئەنقەرە دەينە ئاڧاكرن، ئاڧاھى و دىاربوونا رووى وەلاتى و مللەتى ل دويىف رووى كوردى نەھىتە چىكرن، فرۇكخانىت مە وەكى دىزانى كوردى نىن، يا ژمنقە ئەم يى دەينە تورككرن و نە بزۇرى، بەلكوب ئەزمانەكى نەرم و ب تەرمكى بازىرگانى ئەم يىت دەينە خاپاندن. ئەم دى پەشىمان بىن گەلەك د ۵۰ سالىت بەھىت دا، ژبەرکو ئەوى مىزگەھىت ئەم نەشىن خرابكەين، ئەو ئوتىل و مۆتىل و جادە و فرۇكخانى دى وەسا مىن. ھەتا ھونەرى مەيى مۆزىكى ژى ب تاما مۆزىكا جىرانى دەينە ژمىن! نوکە ل سوپەر ماركىت مە سترانىت توركى دەينە گوهان، جلكىت مە بۇنە ئىك و ئەم وەك ھەقدو لىھاتىن، مە نەقىت ئەم بىنە تورك، مە دقىت ئەم كورد بىن و وەك وان نەبىن. ئەفە ژمەردانە ئەفە نە مەزناھى يە، ئەفە كرىارمكا جانكارىي يە بۇ مە دەينە چىكرن، خرابىت وى

ھەر وەلاتەك ژ وەلاتىت دونىايى ب ئاڧاھىت خۇ دەينە نىاسىن، ھەرۋەكى سەرۋچاقىت مروڧان، سەرۋچاقىت وەلاتى ژى ب ئاڧاھىت خۇ دەينە نىاسىن، كوردستان بۇ جارا تىكى يە دەينە ئاڧاكرن، بەلى مخابن ئەزى دىبىن ئەفە نە سەرۋچاقىت كوردستانىتە! وەلاتى جىران يى مە دكەتە باژىرەك ژ باژىرىت خۇ، ئەم ب راست يىت دىبىنە پشكەك ژ وان مخابن... ئەم ھەمى دزانىن كۆمپانىت ئاڧاھىان و ئەقىت كارى ئاڧاكرنى دكەن ژ وەلاتى توركىانە ب رىزمىەكا بلند د كوردستانى دا. خۇارن، فەخۇارن، تىتت خۇارنى ژ ھەمى رەنگان، چىكرنا جىرانى يە، تەختى ل سەر درازى توركىە، لىنانگەھ و ناڧماليىت مە كارى وانە، ھەمى پىدقىت ل بەر دەست ژ چىكرنا دەولەتا توركە. ئەو ھەمى بلا، بەلى سەرۋچاقىت باژىرىت مە بلا نەبنە توركىا، مىزگەھىت مە يى ب دىزانى

ژ شوینه واریت دهقرا ئامیدی..

شوینه واریت گۆندی دیهیی (*)

مهمیل شیلازی

ژ لایئ جوگرافی قه:

گۆندی دیهیی ئیک ژ گۆندیٔ دهقرا دوسکی یایه، دکهقیته روژئاقایی ناحیا بامهرنی ب دويراتیا نیزیکی (۱۰کم)، ئەف گۆنده دکهقیته د دمزی گهلیهکی دا، باکوژی روژههلاتئ گۆندی ل هنداقی گۆندی ب بلندایا نیزیکی (۳۰۰) پییان گۆندی ئهرزی یه، باکوژی روژئاقایی گۆندی ب دويراتیا نیزیکی (۱کم) گۆندی بابگوژی یه، باکوژی گۆندی گهلیه و باشوژی گۆندی ژی سپهیه.

ژ شینه واریت گۆندی..

ناوسک:

گۆندی دیهیی ئیک ژ گۆندیٔ مهسیحیانه ل دهقهری، دیاره وهک پرانیا گۆندیٔ دهقهری هندهک شینه واریت ناوسکا ل قی گۆندی ههنه، کو ئەف شینهواره دکهقنه دمزی گهلی دا ل باکوژی گۆندی ب دويراتیا نیزیکی (۱۵۰م)، لایئ روژههلاتئ گهلی، کو کهلیکهک ژ گۆندی ئهرزی دهیته خواری بو قی گهلی، ئەف ناوسکه دکهقنه د بنی قی گهلیکی دا ژ لایئ باشوژی قه، ب دويراتیا نیزیکی (۱۰۰م) ژ وی جادا د وی گهلیئ دیهیی را دچیته دهقرا بهرواری بالا، وسما دیاره ژ لایئ جوگرافی قه ئەف ناوسکه دکهقنه دناف توخیبی گۆندی دیهیی دا، لهوما سهیدا (محهمد ئەمین دوسکی) د پهرتووکا (ئهرزی و بهکر بهگی

ئهرزی) دا چ ئاقپهک ب قی شینهواری نهیایه.

ناوسکا هرژمار (۱) لایئ روژئاقایی:

ئەف ناوسکه بهری دمزی وی دکهقیته لایئ باکوژی، بلندایا دمزی وی ژ عهردی (۴،۵م)، دمزی وی وهکی هیکی یه (۷۰سم بلندە × ۶۵سم فرمهه)، و ل بهر دمزی وی ژ لایئ ژناقدا پهیسکهک لی ههیه، ههر وسما ب رهخ دمگههی ویقه ژ لایئ روژئاقایی قه، پهنجهرکهکا بچویک وهکی هیکی تیدا ههیه، (۵۰سم بلندی × ۴۰سم فرمههی) یه.. ئەف ئەف ناوسکه ژ سی تهختان پیکدهیٔ.

تهختی لایئ روژئاقایی: ئەف تهخته (۸،۸۰م دریژه × ۷۰سم فرمهه × ۴۵سم بلندی) و بلندایا کفانی

هنداقی تهختی (۵،۱م) بلندی، دگهل ههبوونا پهنجهرکهکا بچویک ب رهخ تهختی قه.. پهنجهرکهک ب رهخه ههیه (۸۰سم بلندی × ۵۰سم فرمههی × بلندایا کفانی وی ۸۰سم بلندی).

تهختی لایئ باشوژی: ئەف تهخته (۸،۸۰م دریژه × ۷۰سم فرمهه × ۴۵سم بلندی)، و بلندایا کفانی هنداقی تهختی (۱۰،۱م بلندی).. دگهل ههبوونا پهنجهرکهکا بچویک ب رهخ تهختی قه (۸۵سم دریژی × ۵۰سم فرمههی × ۸۰سم بلندایا کفانی وی) یه.

۸۰سم بلندایا کفانی وی(یہ۔
 ٹہف شکہفتہ یا چوارگوشہیہ،
 رووبہری (۱,۷۵م دریژہ × ۱,۷۰م فرہہ)
 و بلندایا بانئ شکہفتی (۱,۷۰م)ہ،
 دگہل ھہبوونا پھیسکھکی ل بہر
 دمرئ ناوسکی ژ لایئ ژناقدا۔
 ناوسکا ہژمار (۲) نیقی:
 ٹہف ناوسکھ ب رھخ ناوسکا
 ہژمار (۱) قہ ہاتیہ کولان، دمرئ
 وی وھکی ہیکی یہ، (۲,۲۰م بلندی
 × ۱,۴۰م فرہہ)، بلندی دمرئ وی
 ژ ٹہردی (۴م) بلندی.. پھنجرکھک
 دناقبہرا ناوسکا نیقہکی و یا لایئ
 روژناقای دا ھہیہ (۷۰سم فرہہ) ×
 ۸۰سم دریژی)ہ۔

مہزن بوویہ، کو (۲,۹۰م فرہہ ×
 ۲,۱۰م بلندی).. لایئ روژناقای دمرئ وی
 وھک تھقچکھکی لی ھہیہ کو دبیت
 ٹہوبخو تھخت بیت، لی پشتی دمرئ وی
 ہاتیہ شکاندن ٹہوژی دگہلدا ہاتیہ
 شکاندن ٹہف تھقچکھ (۹۰سم دریژہ
 × ۷۰سم فرہہ × ۵۵سم بلندی)۔

لی ہاتیہ کولان.. نیقا شکہفتی یا
 لاکیشہیہ (۲,۷۵م دریژہ × ۲,۱۰م
 فرہہ)، و بلندایا بانئ وی (۱,۴۵م)
 بلندی۔

ناوسکا ہژمار (۳) لایئ
 روژناقای:

ٹہف ناوسکھ بہری دمرئ وی
 دکھفتیہ لایئ باکووری، بلندی دمرئ
 وی ژ عہردی (۳م)، دمرئ وی وھکی
 خویایہ ہاتیہ شکاندن، لھوما گہلک

تھختی لایئ باشوری، ٹہف تھختہ
 (۱,۸۰م دریژہ × ۶۰سم فرہہ ×
 ۵۵سم بلندی)، و بلندایا کفانی
 ہنداقی تھختی (۱,۱۵م)۔

تھختی لایئ روژناقای، ٹہف تھختہ
 (۲,۲۰م دریژہ × ۸۰سم فرہہ ×
 ۷۵سم بلندی)، بلندایا کفانی ہنداقی
 تھختی (۸۵سم) بلندی.. پھنجرکھک
 ب رھخہ ھہیہ (۸۰سم دریژی ×
 ۵۰سم فرہہ) و بلندایا کفانی وی
 (۸۰سم) بلندی۔

لایئ باشوری، تئی پھنجرکھک

تھختی لایئ باشوری:
 ٹہف تھختہ (۱,۹۰م دریژہ × ۷۰سم
 فرہہ × ۵۵سم بلندی) بلندایا
 کفانی ہنداقی تھختی (۱,۲۰م)ہ،
 و نیقا تھختی ہاتیہ شکاندن..
 پھنجرکا ب رھخ تھختی قہ (۹۰سم
 دریژہ × ۵۰سم فرہہ) بلندایا
 کفانی ہنداقی پھنجرکی (۸۰سم)
 بلندی۔

لایئ روژھلاتی وی دیارہ تھخت
 بوویہ، لی ہاتیہ کولان کریہ
 پھنجرکھ دناقبہرا وی و ناوسکا
 نیقہکی دا.. شکہفت ب لاکیشہی
 ہاتیہ کولان (۲,۲۰م دریژہ × ۱,۵م
 فرہہ) بلندایا بانئ وی (۲م) بلندی۔

تیبینی:

(*) سہرمدانہکا مہیدانی بو
 شینہواریت گوندی ل روژا (سی)
 شہمی)، ریگہفتی (۵۲۰۱/۱/۶)۔

سترانا دیروکی

سترانا شہری گابنیرکی

محمد عبدالوہاب نامیدی

فولکلوری کوردی چ بیاف نینن دمرگہی وی نہ قوتایی، ٹیک ژوان بیافا سترانا کوردیہ، کو ہڑمارہکا چق و تا ب خوفہ گرتیہ و ٹیک ژوان چقا سترانا دیروکیہ، کو دناف فولکلوری کوردیدا دمنگہدایہ و جہی خو دناف گہلی کوردا کریہ و جہماومری خو ہہیہ.

توری زارہکی ل دہقہرا نامیدی رسہناتیا خو ہہیہ و رویدان و کارسات و نہخوشی و شینی دجہرگی سترانا کوردیدا ہاتینہ قہشارتن، ٹیک ژوان رویدانیت دسترانا کوردیا بہحسکری ہہفرکیا ناقبہرا میرگہہیت ہہکاری و بہہدیناندایہ، دمی سہرکیشہکی میرگہہا ہہکاریا تیرشہکی دئینیتہ سہر میرگہہا بہہدینان و گہلہک دہقہریت میرگہہا بہہدینان دئیخیتہ بن دسہہلاتا خو.

چاوا تہف رویدانہ دبہرپہریت دیروکیدا ہاتیہ قہیدکر، وساب سترانکی ژی ہاتیہ گوتن، ب دمنگی ستراتبیزیت کوردان، تہقا ل خاری ہندہک ژ وی دیروکیہ تہوا دبہرپہریت دیروکا بہہدیناندا ہاتیہ قہیدکر و پارچہ سترانا فولکلوری یا دیروکیہ تہوا ل سہر زاری دمنگبیزیت کوردان ہاتیہ گوتن ب فی رنگی یہ:

ل سال ۱۱۱۳ مشہختی- ۱۷۰۲ ب، سہرکیشی ہہکاری (چلقہدمر) ب لہشکہرمکی مہزن تیرش کرہ سہر میرگہہا بہہدینان و دست ب سہر نیروہ و روژہہلاتی بہرواری بالآ و روژہہلاتی سپنہی و نہیلی دا گرت،

ہہژیہ بیژین سی ژ سہرکیشیت تیاریان، مہلک بہسیو بازی و مہلک خہمو رونتکی و مہلک گجو توخیبی، دگہل چلقہدمر ہاتنہ کوشتن. تہقا ل خاری ژی دہقی وی سترانی یہ یا کو ب فی شہری قہ ہاتیہ قہہاندن و گوتن و گہلہک ژیدمریت دیروکی بہحسی فی شہری کریہ:

شہری گابنیرکی
گابنیرکی ب دار و بارہ
ویران ب دار و بارہ
پی داتین چہند سیارہ
چلقہدمر ل پشت دارہ

چلقہدمر ژ ویف تیتہ
شیری سور ژ ویفہ تیتہ
رما خو ہہلتافیتہ
من میری مہ ژتہ دقیتہ

میری مہ یی مزیری
شیری مہ یی مزیری
دست ہاقیت قہفتا شیری
تہ پیروز بیت ومزیری

میر ٹومہری زبیری
شیر ٹومہری زبیری
گولالی بہگ چو ہاری
شکاندن تہقرو ہہکاری

ٹوسمان بہگ ہات و میرہ
شیر ٹوسمان ہات و میرہ
شیردانا صہیی پیرہ
ٹیبراہیم بہگ ٹیخسیرہ

سپرہ سپرا شیرانہ
زہنگہ زہنگا شیرانہ
سہر ہہکاریا فہرمانہ
رہقین کہلخ ہیلانہ

میری بہرواریان زراف بہگی دکہلا بیٹہنویری دا تاسی کر و ہہروہسا برای وی ژی ل باروخی، پاشی شیا زراف بہگی و تہویت دگہلدا ہہمیا ب کوژن، ب تنی گلائی بہگ رزگار بوو.

گلائی بہگی قہستا مالا خہزیری خو میر ٹومہری زبیری کر و ہاریکاری ژی داخازکر، داکو تولا خو ژ میری ہہکاریا قہکەت، میر ٹومہری ہیزہکا باش کومکر، میری بہہدینان ژی ہیزہک ژ مزویر و سلیٹانیا و ٹیزدیان، کومکر و بو فریکرن.

پشتی گہہشتا قان ہیزان بو دہقہرا بہرواری بالآ، ل سہری چیایی گابنیرکی شہری ل ناقبہرا ہیزیت بہہدینان و ہہکاریان چیبوو و شہری چل روژا قہکیشا، (چلقہدمر) پیحہسیا کو ترس و بی ہیزی دناف لہشکہری ویدا پەیدابووینہ، ٹینا داخازا ہاریکاری ژ محمد بہگی کر، ہەر ل وی دمی زوبہیر خانی میری نامیدی داخازا ہاریکاری ژ برازایی خو ٹوسمان بہگی، میری ٹاکری کر، ہاریکاریا ہہکاریا ب سہرکیشیا ٹیبراہیم بہگی برازایی محمد بہگی میری ہہکاریا بوو، ہاریکاریا بہہدینان ب سہرکیشیا ٹوسمان بہگی برازایی زوبہیرخان بہگی میری بہہدینان بوو، ہہردو ہیز پیکفہ و دئیکدہمد ل چیایی گابنیرکی گہہشتنہ ٹیک و ہەر ٹیکسہر شہر دناقبہرا واندا چیبوو و گہرم بوو، ل دوماہیی چلقہدمر ب دست میرٹومہری زبیری ہاتہ کوشتن و ٹیبراہیم بہگ ژی ہاتہ ٹیخسیرکر.

ههسنبه کرا و دیرا وی یا شوینه واری

سەردار هیتوتی

بوو، بهلی دهما کو ههسنبه کرا ل ناڤ مزیری ژووریان هاتینه دهشتازی ئەف دیره بو خو کرینه مزگهفت و تیدا پهرهستا خودایی خو کرینه .

دیرا ههسنبه کرا ل جهی گوندی کهفن و ب دیراتیا ئیک کیلومه تر ل باشووری گوندی نوی یا هاتیه ئاڤاکرن و ئەف دیره ب ۳۰۰م یا ژ گوندی باوان دویره ل رمخی باکووری رۆژههلاتی قه، دهما کو ترسا تالان و خرابکاری پهدا بووی ههسنبه کرا بهری ب دهان سالان گوندی کهفتاری خو هیلایه و قهستا بناری چیاپی لینی کره و بو خو گوند ل ویری ئاڤاکریه. ئەف دیره بیی دستکاری کرنه کا زیده، بویه مزگهفت و نوکه ژی گهلهک ژ بهرمایکی دیواریت وی ماینهقه ساخلم و خوراگر ماینه، دیرا ههسنبه کرا ژ بهر و کسل هاتیه ئاڤاکرن و وهکی لاکیشیییه و دریزاهیا دیواری وی ل رمخی ژ دمرقه دبیته ۹/۷۰ سم و فرههیا وی ژی دبیته ۶/۳۰ سم.

ههروسا پانیا (پهحناتی) دیواری ل هه چار رهخان ژ ههف جودایه و ل رمخی باشووری دناڤههرا (۱۳۷سم و ۴۶سم) دایه و ل رمخی رۆژههلاتی ژ پاناتیا دیواری دیری دبیته (۹۰سم) و ل رۆژئاڤا ژی مهترهکه و ل رمخی باکووری ژی دبیته (۱۰۳سم).

ههروسا فرههیا دیری د ناڤدا دبیته (۳۶۳سم) و دریزاهیا وی ژی دبیته (۷۰سم) و ژ بلی قی ئیکی ژۆرهکا بچویک ل رمخی باکووری قی دیری ههیه کو ههتا نوکه

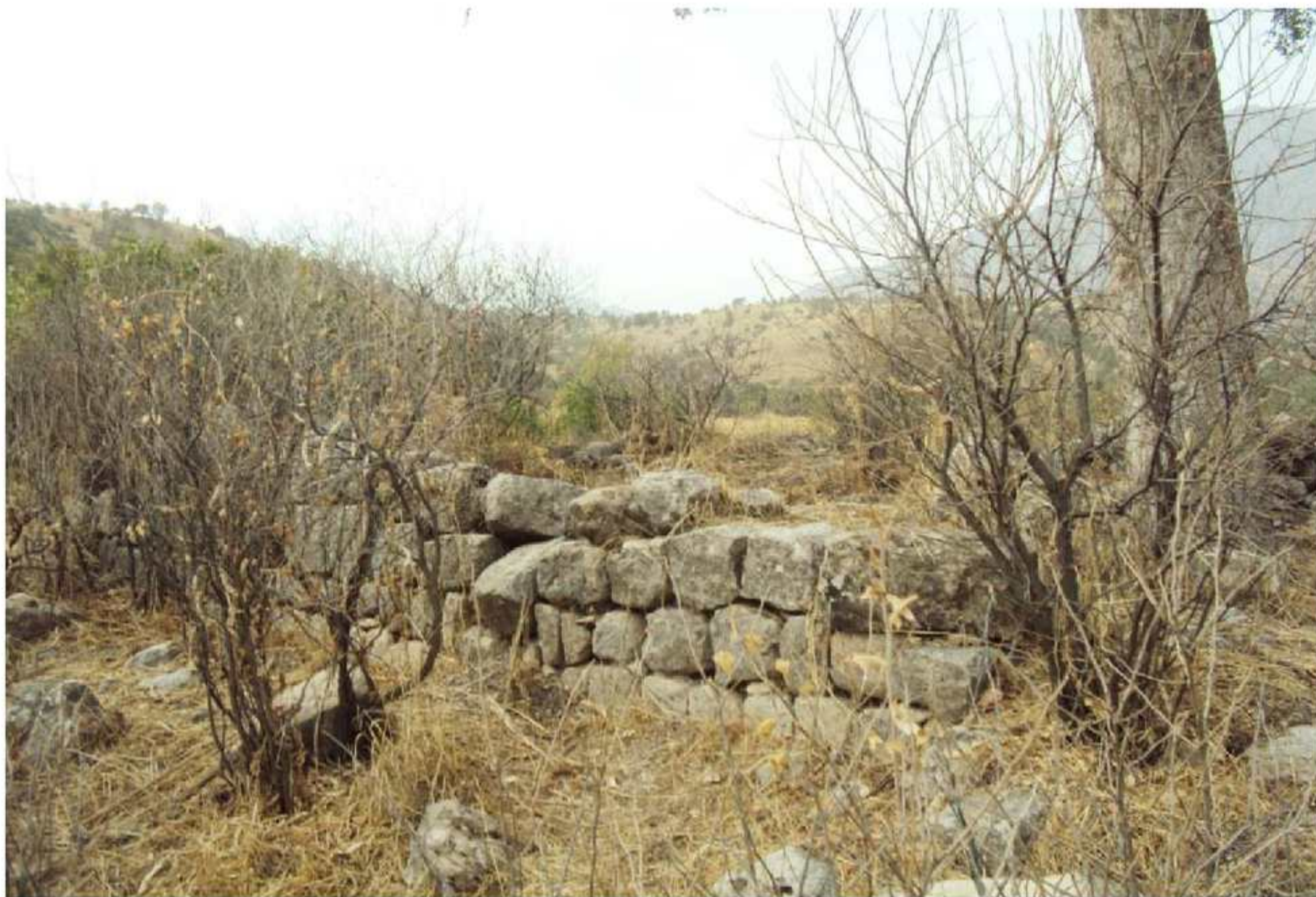
گوندی ژی بادان و گوندی میرگی ژی دکهڤیته رۆژئاڤا ههسنبه کرا. خهلکی قی گوندی د کوکا خودا کوردن و موسلمانن و سهه ب عهشیرهتا مزیری ژووریانه و ئەف گونده ب سهه چار بنه مالیت سههپشک دبیت (مالا حامد، مالا روسته ما، مالا میسی و مالا مهلکی) و ژیدمیری ژیا نا وان ههه د کهفن دا ل سهه شقانی و چاندنی بوو . شوینه واریت گوندی ههسنبه کرا:.

ل دهقههرا دهشتازی گهلهک جهیت کهفتار و خودان دیرۆکهکا مروقیینی لی ههنه، بهلی ژ بهر چه ندین ئەگههرا ههتا نوکه پهرده ل سهه راستیا وی دیرۆکی نههاتیه لادان، ل گوندی ههسنبه کرا دیرهکا کهفتار ههیه، کو جهی پهرهستا ئولداریت ئایینی مهسیح بوو و ئەفه ژی وی راستیی دهته دیارکرن کو ئەف گونده دکهفتندا یی فهلان

گوندی ههسنبه کرا: . ههسنبه کرا ئیک ژ گوندیت دهقههرا دهشتازی یه و خهلکی قی گوندی ل سههردمی ئیسمائیل پاشایی ئیکی میری ئامیدی (۱۷۸۱ز - ۱۷۹۹ز) ل ناڤ مزیری ژووریان هاتینه ، ئەف گونده ب سنووری خویی کارگیری قه سهه ب ناحیا دیرهلوکی یه و ب دیراتیا ۷ کیلومه تران ل رۆژههلاتا سههنتههری ناحیی دویره، ههسنبه کرا بهری سال ۱۹۷۹ی وهک سنووری کارگیری سهه ب ناڤهندا قهزا ئامیدی بوو.

ههسنبه کرا یا ههفتوخیه دگهه گوندی هیتیتی و چیاپی لینی ژ لای باشووری قه و ل رۆژههلاتی قی گوندی ژی پیران و کانیا بیدلی ههنه و ل باشووری

دیریت دیتر ژى ل دشتازی هه نه
كو ټهو ژى دیرا كولان و دیرا ل
شیلادزی كو هیشتا قهكولین
ل سهر نه هاتیه کرن بهس کانیا
دیرى و بهرمايکیت دیرى ژى هه نه
و دیرهکا دیتر ژى ل تاخی نازادی
ل دیرهلوکى ههیه كو نوکه
بهرمايکیت وى نه ماینه و ب ته مامی
ژ ناچویه و ټهف دیره ژى دکه قیته
سهر رویاری زی به هدینان ل رمخی
روژناقا تاخی نازادی.

دیاره ل گهلهک جهان ل دهقهره
دیرهلوکى دهما كو دیرهک هه بیت
ل وان دهقهران نائوسک ژى هه نه
و ل نیزیکی دیرا هه سنبه کرا
نائوسکا باوان ههیه کول
جههکى ناسى ل ناقا گری باوان
دا ل رمخی روژهلالتی خویا دبیت و
ژ بلی قى ئیکى نائوسکا هیئتیتى
ژى ههیه، كو ټهو ژى دکه قیته
روژهلالتى گوندی هه سنبه کرا
, و ژ بلی قان نائوسکان سى

ژى یا دروسته. بهلى گهلهکا
به رته نکه .

ل نیزیکی دیرى کانیهکا
ټافى ب دیراتیا ٤٠م دکه قیته
رمخی روژناقا كو ب (کانیا بهر
کانی) یا بهرنیاسه و ټهفه ژى وى
یهکى دمه دیارکرن كو بهرى
نوکه کانیهکا دیتر ژى ل قى
جهى هه بوویه. بهلى دیاره یا هسک
بوى.
نائوسک و دیریت دهقهرى:.

- ١-الاکراد فى بهدینان، انور المایى، چاپا دویى، چاپخانا خهبات ١٩٩٩.
- ٢-دیدارهک دگهل توفیق مستهفا هه سنبه کرى، ل دیرهلوکى، روژا ٢١/٩/٢٠١٤.
- ٣-ټهف پیزانینه ژ ریقه بهریا ناحیا دیرهلوکى ب دست مه که قیته.
- ٤-دیدارهک دگهل شیخو ناسر، ل دیرهلوکى، روژا ٢٢/٤/٢٠١٤.
- ٥-دیدارهک دگهل توفیق مستهفا، هه مان ژندهرى بهرى.
- ٦-سهردانهکا مهیدانى بو گوندی هه سنبه کرا و جهى دیرى ل روژا ١١/٩/٢٠١٤.
- ٧-سهردار هیئتوتى، گوندی هیئتوتى، میژوو و جوگرافیا، کوڤارا سیلافه هژماره ٤٧، نادارا ٢٠١٠.
- ٨-دیدارمکا سهری دگهل پهیه ری ټهرتیسی، ل شیلادزی، ٨/١٠/٢٠١٤.
- ٩-دیدارهک دگهل قهشه عه مانوئیل دنخه، ل گهلین رهشافه ل دیرهلوکى، ٢٩/٦/٢٠١٤.

شاگرد دناقبره مال و خاندنگه هی دا

شاگردان پتر ژمهژی و ان کاردکن و پتریا دمیت ژانا خو ب خهیلانقه د بۆرین و دبیت هزر بکن نهو د ههمی دم و کاودانان دا دراستن و کسیت بهرامبر وان د شاشن و هسیدی پی دهن. لهوما سهدایی قی قوناغی پیدقیه یی شههرمای سایکولوژیا قی زی بیت، بزانت چاوا سهردمری دگهل سنیلهی بکته، ناخفتیت نه جوان نه بیژته شاگردان ههردم یی دلوقان بیت دگهل وان، گهلهک جارن دمرسیت خو بو هشیارکرن و شیرتکرنی تهران بکته، گهلهک یا گرنکه سهدایی قی قوناغی هونهری رهوانیژی ل دمف یی ب هیز بیت، دا بشیت ل دمف دانا ریڈاریت ژانی کینجی ل شاگردان بکته.

قوناغا نامادهی: دق قوناغیدا شاگرد هیدی هیدی بهر ب دوماهیکا ژیی سنیلهی دچیت ژلای ژی قه مهزنتر لی دهیت ژ قوناغیت دی بیت خاندنی، دق قوناغیدا شاگرد تا مهودایهکی بهرژوندیا خو دزانت و پشتا خو ب شیانی خو گهرم دکته بو سهرکهفتان، بهلی نانکویا قی نهو نینه کو فهرکاری سهدای سقتر دبیت و شاگرد چ پیدقی ب سهدای نایت، بهلکو پیدقیه سهدا قی قوناغی ب کیم نهزانت، چمکی پیدقیه سهدا بزانت چاوا دی ریکی بو شاگردان خوش کته بگههته نارمانجیت خو، وی باومری بو وان چیکته کو ههر کسهکی پیدقیه نارمانجیت ژانا خو دستیشان بکته و کار بکته بو گهشتن ب وان نارمانجان و ههر دم یی بهرهف بیت بو قوربانیدانی ژ پیخههت گههشتا نارمانجیت مهزن و پیدقیه ههر دم سهدا هیقی بو شاگردان دروست بکته، وان هان بدت بو سهرکهفتی.

و ریقهبهریا خاندنگههی و سهمیانی شاگردان قان ناستهنگان دروست بکن. ژبهرکو د جفاکی مه دا سهدا ههر دم خو دویر دکته ژ شاگردان، لهوا نهگهر سهدایهک بزاقی بکته خو نیژیکی شاگردان بکته و بیته ههغال دگهل، دی توشی گهلهک ناریشان بیت و گهلهک شاگرد هزر دکن نهقه سهدایهکی خشیمه، ههر چنده نهقه ل دویف کسینیا سهدای دمینیت، ههر وسا ژ لایهکی دقه ریقهبهریا خاندنگههی ژی دبیت ب دروستی دق سهدای نهگهن و ههر دم دگهل سهدایی دی ناستهنگا ددانه بهر و ههردم پیشیاریت چاواتیا سهردمریکرنی بدمنی و شهرمکی هناقی دگهل بکن.

سهردمریکرن دگهل شاگردان ژ ژیهکی بو نیکی دی یا جودایه، ل قوناغا بنیاتی، نهخاسمه ل سالیی نیکی بیت خواندن پیدقیه سهدای های ژ نیکی نیکیه شاگردان ههبت و چ سهردمریی وسا نهکته کو نهو ژ خاندنگههی ب ترسیت و ههر دم ژ خاندنگههی ب رهقیت، پیدقیه سهدا دق ژی دا گهلهک خو نیژیکی شاگردان بکته و هندک جارن یاریان دگهل بکته و شریاهی و تشتیت خرنی ل ههلهکفتان بو بهت، دا شاگرد هز ژ خاندنگههی بکن و پیقه بهیتهگریدان، پاشی هیدی هیدی، خاندنی ل بهر شرین بکته و ههردم یی هشیار بیت، دبیت شاگرد خهلهتیا بکن، پیدقیه سزاییت دژوار نه دانیه بهر وان، پتر ژ ههر قوناغهکا دی سهدا یی بیهنفرمه بیت.

ل قوناغا نافنجی شاگرد یی ل دسپیکا ژانا خو یا سنیلهی و گهلهک قوناغهکا ههستیاره و ههست و سوزیت

سینه پی

۲. شاگرد و سهدا:

سهدا نهو هوستایه یی دشیت هوستاییت ژ خو باشر بینته ههبوونی، لهوا ب نیکی ژ نالییت گرنکیت سیگوشا تاشاندنی دهیته دانان، چمکی نهگهر سهدایی کیم بیت دو نالییت دی بیت سیگوشی کو شاگرد و بابتهی خواندن نه پروسیسا فیړکرنی ب دروستی ب ریقه ناچیت، چمکی پیدقیه کسهک ههبت بابتهی خواندن بگههینیه شاگردان و وان فیړ بکته. ژ بهرکو نارمانجا سهرپشک ژ دانانا وی بابتهی پیگهانندا شاگردانه. ههلبته نهرکی سهدای نهقه بتی نینه وهکی گهلهک سهدا هزر دکن، پیدقیه بهری ههر تشتهکی هشیارکرن شاگردان ژ کاودانیی ژانی و بهلاقرنا فیانی بیته فهرکاری ههر سهدایهکی، بیخش نهقه ههمی فهرکاریت گرانن و گهلهک ناستهنگ دهیته ههبوونی، نهخاسمه ژلای دهوروبه رانقه، نهفجا سهدایی دی

ژینگه، باشتريښ پشته قانا شور هشي بوو

قالد ئەممەد بادی

ریځکیت داربرینی و خو و خه لکی ژي بی بهر دکهن ژ مفاییت دار و دارستانان، کو ئەگهر نه هیته برین دی مفاییت مهزن گه هینه هه می ژینگه و سه قایی کوردستانی و یا زانایه هه ردم سووتا دارستان و چیا ییت کوردستانی و کوشتن و ژناقبرنا گیانه ومریت جوانیت کوردستانی ئارمانجا دوژمنیت ملله تی کورد بوون کو دهسته لاتداریت ئیک ل دویف ئیک کو دهسته لات ل کوردستانی دکر و ههروسا هیژایی گوتتی یه کو خوراگری و پیشکفتتا شور هشی کوردان، نه خاسمه شور هشی ئیلون و گولانی دچیا و رویار و دول و نهال و شکفت و ریل و گل و گیای و ژینگه ها کوردستانی دابوون ژه می ئالیانقه و پشتگهرمیا شور هش و شور هشی گران ل سهر چیا و دارستان و رویار و ژینگه ها کوردستانی بوو. ئەفجا فه رکاره کی پیروز و وه لاتپاریزی و ئایینی یه ل سهر هه که سه کی کورد کوریل و گیانه ومران و میرگ و چیمه نیی کوردستانی بیی جوان و ب مفا پاریزن ژ هه می ئالیانقه داکو بشیین ژینگه هه کا پاکژ و سپه می ل کوردستانی به ریا بکهین و هه می خه لکی کوردستانی مفاییت مهزن ژي ومرگرن و پیدقییه حکومه تا کوردستانی پتر ل سهر رموشا ریل و دارستان و ژینگه ها کوردستانی راوستیت و قانونییت دژوار به رامبه ر وان که سیی زیدم گاقیا دد ره قی ژینگه ها کوردستانی دا دکهن ب سه پینن دا کو پتر بشیین رموشا وه لاتی خو بهر ب پیشبیهین ژ هه می لایانقه و کار بکهین بو کوردستانه کا جوانتر و ب رموشتر .

بینی دپرن ژ گلیش و نایلون و ل دویف پیزانینیت کو مه ژ زانستی نوی ومرگرتین کو نایلون، یان دولکی پلاستیکی بو هه یامی ب دهه ان سالان دمینیت دناف گل و گیاییدا و چ لی ناهیت و دی هه ره فریژیت خو ییت کیمیاوی که ته سهر گل و گیای و دی ژینگه می ژي پیسکه ت و کینجی ل رموشا سه قایی ژي که ت و ههروسا دی دیمه نه کی کریت و نه ئاقه دانی ده ته ژینگه ها کوردستانی، یان پارچه کا شویشه ی ل ناه دارستان و گل و گیای بمینیت، ههروسا ب دهه ان به لکو ب سه دان سالان چ لی ناهیت و بتی دی ژینگه می پیسکه ت و کینجی ل سهر که ت، ههروسا ل دور پاراستنا گیانه ومران ل وه لاته کی بیانی مشه خته کی کورد کو خه لکی هه ریما کوردستانییه ماره ک کوشت دهسته لاتداریت وی وه لاتی پیرابونیی قانونی به رامبه ر قی که سی کورد ومرگرتن و دا دادگه می داکو بهیته دادگه هه کورن لی برادمر و هه قالیی وی که سی کورد نه چاربوون پاریزمره کی بوو بگرن دا به ره قانیی ژي بکه ت و بهیجه تا کو وی ماری هیرش کریه سهر و ئەقی که سی کورد به ره قانیی ژخو کری و تاکو ب گهرمو ئانکو (کفاله) ئازاد کری، لی به رو قازی ل کوردستانی روژانه ب دهه ان، به لکو ب سه دان گیانه ومریت جوان و بی گونه هه دهینه کوشتن و ژناقبرن و بی کو مفایه کی ژ کوشتا قان گیانه ومران ومرگرن، دیسا ل دور داروباران، هه لبه ت ب دهه ان مفاییت جودا جودا ملله تی مه ژ داروباران ومردگریت ژ هه می ئالیانقه، به لی پتریا خه لکی مه دارا دبرن بی سیسته م و

سهرقه گیریا هه می شور هشیی کوردی به ایی ژینگه ه و ریل دارستان و دیمه نیی جوانیت کوردستانی دزانین و بهر سینگی وان رژیمییت درنده دگرتن داکو ژینگه هه نه هیته پیسکرن و دارستان پتر ب رموش بکهفن و کوردستان جوانتر لی بهیت، بیخس باشتريښ و ب بهاترين هه قال و پشته قان بو شور هشیی کوردان، ب تنی ژینگه ها کوردستانی بوویه و باشتريښ پاریزقان بو هشاریت شور هشقانان ب تنی چیا و دول ونهال و گر و ریل و دارستان و تراش و رویار و کانی بوینه، ئەو قانون و ریداریت گرنگ و ب بها ژسهرقه گیریا شور هشی دمردکه فتن بو پاراستنا ژینگه می گه له ک بهیز و د دژوار بوون و ب ته رزه کی وه که هه ف ل سهر هه می زیدم گاقان دهاته سه پانندن و بجه دکر، ل دمی سهرمدانا شانن و ریځکستی و که سیی بیانی بو کوردستانی و چاف ب دیمه نیی جوانیت کوردستانی دکه فن حه بیه تی و مهنده هوش دمین و دبیزن ئەگهر ئەف میرگ و چیمه نه ل وه لاتی مه بهینه دروستکرن، ب هزارا دولار دی لی هیته مه زاختن و دیسا هه ردم بهینه ئاقدان و چاقلی کورن و چاره کورن و هه ر مینا قان دیمه ن ومیرگ و چیمه نا نابن دی بدسته چی کوری بن، ئەف میرگ و چیمه نیی ل وه لاتی مه مینا به هه شتی نه ل سهر دونیایی و پتریا خه لکی مه به ایی ژینگه ها کوردستانی نزانن و ریژی لی ناگرن و دمی ته ماشه ی قان میرگ و چیمه ن و دول و نهالان و چیا ییت کوردستانی دکهین دی

بۆ ئابوورەکی پیشکەفتی چ پیدقی یه؟

٤. نه هیلان و ههولدان بۆ کیمکرنا دیاروکا گهندهلیی:.

کیمکرن و نه هیلانا دیاروکا گهندهلیی، دهلیقییت وهکھهف و وهک ئیک ددهته وهلاتیان، ئیک ژ وان فاکتهرییت فهمانا وهلاتییت پاشکەفتی ئەف دیاروکەیه و ئەفه ژ ی بۆ چهند ئەگهرهکان ل فان وهلاتییت فهمای فهدگهریت وهکی:.

* مان و خوگریدانا هندهک کهسان ب کورسیکا دهستهلاتی فه.

* گرنگیدان و ملکهچ بوون بۆ پله و دهستهلاتداران و پشت گوو ئیخستا قانونان.

* زیدمهوونا سانسوورا ئول و مهزههبان ل فان وهلاتان.

* ناسیارتی و سههمدیری کرن دگهل هزرا عهشائیری.

* گرنگی نهان ب پیههرییت کارگیری بیته گرنگ ب تاییهت د بیافی دارایی و ئیداری دا.

* دهرکهفتن و پهیدابوونا هندهک کاودانان وهکی پهیدابوونا شهران ل فان وهلاتان .

٥. کیمکرنا مهزاختییت بی مفا و بی سود کو د هاریکار نهبن ژ بۆ بلندکرنا بازا بی کاریی و بهرههمی:.

ل وهلاتییت پیشکەفتی ژ بهر ههبوونا سیستهمهکی باشی کاری زیده قالاتی د ناف مهزاختنان دا ناهیهته دیتن و ئەگهر هاتو و ههبیته ژ ی زیده یا کیمه و ئەفه ژ ی دییهته ئەگهر داکو زیده مهزاختییت ههروهی د ناف کاریدا نهمین، ههروهسا د ناف بودجا گشتی یا وهلاتی دا ژ ی نابیت چ قالاتییت پارمی بهینه دیتن کو ژ بۆ تشتهکی

تاییهتهندییت ههر وهلاتهکی پیشکەفتی خو د ناف هندهک خالاندا دبینیت وهکی:.

١. ههبوونا سیستهمهکی پیشکەفتی بی ئابووری:.

ل وهلاتییت پیشکەفتی ههمی نافهند و سارییت حکومی و ئابووری خووان سیستهمهکی روون و ئاشکرانه و کار ل سهر وی سیستهمی دکهن، ههروهسا ل وان وهلاتان گوهورینییت پیدقی ژ ی ههر ب مههمما نویرههنگرناکه باشتر یا ئابووری ل سهر سیستهماندا دهییت، کهرتی تاییهت خووان پیگهههکی مهزنه و پتیریا نافهندییت مهزن بیته ئابووری د دهستییت وی دانه دگهل کو کهرتی گشتی ژ ی هندهک کار و فهرکاریت گران دگریته سهر خو.

٢. دهرئیخستا قانونییت گرنگ بیته کو ژ لایی دهستهلاتداریا وهلاتی فه دهینه داریتن:.

فان قانونان ریخوشکرناکه باش ژ بۆ فهدیته کار و کریاریت ئابووری د ههمی سکتهران دا دایه خووان کاری و کریکاران، چمکی ب فان قانونان مال و سهرمایا خووان کاری دهیته پاراستن و د ههمان دهمدا کریکاری ژ ی ئهرك و مافیته وی د پاراستینه.

٣. ههولدان بۆ کیمکرنا دیاردا بی کاریی ل وهلاتی:.

دهستهلاتداریا وهلاتی دگهل کهرتی گشتی و تاییهت و دناف ههمی سکتهران دا کار ل سهر وی ئیکی دکهن کو دیاروکا بی کاریی د ناف جفاکی دا نهمینیت و ههر کهسهک (یان پشکهکا مهزن) ژ جفاکی بینه خووان کار و بشیته ب کاری خو دهلیقییت ژ یانی پهیدا بکهن.

سهردار هیتهتی

ژیرخانا ئابووری یا ههر وهلاتهکی پیدقی ب هندهک گاف و فاکتهران ههیه داکو ئیدی ئابووریا وهلاتی ژ فهتلازیا بهیته دویرخستن، نویرههنگرنا ئابووری یا ههر وهلاتهکی هندهک سیستهم و میکانیزمیته ب پلان دارشتی بیته ل سهر بنیاتیته زانستی دقتی کو پیدقیه د ناف جفاکی و ههمی ئالییته ئابووری بیته وهلاتی دا بهیته پهیرموکرن.

وهلاتییت پیشکەفتی بیته ئابووری، د ناف گهلهک دوورهیل و قوناغاندا دهرباز بووینه و گهلهک پلان ژ بۆ ژیرخانا ئابوورا خو داریتینه، ل پتیریا وهلاتییت پیشکەفتی بیته ئابووری سیستهمی سهرمایه داریی بوویه پهیسکا گههشتن ب سهرکهفتان چمکی د قی سیستهمییدا کهس خووان ههر تشتهکی خوویه و بهروفاژی سیستهمی سوسیالیزمی یه .

۱۱. گرنگی دان ب
سنهتکاری:

سنهتکاری گوهرینیت مهزن و
باش د رموشا ئابوورا قان وهلاتاندا د
بیاقیت پهیدا کرنا دهلیقیّت کاری و
زیده کرنا بهرهمی دا کرن، لی قی
ئیکی ژی پیدقی ب:

* سهرمایی: ههبوونا سهرمایی
ژی مهرجی سهریشکی پهیدا کرنا
سنهتکاری یه.

* ههبوونا مادیت دستپیکی:
ههبوونا مادیت دستپیکی بیّت وهکی
(بو میناک: ئاسنی و رمژی) ل دهقریّت
نیژیکی ئیک گرنگی خو یا هه.

* تهایا سیاسی: کینجا قی
فاکتوری گهلهک ب رونی یا دیاره،
چمکی دبیت هندهک وهلات خۆدان
مادیت دستپیکی بن بو سنهتکاری،
لی ژ بهر نهبوونا تهایا سیاسی نهشیاینه
بگههنه ریژا وهلاتیّت پیشکهفتی.

* ههبوونا پالا و دهلیقیّت کاری:
چ پینهقیّت تهگهر سنهتکاری ههبیّت
دی دهلیقیّت کاری زیدمتر لی هیّن.

* ههبوونا بازاران: ب ههبوونا
بازاریّت ناخجوی و دمرقه دی داخازی ل
سهر تشتا زیده بیّت و تهقه ژی دبیته

کو دبیته خۆدان پیگهههکی باشی
ئابووری و کهسیّت وینه دبنه خۆدان
ژیانهکا پروی خوژی.

۸. تهکتیفکرنا سهندیکا و
ریکخستی و نافهندیّت ئابووری ب
مهرمما بلندکرنا بازا هشیاریا ئابووری
ل وهلاتی:

ل قان وهلاتان زیدمباری دلسوزیا
وهلاتیبوونی، پیژانینیّت تهکادیمی و
پراکتیکی و شارمزابوون د بیاقیت
تیورا ئابووری و دارایی و قانونیّت
ئابووریدا ژلایی قان سهندیکایان فه
دهینه دارستن و بهلاقکرن.

۹. کهسیّت ههژی ل جهیّت ههژینه:
بی گوهدان ب پیگهههکی
جفاکی و هیژا عهشایی و هزریّت
بهرتنهنگ و قریژی، ل وان وهلاتان
کهسی ههژی بو جهی ههژی دهیته
دستیشانکرن.

۱۰. دستیشانکرنا خالیّت لاواز و
کارکرن بو ومرار و پیشقهبرنا وان
لاوازیان و نههیلا نا وان:

تهقه ژی کارمکی بهردموامه و
پیدقی ب دویفچوونهکا زانستی و هویر
ههیه، داکو ب دروستی بشیّت تلبلی ل
سهر شاشیی دانن.

نهدیار کری هاتبیته مهزاختن و ل قان
وهلاتان بودجی دمولهتی گهلهکی رون
و ئاشکرایه، چمکی پشتی کو
قهخاندن و پهسهندکرنا پهلهمانی
وهلاتی و مردگریّت ئالیی بجهیینه،
ئانکو حکومهت یا نهچاره ل دویف
وان خالان بجیّت .

۶. گرنگی دان ب خولیّت بلندکرنا
بازا شیانیّت فهرمانبهر و پالان:

پال و فهرمانبهران پیدقی ب
چهکهکی بهیژی زانستی و
رموشنهزریی ههیه و داکو تهف ئیکه
ب دست بکهفیت و پاله ژی بشیّت
بهرهمی زیده بکن، وان پیدقی ب
خولیّت خو بهیژکرنی ههنه.

۷. گرنگیدان ب راگههاندنا
ئابووری ژبو مهرمما بهلاقکرنا
رموشنهزریا ئابووری ل وهلاتی:

راگههاندن برپرا پشتا هه
کهسهکی د ناف جفاکی و ئابوورا
وهلاتی یه و ل وهلاتیّت پیشکهفتی ئازادیا
راگههاندنی کار بو وی چندی کریه
کو ژیان جوانی ب خوقه ببینیّت و
رموشا خهلیک باشتر لیبهیّت و ب قی
ئیکی کهرتی توریزمی شیایه مفادارا
ئیکی بیّت و ل دویماهیکی هه وهلاته

بكهت، چمكى تاشاندىي دستهكى شاشه و ژوان تهگه ران ژى .:

- كيماسى د پروسا فيركرنى دا.

- عهدهت و سه ردمر ييت شاش.

- بيروبو مريت شاش ييت كارى.

- تيكه هه ل ييت نه باش ييت جفاكى.

- ته قينى و ناريشيت د وى بياقى دا.

- نيدمان بوون.

۱۸- رولى ژنى د بياقى تابووريدا:

هه بوونا ژنى د ناقا كه رت ييت تابوور يي دا بخو نيكه ژوان خالان كو وهلا تيت پيشكه قتي كار ل سهر دكهن، چمكى ژن خودان سه رمايه كا هزرى يا مهز نه و پيدقيه مفا ژ هزر و شيان ييت وى بهيته و مرگرتن.

پشتى كو كوردستان هيدي هيدي بهر ب تابووره كى خو سه ر پينگاقان دها قيرت، د قيت حكومهت و تابوورناسيت كوردستانى دست ب پلانا دوباره نويزه نكرنا جفاكى و حكومهت بكن و ب نه خشه يه كى گونجاى و دمه كى ديار كرى وهلا تى بهر ب ناقاره كى پيشكه قتي بيهن و جفاكى ژى داننه سهر ريكا ب دستخستنا كار و بهرهمى و ژ كرى ارا مشه خو ر يي بدنه پاش يا بى كار.

ههردم بازارى نازاد ل ههمى تشته كى ديترب بزا فتره و نيكانه ميكانيزمى نه گوهوره بو و مرارا تابووريا وهلاتان و د قى بازاريدا رموشا ژيانا خهلكى بهر ب پيشقه دچيتن .

۱۶. پارقه كرنا هي ريت كارى .:

ته گه ر هي ريت كارى ل وهلا تى ليك بهيته فافارتن و پارقه كرن و ههر نيكى ل دويف گرنگيا وى كار ل سهر بهيته كرن، ل وى دهمى دي ههمى كه رت پيكه و مرارى كهن، كو نهقه ژى نيكه ژ خاليت سهر كه قتي ييت وهلا تى چينى (بو ميناك: پارقه كرنا هي رت كارى ل وهلا تى چينى د كه رت چاندنى دا ۳۸٪ يه و د كه رت سنعه تكار يي دا ب ههمى سكه ران ۴۲٪ و ب تى ۲۰٪ د كه رت حكومه تى دانه) .

۱۷. پيشكه قتن ته كنولوژيا يي .:

پيشكه قتن و چاوانيا بكار نينا وى د بيا قيت تابوورى دا ل وهلا تيت پيشكه قتي بوويه ته گه ر بو بهر ب پيشچوون و خوشيا ژيانى و خرقه كرنا داها تى.

لى ل گه لهك وهلا تيت نه پيشكه قتي نيك ژوان ته گه ر ييت قه مانا خهلكى و نه بوونا پاره و سه رما يي د دست ييت واندا زيده بارى هه بوونا گه لهك گفا شتان، هندهك جارا خهلك ژى نه يي بهر هقه كارى

ته گه ر كو بازار گان چي ييتن د نا فبه را وهلا تاندا .

۱۲. راکيشانا بهر نينا بيا نى بو ناف وهلا تى .:

شهنگستى و مرارا تابوورى ل وهلا تان سه رمايه و راکيشانا بهر نينا بيا نيه بو دناف وهلا تى دا، بهلى قى نيكى ژى كار بو د قيت، چمكى كه سى خودان سه رمايه ههردم بزا فان دكهت سه رمايا خو ل وان وهلا ت و جهان ب مه زي خيت ييت كو خودان پيگه ه و ته نا بن ژ لايى سياسى و سه ربا زى قه، لهوا وهلا تيت پيشكه قتي ههردم خودان جهه كى نارامن بو سه رمايا بيا نى .

۱۳. سيسته مى گونجا يى يى باجى .:

باج و چاوانيا دمر ني خستنا قانوون ييت گونجا يى بو قى مه رهمى و هك ريه كو پاره كى زيده بو حكومه تى بهيته زفران دن و زيده خهلك ژى ژ فان قانوونان دلته نگ نه بيت.

۱۴. گرنگيدان ب كه رت يى چاندنى .:

گرنگيا چاندنى ژ گرنگيا سنعه تكار يي كيمتر نينه، ژ بهر كو وهلا تيت پيشكه قتي شيان به ريك ته كنه لوژيا نوى چاندنى ژى پيش بيخن و ب قى نيكى ژى داها تى وهلا تى زيده بوويه.

۱۵. هه بوونا بازارى نازاد .:

۱- الانظمه الاقتصاديه المعاصره فى يومنا هذا، د عبدالله الدباش، كوفا ر هيزل، هژماره ۲۰، سالا ۲۰۱۱.ئ.

۲- بو دارشتنا سياسه تا تابوورى چ پيدقيه، شقان حبيب، كوفا ر لينك، هژماره ۲، تيرمه ها ۲۰۰۹.ئ.

۳- تاييه تمه نديا ته گه ر ييت به لاقبوونا دياردا گهنه لى يا دارايى و نيدارى د جفاكى كوردستانى دا، د محمد شهبان تاكرمى، كوفا ر مه تين، هژماره ۱۳۴، خولا چارى ئيلونا ۲۰۰۵.ئ.

۴- مفهوم و اهميه اعداد الموازنه العامه للدوله، ا. ماهر جلال يعقوب، كوفا ر هيزل، هژماره ۲۶، ۲۰۱۳.

۵- راکيه اندن و رولى وى د پيشقه برنا كه رت تابوورى دا، سهر دار هي توتى، كوفا ر سيلاف، هژماره ۸، تباخ ۲۰۱۳.

۶- السياحه و دورها فى عمليه التميمه الاقتصاديه، ا. جاسم الاتروشتى، كوفا ر هيزل، هژماره ۲۱، سالا ۲۰۱۲.ئ.

۷- ل ههرما كوردستانى نه قرو چ سياسه تا تابوورى د قيت بهيته داريتن؟ د. محمد سهار، كوفا ر مه تين، هژماره ۱۳۴، خولا چارى تيرمه ها ۲۰۰۵.ئ.

۸- شو رشا پيشه سازى، و مرگيران و ناماده كرن: شه يما سپيندارى، كوفا ر مه تين، هژماره ۲۱۸، خولا چارى تيرمه ها ۲۰۱۳.ئ.

۹- وهلا تين قه ماي دگه شه پيدانا تابوورى دا، نا فا عسمه ت، كوفا ر مه تين، هژماره ۱۳۹، خولا چارى كانينا نيكى ۲۰۰۶.

۱۰- تاييا ته مريكا پيوستى به سياسه تى دمره هه يه .۹. هنرى كيسنجهر، و مرگيرانى نه بهز كه مال نورى، چاپخانه ي همدى، سلیمانى ۲۰۰۵.

۱۱- چين بهر مرف ئيمپراتوريه تا تابوورى يا جيهان ي، شقان حبيب، كوفا ر لينك، هژماره ۱، خيزرانا ۲۰۰۹.ئ.

۱۲- سايكولوژيا كارى، د. ناربان ته تهر، و مرگيران دلير كه مال، كوفا ر هيزل، هژماره ۲۶، سالا ۲۰۱۳.

رهوشنېريا قانونى

فاكتهرېت ئاڧاكرنا دهولەتې ب ديتنا قانونى

ئەوۋە كو دەڧڭگوت ب وى دەولەتې بهيتەكرن ژلايى دەولەتكا ديترفە، راستيدا مه دورنگيت دەڧڭگوتې بيت هەين ل سەر بازا نافدەولەتې، رەنگى ئىكى دېيژنى (دەڧڭگوتا ئاشكرا) ل قىرى دەولەت دى ب رەنگەكى ئاشكرا بيژيت ئەز دەڧڭگوتې ب بېمان دەولەتې دكەم، وەك دەولەت، رەنگى دوى بى دەڧڭگوتې دېيژنى دەڧڭگوتا ب نيەتې، يان فەشارتې، دقې دەڧڭگوتې دەولەت ب رەنگەكى ئاشكرا دەڧڭگوتې ناكەت، بەلكو دى ب رەنگەكى، يان ب كارەكى رابيت دى رامانا ھندى دەت كو ئەو بى دەڧڭگوتې دكەت، وەك گريدانا ھەقبەستەكى دگەل وى دەولەتې، ئەفەژى دبيتە دەڧڭگوت، بۇ ميناك گريدانا ھەقبەستا ھنارتنا نەفتى دناقبەرا ھەريمى و ھكومەتا توركيادا دبيتە رەنگەك ژ دەڧڭگوتې ب دەولەتبوونى، ب تى ئەگەر تخويبيت مه دگەل ھكومەتا نافەندى دياركرى بان و ل دوماھيكي ژى ب رەنيا بەھرا پتر ژ ھزرەندىت قانونا نافدەولەتې دەڧڭگوت نەيا گرنەگە بۇ دەولەتبوونى، بەلكو دەڧڭگوت بتى بو ھندى يا گرنەگە داكو ئەو دەولەت بشيت بچيتە دناڧ پيگرييت نافدەولەتې، دا شيانيت گريدانا پەيمانا ھەبيت دگەل دەولەتېت ديتردا.

چمكى دەولەت بۇ نەتەوئ يە، فاكتهرى دوى (ھەريم، اقليم) دقيت ھەريمەك ھەبيت، بەلى وى ھەريمى دقيت ھندەك مەرچ ھەبن، دقيت ھەريمەكا دياركرى بيت، ئانكو تخويبيت خو بيت دياركرى ھەبن، نەيا لقلقوك، چمكە مه بياتەكى قانونى بى گرنەگ بى ھەي ئەوژى دېيژنى (بنيالاتى قانونا ھەريمايەتې) مەبەست ژقى بنياتى ئەوۋە كو قانونا ھەر ھەريمەكى، يان دەولەتەكى د چارچوڧى وى دەولەتې دا بهيتە چەسپاندن، ئەگەر ئەم بچينە سەر فاكتهرى سىي دى پتر روھن بيت ئەو ژى (دەسھەلات)، ئانكو دەسھەلاتەك ھەبيت شيان ھەبن ژبو بريڧەبرنا دەولەتې، ديسان دى دەولەتې دەسھەلاتەكا تەمام ھەبيت ل سەر ھەريما خو ھەمىي و دى قانونا خو تيدا بچە، ئينيت و ھەروەسا دقيت دەولەتېت دى ريزى ل تخويب و سيادا وى بگرن. ئەڧ فاكتهريت مه دياركرىن فاكتهريت گرنەگن، بىي وان دەولەت دروستنابيت، فاكتهرى دوماھيكي كو ئەوژى دەيتە ھژمارتن وەك تاممكەر بۇ ڧان ھەرسى فاكتهران ئەوژى (دەڧڭگوتە/اعتراف)، بەلى ئەگەر ئەڧ فاكتهرە نەبيت ژى دەولەت دى ھەر ھەبيت، ئەگەر ئەو ھەرسى فاكتهريت بەرى نوکە مه گوتى ھەبن، مەبەست ژ دەڧڭگوتې

سەڧان بەھمەت

ل دىڧ پيشەر و عورڧى نافدەولەتې و ل دويڧ قانونا دەولى و ھەروەسا بارا پترييا ھزرەندىت قانونىت نافدەولەتې ھندەك مەرچيت دياركرى ھەنە ژ بۇ ھندى ھەتا كو وەلاتەك بشيت ببيتە ولاتەكى سەربەخو، پيدقى ب چەند فاكتهرەكا ھەيە، دقيت ئەو فاكتهر ھەبن ژبو وى ئىكى كو كيانهكى سەربخو ھەبيت، يان بېژين بشيت دەولەتەكا سەربەخو ئاڧابكەن، ژوانا (سى) فاكتهريت گرنەگ ھەنە، بى وان فاكتهرا دەولەت ناھيتە ھەبوونى، فاكتهرى ئىكى (گەل، نەتەوۋە) ئەڧە فاكتهرەكى سەريشكە ژ بۇ دەولەتبوونى، چمكى چ دەولەت دروست نابن ھەتا نەتەوۋەك نەبيت،

يانى

رکھما نىپيٽ جى توھىپى

مىنوسوتا و مرگرت. ل ساللا (۲۰۰۶) ئەلبومەكا دى ب ناڧى (كونشپرتو) بەلاڧكر. ل ساللا (۲۰۰۹) ئەلبومەكا دى ب ناڧى مكسيكانيام بەلاڧكر.

ل قان دويماهيا (ديڧد رينس) كتيپەك ل سەر ژيانا يانى يا بچويكاتى و موزيكي بەلاڧكرىه، ديسان بەحسى تيپكەھليپت يانى دگەل زەھرڧەكەرا ب ناڧودەنگ (ليندا ئيفانسى) دكەت، يانى دىپزيت: موزيك ئەزمانەكى روى ب رويه، كو دگەل ئەزمان و لوژيكي دئاخڧيت. ريپكەكە بو نەھيلانا مرؤڧەريسي، چيكرنا قيانى دناقبەرا مرؤڧاھيى دا، زيدهبارى چيكرنا قيانى و ليئەگرتتى دناقبەرا مرؤڧان دا.

ژيڧدمر: مفا ژ ويكپيديا، ئنسكلوپيديا ئازاد ھاتيه و مرگرتن.

بازا دنيايى ژى ھاتە فرؤتن. ژبلى كو (۳۵) خەلاتيپت ب بەھا برن.

پاشى يانى بەرھەميپت خوھەڧرؤيشى ھند و صينيا كرن، گەلەك خەلات برن، كو ھژمارا ھەژيپكەريپت وى بوونە پترى (۲۵۰) مليون كەسا، ل (۱۶۰) باژيپت دونيايى ئوركسترا خو نيشا ددا. ل ساللا (۲۰۰۰) موزيپكەك ل (تاج محل) توماركر، ناڧى وى كره (ھەكە بشيپم بيژمە تە). پاشى ل ساللا (۲۰۰۳) يى ئەلبومەكا خو ب ناڧى (عرقىه) بەلاڧكر، ئەڧە زى پاشقەژنگەھا ھزرا وى بوو كو دگوت: دونيا تيپكە و ملەتەكە. گەلەك موزيپكيت كەڧن كربوونە دناڧ قى ئەلبومى دا، ژوان موزيپكا ھندى، ئوسترالى، ئەرمەنى.

ل ساللا (۲۰۰۳) خو ل ئەمريپكا و كەنەدا دياركر، ئەلبومەكا خو يا (عرقى) ل ويپرى بەلاڧكر، گەلەك ھاتە فرؤتن، ل ساللا (۲۰۰۴) دكتورا (ڧەخرى) ژ قانينگەھا

يانى ل روژا (۱۴ / نوڧمبەرا / ۱۹۵۴) ل باژيپرى كالاماتا ل يونانى ژ داىك بوويه، د ژيپ شەش ساليپ دا دەست ب ژمينا پيانويپ كرىه. نەبتيپ موزيپكژمن بوو، بەلى د ژيپى (۱۴) ساليپ دا ھژمارا پيقانى يا مەلەقانيا (۵۰م) شكاند، ل ساللا (۱۹۷۲) خو گەھاندە ئەمريپكا، ل ويپرى زانينپت ھناڧى (نفسى) ل زانينگەھا مىنوسوتا خاند، ھەر ل ويپرى خو فيپرى ژمينا پيانو و ئورگنى كر.

ل ساللا (۱۹۸۰) يى ئەلبومەكا خو يا ئيپكى ب ناڧى (خوشديتن) بەلاڧكر، پاشى دگەل ھوليودى شولكر، موزيپكا چەند فلما دانا. ل ساللا (۱۹۹۰) چوو دگەل تىپا دالاس يا ھونەرى، پاشى ل ساللا (۱۹۹۴) يانى سەرکەڧتنەكا مەزن ئينا، ومختى بو ولاتى خو زڧرى، ل سەر دەپەبەندى (ئەكرؤپولس) ئەلبومەكا خو بەلاڧكر، كو پترى ھەفت مليون لبا ل سەر

جوتيار تەمەر: سىپەل ئەو كەس بوو، يا شىيە ھەقسەنگىەكا مەزن بېخىتە دناڧ ژيانا مندا

ئىسەم ۋ ھەلبەستقان جوتيار
تەمەر سىدىق ل ۱۹۷۲/۷/۱۴ ل باژىرى
ئامىدىي ژدايك بوو، ھەلگىرى
باومرناما دىلوم ب ئەزمانى
عەرەبى ۋ زانىستىت جىڭاكى ۋ
بەكالورىوس/مىژوو، سەيدايى
زانىنگەھى ۋ رەخنەگر ۋخۇدانى
ھژمارەكا گوتارا ۋ ھەلبەستا
ۋ قەكولىنىت زانىستى يە، ۋەك
باشترىن ھەلبەستقان دناڧ ۱۰۰
ھەلبەستقانان دەستىشانكرى ل
سەرانسەرى ۋەلاتىت عەرەبى ۋ ل
رىزا ۲۷ ھاتىە، دىسان كارى ۋى
يى ھەرە گىرنگ دروستكرنا
دىوانەكا ھەقىشكە دگەل
ھەلبەستقانان ناقدارا تونسى
(چى بوتەرە) ب ناڧى (دم مىدىا
ۋسقف قرگاج) ژبو قى ئىكى
ددىدارەكا ھەقىشك دگەل ۋى ۋ
زوحا بوتەرەدا بو سىلاڧ بەرسقا
چەندىن پرساندان.

دىدار: كەوسەر شەوكت

دبەرسقا سىلاڧدا جوتيار ب
بۇچوونا جوتيارى كىە؟ گوت:
مروڧ، ھەقزىن، باب.
سىلاڧ: جوتيار بۇ كى دنقىسىت ؟
جوتيار: ئەز دەسپىكى بۇ خۇ
دنقىسىم، پاشى بۇ ھەر كەسەكى
ھىزىبكتە كو خاندن شرىعەتە نەب
تىگەھى ئانى، بەلكى ب تىگەھى
كەساتىەكا تىگەھىتى.
سىلاڧ: بۇچى جوتيار ضحى
ھەلبىزارت بۇ دىوانا ھەقىشك ۋەكى
خۇيا پترىا ھەلبەستقاننىت عەرەب

جوتيارى دنىاسن؟

جوتيار: ضحى بوتەرە ئىك
ژەلبەستقاننىت خۇدان شىانە ۋ سەنگ
ۋ ھەبوونا خۇ دەھلبەستى دا ھەيە ۋ
خۇدانان ھىزەرەكا جوانە ۋ قى چەندى
ۋەل من كرىە ئەز دوىڧ چونا كارىت
ۋى بىكەم، دىسان ئەو ژمالباتەكى يە
ھەناسىت ھەلبەستقانان لى ھەنە مىنا
مامى ۋى (عامر بوتەرە) ناقدارە ل
تونس ۋ براىى ۋى (شكرى بوتەرە)
ئەڧ چەندا ھەنى بالا من راكىشا
كو ئەز چاقدىرىا نقىسىنىت ۋى بىكەم
ۋ ژقى چەندى نىزىكىكە دناڧبەرا مەدا
چىبوو، پاشان ھندەك گەنگەشىت
ئەدەبى پەيدابوون، تاكو گەھىتىە
بەرھەمى (دم مىدىا ۋسقف قرگاج)
ۋەك دىتتەك ۋ ھىزەرەكا دو كەسىت
جۇدا ل دور لىك نىزىكرنا دو ئاڧەدانىا
بىكو توخمپەرستىا ملەتىنى بىتتە
ئاستەنگ ھەمبەرى وان ۋ نەخاسم
ضحى ھەز ھەبوو دىروكا كوردان
بىزانىت داكو ئەو دىتتا بەرىا ھنگى

ھەى ل دور وان بىزانىنىت ژ حكومەتا
بەسسا ھەرقىتى چاوانىا سەرمەرىا وان
دگەل كوردان بىزانىت.
سىلاڧ: رەخنا ئەدەبى د بىناسا
جوتيارى دا چىە؟
جوتيار: ئەز نەشىم ب دروستى
تەرزى دروست يى دىتن ۋ تىگەھى
رەخنا ئەدەبى د چەند دىرەكا دا
دىاركەم، ژبەرەكو تىگەھى رەخنى
بخۇ پىدقى چەندىن راوستىانە، بەلى
ئەز دشىم ب تى دەھىامى كارى
خۇدا چەند مىناكەكىت رەخنى
دىاركەم، كو رەخنە بخۇ دبىتە ئىك
ژتىگەھىت ئەدەبى ۋ دەھىتە نىاسىن
ژبو شلوڧەكرنا نقىسىنىت ئەدەبى،
دىسان دەھىتە نىاسىن ۋەك پىكولەكا
رىكخستى بۇ دەربرىنا ھەستىت
رەخنەگرى ل دور جوانى ۋ لاوازىنىت
ناڧ پارچىت نقىسىنى دا، دىسان دەھىتە
نىاسىن ۋەك گەنگەشەكا دوئالى
دناڧبەرا نقىسەرى ۋ رەخنەگرى ل
دور نقىسىنى، تىگەھى نقىسەرى

دبیتہ ہزر و دیتنا وی و چہکی
رمخنہگری دبیتہ فہلسہفا وی وریبازا
وی یا ب کارئینانا فہلسہفی یہ و ل
سہر فی بنیاتی تہز نابینم کو رمخنہک
ہہبیت یا دروست و ٹیکادی یاخہلہت،
بہلکی بیت رمخنہک ہہبیت پتر بجیتہ
دناقا رھہ و ریشالیٹ نفیسینی دا و
ٹیکادی ب سہرفہ سہرمدمری دگہل
نفیسینی بکہت و ہہر ژبہر فی ٹیکی
بوچوونیت جودا جودا دی پیدابن۔

سیلافا: جوتیاری وھک کھس حہز
ل سہر رھنی ہہیہ، یان ہہلبہستی،
یان پھخشانے؟

جوتیار: ہہلبزارتا ٹیک ژرمنگیت
تہدہبیاتا کارہکی ب سانہی نینہ،
نہخاسم بو من، ژبہرکو تہز کار
دپتر ژرمنگہکی دادکھم، لی ب
تتی تہو فالاتیا رھنگہک دھیلٹ ب
رھنگہکی دی پردکھم، ژبہرکو چ
تشت دتہمام نینن، تہز بخوژی چجار
خونابینم د بوارمکیدای تہمام،
بہلکی بہروقازی ہہمی دہما خو دبینم
من دقیت خو دبارہکی دا پیشبیم،
وی دہمی پی دحہسم کیماسی مایہ
دبارہکی دیتردا و بشی رھنگی
تہز د زقرؤکا پیشبیمخستا خودا
کاردکھم، تاکو بگہہمہ نارمانجا
خو یا تہدہبی۔

سیلافا: ہہلبزارتا تہ بو رھنی
وی چہندی رادگہہینت کو تہم
پیدفی رھنئینہ، یان تہ مہرہمہکادی
پی ہہیہ۔؟

جوتیار: من رھخنہ نہہلبزارتیہ
وھک سہرپشکا رھنگیت دیتر،
لی کارکرنا من دبیافی رھنی
دا دیاردکھت و ب دروستی تہم
پیدفی وی رھنئینہ یاکو دگہل
قوناغا کاریت تہدہبی بیت تہم تیدا
ہہفکیف بیت، بیکو تہم ہانا خو
بہینہ بہر ہندہک رھنگیت رھنی
و تیگہہا دگہل ہہبوونا کھسی،
یان رھخنہگر پیکنہکھت، تہفہژی

دی مہ نہچارکھت تہم وی پرسی
بینینہ ہہبوونی، تہری رھخنہگر دی ل
کیفہ دہست پی کھت و ل کیفہ
ب دوماہیک ہیٹ، ژبہرکو پھیف
ژکومہکا نیشانیٹ دہنگی نہ، دہمی
شوین دبن و پیشدکھفن و ٹانکویا
وان دہیتہ دستتیشانکرن و ل قیرہ
رولی نفیسہری ب زحمہت دکھفیت
ژبو دیتنا فہرہہنگہکا تاییہت، ہہ
رژبہر فی ٹیک پیدفیہ رھخنہگر
لہزی نہکھت بو دیارکرنا ٹانکویا
گریڈای ب پھیفی تہ، بہلکی
یاگرنگ تہوہ خو شہہرازا کھت
د مہرہما نفیسہری دا و مافی پھیفی
بدمتی و مافی نفیسہری ژ، دیسان
رھخنہ ٹانکویا وی چہندی نادمت
کو ب تتی ل کیماسیا و خرابی ب
گہریت۔

سیلافا: وھکی خو یا جوتیار دیوانا
خو یا ٹیک ب نافی (سیہیل) نافکریہ،
تہف چہندہ چ رادگہہینت؟

جوتیار: گہلہک ٹانکو ہہنہ بو
من و نہخاسم وھک ہہفژین، نیشانا
کھسی دمت یا کیتجہکا مہزن ل
سہر من کری و ہہفہسہنگیہکا
مہزن ٹیخستہ دناف ژیان من دا، تہز
ژکھسہکی کو بہریخودنا ژیان
مرنہکا ژ مرنی منزتر بو کھسہکی
خودان ہیشی و نارمانج و مرگیرام و
دہمی (تالا) بوویہ بہرہمی ہہبوونا وی
ژیان بو ہندہک ٹانکوویت دیتر و
ژنالیہکی دیفہ پھرتوک ل وھلاتہکی
بیانی بہیتہ چاپکرن ب ہندہک پیتیت
کورڈی وھکی نوچہ گہہشتینہ
من گہلہک حہز بو وان چی بوویہ
بزانن تہفہ چ تہزمانہ، تہفہ چہندہ
بو من گہلہکا گرنگہ بو وان
دیارکھم کو تہز خودانی وھلاتہکی
و تہزمانہکی تاییہتم۔

وھکی خو یا جوتیاری گہلہک
پشکداری ہہیہ دناف روژنامہ و
کوفاریٹ نافخو ودمرفہ و زیدہباری

گہلہک چہلہکیا دناف کور و
سمیناریٹ تہدہبی ل دور گرنگترین
کاریت خو جوتیار دبیزت:

سیلافا: گرنگترین کاریت
جوتیاری زیدہباری دیوانا ہہفپشک
چنہ؟

جوتیا: پشکدارم د دو دیوانا دا ل
کومہلا (انانا) ب نافی (الانفالانات
ومراتیح البحر) دگہل کومہکا
ہہلبہستقانیٹ سہر بازا ہہمی وھلاتیت
عہرہبی۔

- ہہفکارم دگہل دمرکرنا
پھرتوکہکا رھخنہی و دمرکھفتیہ
ژ سایتہکی رھوشہنبیری دگہل
کومہکا رھخنہگر ل دور
نفیسینیٹ ہہلبہستقانا ئیراقی (وفاو
عبدالرزاق)۔

- پشکدارم د چیکرنا
پھرتوکہکی دا ہاتیہ و مرگیان بو
تہزمانی ٹیالی ژنالی کومہلا (من
المحیط الی الخلیج)

- دیسان من دہستپیک بو
گہلہک پھرتوکا و دیوانا نفیسہیہ،
ہندہک ژوان چاپکرنہ، ہندہک ژ ل
بن چاپی نہ۔ ژوان: دیوانا ہہلبہستقانی
مہغربی عبدالرحیم حمصی "فراشات
الضوء"۔ و دیوانا ہہلبہستقانی مصری
د ثروت عکاشہ السنوسی۔ و دیوانا
ہہلبہستقانا گہنج مریم الصانع ل
سوریا "تراثیم انپی دمشقیہ" نوکھ ل
بن چاپی یہ، دیسان دیوانا ہہلبہستقان
عایدہ بدر "عبث" نوکھ ل بن چاپی
یہ و گہلہک پشکداریٹ دی بیت
گرنگ ہہنہ۔

*جوتیار تمر وھل من کر تہز دیتنا
خو ل دور کوردا ب گوہورم
*دیوان دمربرینی ژ خوینا کوردا
ب تاییہت و مروقیینی ب گشتی
دکھت

ضحی بوترعہ ہہلبہستقانہکا
تونسیہ و سہیدایا تہزمانی تہرہبی

رۆژئاقايى ل رۆژھەلاتى ب دامەزىنىم، من و جوتيارى ئەو تەرز بكارئينا وەك نيشانەك بۆ بلند كرن و ھشياركرنا ئەو دىرۆكا نىستى ياناقبەرا كوردا و تونسى دا. ديوان دمبرينى ژ خوينا كوردا ب تايەت و مروفيينى ب تەقايى دكەت، دستيشانكرنا دويراتيا مروفا بجهئينا، نيزيكبوونا مروفيينى يە، دەھيامى نقيسينەكا ھەلبەستىدا ديسان دمبرينى ژوى ئيكي دكەت كو كەس (فرد) دناخى خۇدا ل خۇ دگەریت، ئەز دشىم بىژم وەل كەسى دكەت باخفیت بۆ تيكەھلكرنا دو كەسان دگيانەكيدا.

سىلاڧ: زوحايى كورد و كوردستان بەرى نياسينا جوتيار ناسدكرن؟

زوحا: بەلى من كورد ناسدكرن، بەلى نوكة نياسينا من و ديتنا من گەلەك ھاتىە گوھورين، دبیت نەزانينا من ل دور جفاكى كوردا و نەخۇشى و ويران كرنىت وان وەل من نەدكر ئەز دويفچوونى بۆ بكەم و دناڧ دا بچم، لى داھينەر جوتيار تمر وەل من كر ئەز ديتنا خۇ ل دور كوردا بگوھورم، ديسان ديتنا گەلەك ژ رەوشەنەزر و ناقدارىت تونسى و وەلاتىت عەرمبى ب تەقايى گوھارىتە.

سىلاڧ: خۇزايى وەلاتەكى بو وەلاتەكى دىتر جوداھىەكى ددەتە تەرزى نقيسينى، مينا تونسا كەسك بوويە پالدمر بۆ سەركەفتتا تە؟

زوحا: ھەلبەستقان ژ قالاتىي نا نقيسيت، بەلكەى ھزرەك بو تىت و قيانا من بو وەلاتى من وەل من كرىە ئەز كویرتر بچمە دناڧ ھەلبەستىدا و جانترین دمبرين ژى ئەڧە يە (تونس) تعيدین للقلب فسحة النجوم وللکلام المعطل ألوان الفصول

سىلاڧ: بژلى نقيسينا ھوزانى تە ھەزەكادى ھەيە تو گرنگيى پى

و فرەنسى يە و ئەنداما ئيکەتيا نقيسەریت تونیسە و سەرۆکا ریکخراوا (سنا)یە یا رەوشەنبیری و جفاكى، ئەنداما ئيکەتيا ژنايە ل تونس و ھەر ژساللا ۲۰۰۹ وەرە ھوزانا دنقيسيت، ژ بەرھەمیت وى يیت گرنگ "کلمات مسافره" و "انصاع الوردہ" و "منذ ادم" و ھندەك کاریت ھەڧشك مينا " دم ميديا وسقف قرتاج " دگەل جوتيار تمر.

سىلاڧ: چ تىشتى ھەڧشك بۆيە كچەكا وەلاتى تونس دگەل كورەكى وەلاتى كوردستانى كومكرى؟

زوحا: يا ئيكي جوتيار مروڧە و پاشى ھەلبەستقانه و پاشى رەخنەگرەكى ناقدارە، دەما ئەڧ ھەمى تىشتە من دناخى كەسەكى رەگەز نە عەرمب دا ديتى، بەلى سەر ھندى را داھينانەكا مەزن د ھوزانا عەرمبى و رەخنا عەرمبى دا ھەبوو، ھەلبەت قى چەندى گرنگيەكا مەزن ل دەڧ من ھەبوو، كو ئەز بەر ب وى ئيكي بریم كارەكى ھەڧشك دگەل دا بكەم و نەخاسم ئەز ژمالباتەكى مە دىرۆكا خۇ دناڧ ئەدمبياتا داھەيە.

ديوانەك بەيتە دورستكرن دناڧ دو كەسان كو ئاقەدانى و توخم و وەلات جودابن، گرنگيەكا مەزن ھەيە ل دور قى ئيكي ھەلبەستقانا تونسى خۇيادكەت

سىلاڧ: سەدەما ھەلدان، يان قەژاندنا ھزرا ديوانا ھەڧشك چ بوويە؟

زوحا: ئەڧ ديوانە پيک دەيت ژ ۹۳ بەرپەرا ژ پارچە نقيسينىت كورت و يیت درىژ پيک دەيت، ديسا تەرزى نقيسينى تىدا ژ چارچوڧى روتين و كلاسيك دمرکەفتيە، من دقيا تىشتەكى جودا بكەم، كاجاوا ەليسەيى شانەشينا قرتاج دامەزراندن، ئاھا ھوسا من ژى دقيا شانەشينا ھوزانا مى يا

بەدى؟

زوحا: بەلى چالاكقانم دبواری ژنى و زارۆكاندا و ريكخستنا كور و سمينارىت ھەلبەستان.

سىلاڧ: تو وەك ژن تە ئاستەنگ ل ھەمبەرى كارى خۇ ديتينە، ژبەرکو رەمشت و تىتاليت رۆژھەلاتى گرنگيى ب ژنى نادمن و ئازاديا وى توخيپ دكەن؟

زوحا: ئەو ھەلبەستقانى چ ئاستەنگا نەبىنيت وى چ جەھ نينە دەمرما خۇدا، ديسا ئەو كەسى ژ ئاستەنگ و توخيپا نە دمبراز ناگەھيتە گوپيتكى.

سىلاڧ: ديتنا تە بۆ پاشەرۆژا ھەلبەستى ب تەقايى چيە ؟

زوحا: ھەلبەست بۆمە ژيانەكا باشتر چيدكەت، لەوا باشترین دمبرين بۆ مروفيينى ئەوہ بىژم ھەلبەست ل چ سەردەما ناكەڧيت.

سنوړې شهقا نفستې

ګولنار علی

بیوره بی ته نه شیم هه ناسا خوه هه لېکیشم. ژيانا من بهر به ژنا ته
سه ما کره.
جیهانا من قرقچیا فرهکا بایه، چاوا بزیم بی با!
چووینا ته ټوکسجین بر. ژ قیرینا پهیکه ری جانهک هلاقیټ، ب
غارکته فری. دستې خوه د ناف ټاگر دکهم.
نیژیک یان دوور، دگهرم ل فرهکا بایی. جانی من ټازایه
ریک ل دووډ شوپی یه نه ژبیره. ب خوین و جان و روڼدکان
کهښته کیلیک، دنه خشین ریکا من. نه ینک که نیا خوه ب من دکته
و نه ز که نیا خوه ب نهره قینی دکهم. شاش، راست دست ژ وی ریکی
بهرنادم، مینا نیشانان هه ردمم ل سهر ټه نیا من بشکوری. به ژنا خوه ل بهر
چه ماندی (....) گواری

ههر کیلیکا ژیا بیم و دریم و دی ژیم پارچهک ژ ته و منه.
بیرهاتین ته هیما ههر تشتی ټه ز دکم و دیژم.
خوناقا بیړین ته ژ چاقین خوه دریژم.

لهزی بکه و نیژیک ببه، خهونین خوه بیانی نه هیله
بیدهسته دان تامکه خهونین خوه. ل جیهانی، ته دمنگ ټه دا
ته ټه دخون، ته دریژن، ب ته دیژن، بی ته بنیاسن.
هزر دکه کیکنگی و ل کووډه پیڼگاف پیڼگاف
دژین، فیډ دبن
دمرین، فیډ دبن
دکهنین، فیډ دبن

دگرین، خه لکه کی فیډ دکهین
دبیژین، خه لکه کی دگرین.

پیټمی نینه بغاری، وهک فیډوونا فرینی و خه فکا ټه قینی. باومریکه
خهونین ته، بیڼ ته نه، بو ته نه و دی بو ته بن. تنی بزانه هه دان، هه یقین ژ
هیڅا ته نه پیڼگاف، پیڼگاف
ری کورت دکستستستست.

شهر و ناشتی دئی بیته زنجیرهکا تیله فزیونی

كهنالی بی بی سی یی بریتانی دئی روماننا ب ناف و دننگا نقیسه ری روسی یی مهزن لیو تۆلستوی، وهك زنجیرهكا تیله فزیونی به رههم نینیت و مالپه ری روسیا ئه فرۆ، به لاقکریه كو سیناریویا فی به رههمی ژلایی نقیسکاری بریتانی ئه ندریو دیفس فه هاتیه به رهه فکرن، كو به ری نوکه زی ناقبووری سیناریویا چه ند فلمه کی دیتری دیرۆکی نقیسینه.

دهیته چاقه ری کرن كو ئهف رومانه خه لهك و ههمی رودانیی میژویی بیی دگریت و دهمی ههر خه لهکه کی زی جیمس نۆرتن ب رولی ئه ندریه بۆلکۆنسیکی جیمس ب رولی ناتاشایی رادبیت. هه زی گوته یه كو ئه فه جارا ئیکی یه مه زنی دونیایی لیو تۆلستوی یه.

ببیته شهش
دناف رومانیدا بخۆفه
دئی ئیک سه عهت بیی
رادبیت و دانۆ رۆلی ب رۆلی بیژۆ خۆف رادبیت و لیلی
ئهف رومانه ب رهنگی زنجیرهکا تیله فزیونی دهیته به رههمینان، كو روماننا نقیسه ری

دیتنا باژیره کی یی به ری ۵ هزار سالان

ل فی دوماهیی و ل دهفهره کابادوکیا یا گریدایی پاریزگه ها نوشه هر، ل ترکیا، باژیرهك ل بن ئاخى فه هاتیه دیتن كو دیرۆکا وی فه دگه ریته فه بو به ری پتر ژ ۵ هزار سالان و ئهف دهفهره یا ناسیاره ب جهیت شینه واری و چاقه ری دهیته کرن كو مه زنترین ئافه دانی ل فی دهفهری بیت كو ل بن عه ردی هاتیه دیتن و ئه ریکه فتنه كو

قهیسه ره و زانانیی شینه واران ل سه ر وی چه ندی ئافه دانیی ژبیاین به ژن کورت بووینه. سه رۆکی باژیرفانیا حه سه ن ئۆنفره دبیزیت: ئه و باژیری ل بن عه ردی هاتیه دیتن، چ باژیره کی دیتن ل هه فه به ری وی نه بوویه. هه زی ئافیری پیدانی یه، دهمی پرۆزه کی ئافا کرنی ل فی دهفهری دهاته کرن، ئهف شینه واری دیرۆکی هاتیه دیتن و پتريا خۆجهان ل کابادوکیا دژین و ئهف شینه واره ب کویراتیا ۶۰ میتران دبن عه ردیقه هاتیه دیتن و دهفهره کابادوکیا بو دیرۆکه کا دیرین دزفریت و ل چه رخی هه شتی به ری بۆنی جهی مه سیجیان بوو هه تاكو ساله ۱۹۲۳ یی.

موزهانا دهوك دئيك سالدا پتر ژ ۳۰۰ پارچيت شوينهواري ديينتهفه

شینهوارناسیت دمقهری وسا دبینن ئەگەر ئاقاهیهکی باش و نوی بو بهیته دروستکرن، ئەف موزمخانه دی ههفرکیی دگهل گهلهك موزمخانیته دمقهری كهت و بیته ئیک ژ موزمخانیته دیرۆکی.

پارچیت شینهواری د موزمخانا دهوك یا نیشتمانی دا د پاراستینه و ههمی بزاف ژی دهینه کرن کو ئەف موزمخانه ب رهنهگهکی مودرن و نوی بهیته چیکرن و ب دیتنا هندهك پویتهپیکه و

ل سهرانسهری پاریزگهها دهوكی ل ساللا ۲۰۱۴ ی دا، ۳۰۰ پاریت نوی بیته شینهواری هاتینه دیتن، ئەو ههمی پارچیت شینهواری د موزمخانهیا دهوكدا هاتینه پاراستن، ههژی گووتی یه کو پتر ژ ۱۵۰۰

جانترین ۱۰ کچیت دونیایی

مربهم ئوزیل

پارلس تیرون

ئیشوارا

ئیرینا شایک

کاتپ تون

سکارلیت جهنسون

میگان فوکس

مونیکا بهلوچی

نهمبر هیرد

ئیمیلیا جیول

نوژداري سيلاق

ژبهريکچوونا گهيت پشتي ((۱-۲))

د. ناستی عبدالملکیم

نیشان:

ل پتريا جاران ژان د خوجهن ل بنی پشتي، بهلی ههکهر دوو گهه یان پتر ژبهريک چوون، یانژی نهو تهقالکیت دکهفته دناقبهرا دوو گههاند ژ جه لفين نهویره پهستان ل سهر نهو دهماریت ژبنی پشتي دمردکهن بهیتهکرن و دنهجامدا ژان بدمنه کماخان و رانان و هندک جاران ههتا بنیت پیمان.

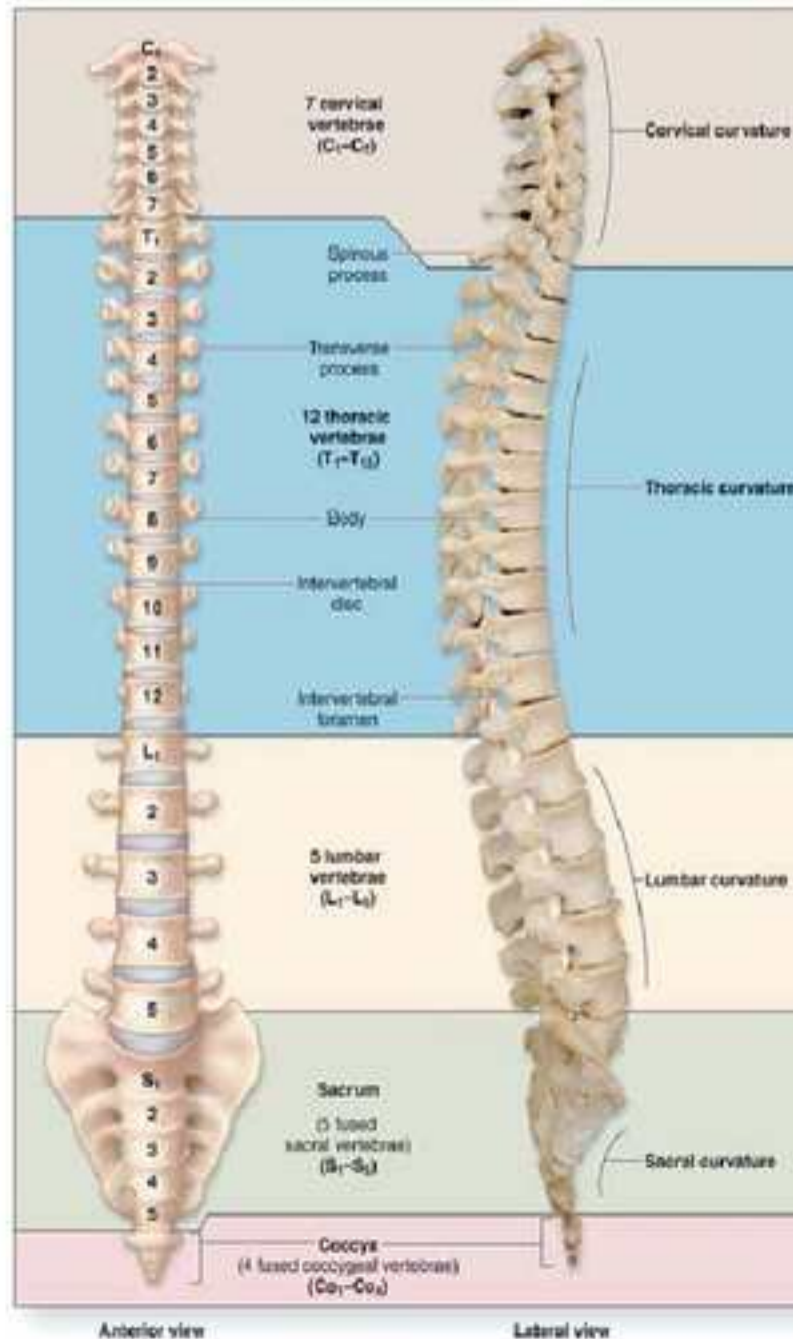
دستیشانکرن:

ژبلی پشکینا ب دهستان ل سهر دستي نوژدارهکی تیشکی (رمنین) و (ميفراس) دمق و دمق ب سهر نهگهرا نهساخیی هلدبن.

چارهکرن:

- ۱- بیهن فهدانهکا دریز دناق جهاندا.
- ۲- ومرگرتنا دهرمانیت ژانکوژ

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. Permission required for reproduction or display.

شفا پشتي ل مروفان یا پیکهاتیه ژ ۲۲ گههان، دناقبهرا ههر گهههکی و یا دی دا تهقالکهک (دیسکهک) ههیه یی پیکهاتیه ژ کرکروکهکی ژلایی دمرفه و کهرستهیهکی نهرم ژناقدا، نهف تهقالکه ناهیلن گهه ب ناقیکدا بچنه خار دهمی ههلگرتنا گرانیان و دیسان هاریکاریا چهماندن و زفراندنا شفا پشتي دکهن. ژبلی وی ب دریزیا شفا پشتي ژلایی سینگی و پشتیقه باندهک ههیه ژبو پیکفه گریدنا گههان. زیدمبار هندک زهقلهک هیژی ددمنه شفا پشتي و وی دپاریزن ژ دریا.

ژانیت پشتي دیاردهکا بهربهلاقه ل جیهانی و ههرکهسی ل قوناغهکا ژيانا خو نهو ژان تامکرینه ههرچهنده ل پتريا جاران نهو ژان ب خو بهرزه دبن بی چارهکرن. هندک جاران نهو ژان د خوجهن ل بنی پشتي و هندک جاریت دی تیزمنکا ددمنه کماخا و ههتا رانا و نهویره بگههنه ههتا بنیت پیمان. جارجار تهزهزینک و گفاشتتا زهقلهکیت پیمان ژي دگهل ژانا ههنه. کیمهکا جاران ژانیت پشتي پتر ژ دوو ههفتیان دمین یان ژي مروقی ژ کاردئیخن.

نهگهریت ژانیت پشتي:

- ۱- وهستاندنا زهقلهکیت پشتي.
- ۲- پهرتینا زهقلهکیت بنی پشتي.
- ۳- ژجه چوونا تهقالکیت دناقبهرا گههیت شفا پشتي دا.
- ۴- ژبهريکچوونا گههیت شفا پشتي.
- ۵- ژیکگرتنا گههیت شفا پشتي.
- ۶- ههودانا گههیت شفا پشتي یان نهو بهندیان وان پیکفه پهرجویمه دکهن.

(مسکنات).

۳- چارهکرن سروشتي.

ژبو ژانیت زهقلهکان ب تنی ومرگرتنا ژانکوژان و چارهکرن سروشتي بهسن. ههکو تهقالکهک یان پتر ژ جه دچن پتريا جاران ژانکوژ و چارهکرن سروشتي و دویرکهفتن ژ کاریت گران هاریکاریا خودانی دکهن بهرف باشبوونی فه بچیت. نشتهرگهري یا پیدفی یه ب تنی ل فان حالهتان:

- ۱- زیده خشیان و ژجهچوونا تهقالکهکی یان پتر کو دنهجام دا میز ب سانهی دهرنهکفیت یان ههردوو لنگ لاواز بین.
- ۲- مفا نهومرگرتن ژ ژانکوژ و چارهکرن سروشتي پشتي بوورینا ۶ ههفتیان.

۳- بهردهوام لاوازیوونا دهماران.

۴- دووباره زفرینا ژانان پشتي دهمهکی ژ باشبوونی ههتا وی رادهی کو نهو ژان ژيانا نهساخی تیک بدن. خوپاراستن ژانیت پشتي و ژبهريکچوونا تهقالکان:

- ۱- ههلگرتنا گرانیان ب ناوايهکی درست کو نابیت خودان پشتا خو ب چهمینیت.
- ۲- راست روینشتن ل سهر کورسیکی و کورسیکا ئوتومبیلی.
- ۳- نشستن ل سهر دوشهکهکا رمق و نه ئیسفهنجهکی نهرم.
- ۴- نههیلانا سهنگا لهشی یا زیده.

راوتهره کی نوی موبایلې باردکته ب دویراتیا ۵ میتران

ل فی سهردهمی گهلهک نامیریت تهلکترونی هه نه پاتریا وان پشتی چهند دهمز میرکان ژ کارئینانی ژ تیهنی خلاس دبن و دقیت بهیته بارکرن. ههتا نوکه پیدفی بوو نامیری بی تیهن دانیه ب رمخ بارکهری فه یانژی ب کههرمبی فه گریدهی، لی نوکه دشیاندايه نامیری تهلکترونی بار بکهی ب دویراتیا ۵ میتران ژ راوتهری نوی ودی هیته بارکرن.

وای فای نه سانیا په نجه شیری ل زاروکان هانددهت

تهو زاروکیته موبایل و نامیریت دی بیته تهلکترونی ب کاردئینن لهشی وان تووشی تیشکهکی دبیت ژ وای فای مهترسیه کا مهزن ل سهر وان ههیه ل دویت فه کولینه کا نوی. ل گور فه کولینی دیاربوو زاروک پتر ژ مهزنان زیانی ژ وی تیشکی دبینن. تهو پیلیت کههرومه گناتسی هاندانا په نجه شیری دکهن دلهشی وان دا مینا رساسی و کلوروفورمی و هه لهما بهزینی و دی دی تی. فه کولینی نامازه ب وی چندی دا زاروک پتر ژ مهزنان بهرئاتافن چونکی کلوخیت وان تهنکترن و مهژی وان پتر تیشکی دمیریت. هه لبهت بچویکیته دزکی دمیکا خو دا پتر ژ هه میان بهرئاتافن لهوا ژی ریپورتی ژنیته دووگیان ناگه هدارکرن خو دویر بیخن ژ تیشکی وای فای و موبایلان و نهه لگرن د بهریکیته خو دا.

زیده کرنا چرکه یه کی ل سهر دهمز میریت دونیا یی ل نیفا سالا ۲۰۱۵ ی

ژاناییته زیره فانی زفرینا تهپا نهردی ل بهره نیک چرکه ل سهر دهمی جیهانی زیده بکهن ل نیفا روزا ۳۰ خزیرانا سالا ۲۰۱۵ ی و هوسا دی هه می دهمز میر ل شوینا دهمی ۱۱:۵۹:۵۹ بخوینن دی ئیشارقتی که نه دهمی ۱۱:۵۹:۶۰ نانو کو دم دی دریزتر بیت نیک چرکه ژ سالیته پیشتر. پاراستنا نیکدهمی دی فی چرکه یی هاقیته ل سهر دهمی ژ بهر هیدیوونا زفرینا تهپا نهردی. بو زانین نیکهم گیروبوونا زفرینا نهردی و زیده کرنا دهمی ل سالا ۱۹۷۲ رویدابوو و نهف سالا نهفه جارا ۲۶ ی به چرکه یهک دهیته زیده کرن ژ بهر پاراستنا نیکدهمی.

کومپانیا شیفرولیت ئوتومبیله کا کههره بی د نه فرینیت

کومپانیا شیفرولیت یا فرهنسی ئوتومبیله کا نوی نهفراند ب کههرمبی باردکته کو دکاریت ۲۰۰ میلان ب شهقینیت پشتی کو دهیته بارکرن ب کههرمبی. نهف ئوتومبیله گهلهک ساخلهتیت پیشکهفتی تیدا هه نه کو نیک ژ وان خزمهتا ئینتهرنیته یه و زوی دهیته بارکرن ب کههرمبی و کهلهخی وی یی سقکه و بهایی وی ل دوریت ۳۰۰۰۰ دولارایه.

فاریبونا سیکی (۲)

د. ناستی عبدالکرم

۵-چاف چهراندنا سیکی:

چاف چهراندنا سیکی ب دزی فه رنګه کی فاریبونا سیکی یه ب ریکا وی کسهک خو تیر دکهت ژلای سیکی فه. ئەف چاف چهراندنه دهیته کرن دناف له شی کسهکی روپس دا و تهماشه کرنا ئەندامیت وی بیت سیکی، نهخاسم ل دمی کریارا سیکی دکهت. ئەف فاریبونه ل هردو توخمان دبیت هه بیت، نهمازه ل زهلامان. ل هندک مروشان ئەف چاف چهراندنه دکاریت وی تیر بکته، وهکی کریارا سیکی، ههتا وی پهسیکی کو نهو کسه ب گههیته گوپیتکا خوشیا سیکی. هندک جارن نهو کسه هند دکهفته ل ژیر باری فی فاریبونی کو ب شهف خو فه دزیت و بچیته مالهکی و د پهنجهری را سهبکته ژنهکی دمی جلکیت خو د تیخت، یان کریارا سیکی دگهل میری خو دکهت. دیسان هندک جهیت لهشفروشی کونیت بچویک ل هندک جهیت تابهت دهیلن بو چاف چهراندنا فان توخمه مروشان د لهشیت ژنیت روپسا.

زاناییت دموونی دبیزن هه رکسه ژ مه پیچک ژ رها فی فاریبونی یا دناف دموونی وی دا هه وی پرانیا مه کیف ب دیتا فلمیت سیکی و کوفاریت سیکی و پهتوکیت ل دور سیکی د ناخفن دهیت. ئەف چهنده ههکەر ل توخیهکی راوستیت کارمکی بی زیانه ژلای زانستی فه و نابیته فاریبون.

ئەف رنګی فاریبونی دناف کسهیت شهرمیندا بهلافتره، نانکو نهو کسهیت نهکارن ههقهندیی دگهل رنګهزی دی گریدن ژ شهردا و نهویت باومری ب خو نهبیت و دچاقیت خو دا شکسته. کسهین ژ فی رنګی پشتی خو فهنویساندن ل بهر لهسهکی روپس یان مروقهکی ب کریارا سیکی رادبیت تیکسهر دی بهزیته ههفزینا خو، یان ژنهکا دی و کریارا سیکی دگهل کته، یانژی دی دستپهری کته، نهخاسم ههکه تولاز بیت، دیسان هندک زهلام و ژن ههز ژ فی کریاری دکهن کو دبیته نیشانا سهرنهکهفتا وان ل ژینا خو یا سیکی، تیک ژ فهریژیت کریتیت فی فاریبونی ههکەر یا ب هیز بیت کریارا سیکی یا ب خورتی یه، هندک جارن ئەف چاف چهراندنه بو لهشی مروقی ب خو دچیت و هندک مروق ههنه ههز دکهن خو روپس ببینن، یان سهکهنه شکلی خو د خودیکی را دمی کریارا سیکی دکته، یان گوھی خو بدته دنګی خو دمی وی کریارا دکته.

۶-سادیزم:

هندک کسه ههنه، نهخاسم زهلام، ل دمی کریارا سیکی سهردمیهکا دژوار دگهل لای بهرامبهر دکهن و وی د تیشینن. ئەف توخمه کسه ب مروقی سادی دهیت ل قهلهمدان، دبیت نهو سهردمیهکا دژوار پرچ کیشان بیت، یان قوتان بیت، یان قورنجیک لیدان و لهقدان بیت، یان جشیندان بیت، یان ههتا برینداکرن و کوشتن بیت!!! گهلهک کسه ژ فی رنګی ههنه لهزمتا وان یا د نازاردان و تیشاندنا لای بهرامبهردا و بی فی سهردمیهکی نکارن کریارا سیکی بکهن و نه میر دمین و ههکەر بکهن زی خوشی ژ نایینن، هندک کسه زی ژ فان کهر ب ژ زان هه میان فه دین ژ بهر هه نهگههکی و ههکەر دماقی خو دیت هه می رنګیت ترساندن و تیشاندن و بی رومیهتیا ن دداننه بهر، ل هندک جاریت دی ئەف تیشاندنه فهریژا لاوازیهکا سیکی یه، یان تهپهسهریا سیکی یه، یان سهرنهکهفتن د ههقهندیهکا سیکی دا دگهل ژنهکی یه، لهوا زی گهلهک ژ فان توخمه مروشان شیانیت وان بیت سیکی د کیمن، یان کریار و رومیهتی وان وهک بیت زاننه و ههست ب کیماتی، یان بی

زراقی دکهن و دمی لای بهرامبهر د تیشینن ههست ب خوشیهکا مهزن دکهن و نه دویره ب گههنه گوپیتکا خوشیا سیکی، هندک ژ فان مروشان لهزمتهکا مهزن دبینن دمی خوینی ژ لهشی قوربانی دینن و دیمه نی خوینا ژ قوربانی بهردبیت فی زهلامی د نازرنیت.

سادیزم ههفکویفی نهقیانی یه و نهقیان ههفکویفی دژواری یه. زانا دبیزن مروق ژ دستپیکا مروقینی یی ل سهر ههزا دژواری و دلرهقیی رابووی، چونکی نهو بوو تیکانه ریکا وی یا خو پاراستنی ژ درونده و هوف و ترسیت ژیان، لی خوشی دیتا مروقی بو نه خوشیا یی بهرامبهر کارمکی نهخوژی یه، نهخاسم د تیکهلیا توخمی دی دا. مروقی نیا راست و دروست و مسا مروقی سهقا دکته کو ب نه خوشیا یی بهرامبهر ب تیشیت و دل پی ب سوژیت نهک پی دلشاد بیت.

۷-ماسوشیزم:

ئەف رهفتارا سیکی پتر ل زان دیار دبیت ژ زهلامان، هندک مروق ههنه ب شکاندنی و کریتکرنی و تیشاندنی رازی دین و پی دخوشن و بهردموام ل سهر قینا خو بو لای دی دمین، گهلهک ژن ههنه ههتا زهلام وان نه تیشینن کریارا سیکی ناکهن، دیسان هندک زهلام ههنه ئەندامی وان یی سیکی نارابیت ههتا ژن ب دژواری و رمقی دگهل نه ناخفیت. نهو ژن و زهلامیت ژ فی رنګی ناسناق ماسوشی لی دهیته کرن.

حالهتیت ماسوشیزمی پتر ل زان پهیدا و دیار دین ژ زهلامان، ههچهنده زاناییت دموونی دبیزن پتیرا مروشان سادیزم و ماسوشیزم ب ههفرا لی دیار دین و نیشانیت وان رنګهقه دانهک یا هه ل هه می لاییت ژینا وان یا روزانه، ل ماسوشیزما سیکی ژن خو ددمته دستت زهلامی و زهلام ددهته بهر ماچا و لهقا و ددمته بهر شهقا و د گمشیته سهریک و ژن ل فی دمی رنګه یا چاف نقاندی یه و ههستهکی ب لهزمتهکا مهزن دکته و چهند کریارا سیکی دژوارتر لی بهیت، خوشیا وی زیده دبیت، ل دویف ههزا زاناییت دموونی مروقی ماسوشی، چ ژن و چ میر، ههستی ب نهقیانی دکته کو ل دوماهی ههست ب گونههی دکته و ههز دکته ژ فان ههستان قورتال بیت، کو چ چاره نینن ژبلی بهرههقی وی بو تیشاندنی و نازاردانی و نافروری برنی ژلای کسهکی دی فه. نه دویره زی هندک جارن نهو ب خو ل وی سزای ب گهریت و داخاز بکته و بی بهرامبهر هانبدت و ب نازرنیت

لی څه کر، یان دمستی خو راکړی نیکسهر دی هیته خواری و بی دمنگ بیت.

۸- کریارا سیکیسی دگهل زاروکان:

هندهك جاران هندهك كهسيټ پيگههشتي ب دزي څه دهينه ديتن بي بزافي دكهن زاروكهكي د سهردا بيهن، چ ټهو زاروك كور بيت و چ كچ و كرياتا سيكيسي دگهل بكنه. ټهف رمنگي څارېبونو سيكيسي دبیت ل زهلامی ههبيت و دبیت ل ژني. ل زهلامان ټهف كرياتا پتر ل وان جهان ههيه ټهويت زهلام و زاروك پيگهه كاردكهن، بو ميناك ل كارگهه و ل خاندنگههان.

ټهو زهلامی ب في كرياتا رادبیت ل پتريا جاران ژني وی دكهښته دناڅهرا ۳۰-۴۰ ساليی (اهرچهنده هندهك جاران بي دانومره) و مروڅهكي شهرمين و څهدمر و بي ههڅال و هوگریت ژ ژني خويه ههچهنده نه بي دژوار و دموونتهساخه، وهك ټهو زهلامی ب كرياتا سيكيسي يا ب خورتی رادبیت، لي سهردمريا وی يا جڅاكي نه يا د جهی خودايه، يان بي سهركهفتی نينه د ههڅهبنديت خو دگهل ژناندا، يان زهلامهكي بي ژنه. زهلام دموی زاروكهكي دكهته قوربانی خو وی بهرتيل دكهت ب پارهكي، يان تشتهكي خوارني، يان گهريانهكي ل جههكي څهدمر و چونكي في زاروكی چ شارمزيی د في واری دا نينه ب ساناهي دكهښته تهلها وی زهلامی. هندهك ژ فان زهلامان ب نافسالڅه دچووي نه و ژهر تووشبوونا وان ب نهساخيټ زڅروكا خوښي ل مهزي د خهرفتي نه و كورمههمن و هزري د كرياتت خودا ناكهن و پيگيريا وان ب سنج و رهوشتان سست و لاواز دبیت و شيان و هيڙيت وان بيت سيكيسي دكيمن و دخورا نابين تيكلهيا سيكيسي دگهل ژنان بكنه، لهوا ژي بهري وان دكهښته زاروكان، ټهڅه ژبلي كو ټهڅه دانومره ب سهردمريا خو وهك زاروكان لي دهيت، لهوا ژي هز ژ تيكلهيا زاروكان دكهن.

ټهو زاروكيت دبنه قوربانی ژي دكهڅنه ل ژير بارهكي دمووني و جڅاكي بي خراب و شويبتليټ في خورتی ژ مهزي وان ناهيته شويستن ههتا مرنی. لهوا ژي زهلاميت ژ في توخمي دڅيت سزايهكي مهزن بو بهيته دانان داکو ترسا دسهردابرن و خورتيا وی ل سهر هندهك زاروكيت دی ژي نهمينيت و ببیته دهرسهك بو گهلهك كهسيټ مينا وی.

مروڅي، ټهڅه توفی هه ههكو هاته چاندن دناڅ مهزي مروڅيدا، دوير نينه وسا دمرامهتهكي بوڅ بدهت كو هزريت ماسوشي دناڅ دا مشه ببن و رهيت خو كوير دناڅ مهزي مروڅيدا بيهنه خوار.

هندهك زانايټ دمووني چار رمنگيت ماسوشيزمی ل مروڅي ددنه نياسين:

۱- ټهو ماسوشيزما بهري هيڙا پهلساندن و ويړانكرني، يا مروڅي ددته مروڅي ب خو، بو ميناك خوڅوشتن، يان ههكو كهسهك زيده د تنگريت، يان د ټهڙنيت ژ كهسهكي دی و دربهكي ل خو ددته. ټهڅه رمنگه دناڅ ههمي ژبيان دا ههنه، بگره ژ زاروكی و ههتا دانومري.

۲- ماسوشيزما مييان كو ل پرانيا ژنان ههيه و چ گازنده ژي نينن.

۳- ماسوشيزما سنج و رهوشتان كو ل هندهك مروڅان پتر يا ناشكهرايه و ټهڅه مروڅه وهك كهسهكي دلپاقر خويا دبیت و بي بهرهڅه خو سزا بدمت ب ههر ريكلهكي دموی حهزيت وی بيت دوير ژ سنج و رهوشت و تيتالان ديار دبن، هندهك ژ فان مروڅان ژني نا نينن، چونكي ب ديتا وان ژنيان و كرياتا سيكيسي كارهكي بي رهوشته، يان پشتی ژنيان دي ژنا خو بهردمت و رهيت خو دريڙكهت و دويركهڅيت ژ بزافيت روژانه، ټهڅه ژي چونكي كرياتا وی يا ماسوشي ناهيټيت خوشي ژ كرياتا سيكيسي ببينيت.

۴- ماسوشيزما جهماومري ټهوي خو ل بهر ستهمكاري و بي داديا سهركيشي، يان سهرومري رادگريت و چهند ستهمكاري مهزني زيده ببیت، جاني خو بهردانهڅه و دمست داهيلاني پتر ناشكرا دبیت، هندهك زانا في جهماومري وهك مروڅيت خهساندي ل قهلهم ددن كو سهركيش شيايه وان ژ هيڙا زهلامينيټ ب نيخيت و وهك مييان ب هيټيت.

۵- ماسوشيزما ټهزمانی، يان ناخڅتتي، كو هندهك مروڅ ههنه د نازريټ ژلايټ سيكيسي څه، پشتی جڅين و ناخڅتتيټ كريت و شكهستي، هندهك ژ فان زهلامان نكارن ب كرياتا سيكيسي رابن ههتا ژنا وی نه بهريټي ب ناخڅتتيټ كريت و جڅينان و چهند ټهڅه ژنه پتر گوتيتټ كريت بيڙيتي، خوڅيا وی يا سيكيسي زيده دبیت هندهك جاران دي بيني كهسهك بي بي توره سهردمريي دگهل مروڅي دكهت و چهند مروڅ ب ټهزمانی خوڅ و ب نهرمي بهيتي دي پتر خو بي توره كهت، لي ههما مروڅي ټهزمانی خو

كو ب نيشينيت. لايټ سيكيسي ژي نيكه ژ لايټ وي بهرهڅيا نيشاندني كو د ههمي بزاف و رهفتاريټ خوداني دا ديار دبیت.

هندهك كهسيټ ماسوشي ههنه كاري وان رمخنهگرتن و گازندهكرنه ل ههر تشتهكي و بن پيانڅه دانا ههر گوتتهكي، ههتا وی رادهي كو كهسيټ دمووبهر ژي بيزار ببن و نهديره دمستی خو لي راکهن و ب نيشينن، ژنا ماسوشي ژي ههردم يا ژ ميڙي خو نهرازي يه و ههولدهت ل خو بكهته نهيار، كو ل دويماهيټ دبیت ميڙي وي وي ب قوتيت و پاشي دي ژن پيگولي كهت وی رازي بكهت و كرياتا سيكيسي دگهل بكهت، ب ريكا گريي و ناخ و ټوفان و زهلام ههكو رازي بوو و كرياتا سيكيسي دگهل كر و ټهو كرياتا ب دويماهي هات دي ژن چيته ل سهر نيك و دووا خوڅه و پهري وهكي بهري!!!

هندهك كهسين ماسوشي ههنه چ ژن و چ ميڙ داخاز دكهن بي بهرامبر وان بدمته بهر چويڅا ههتا لهشي وان تزي شويټيت وان چويڅا دبیت و ب في رمنگي دگههنه گويټيكا خوڅيا سيكيسي بي وي كرياتا!!! هندهك زانا دبيزن ټهو خو نازاردانا هندهك مروڅيت زيده گريديي ب نايينهكي څه درووڅهكه بو ماسوشيزمی و خوڅيا سيكيسي، ههچهنده ټهڅه مروڅه دهڅگوتي بي ناكهن كو كرياتا وان لايهكي سيكيسي ههيه، بو ميناك شيعه دموی زنجيرا، يان كيټلا ل خو ددن ل روژا عاشورائي و ل دويڅ دهڅگوتا هندهكا ژ وان ټهڅه نازاردانه هندهك جاران وه ل وان دكهت ټافا خو ب هافيڙن!!! مروڅي ماسوشي ژي مينا زاروكهكي يه د سهردمريا خودا و ټهڅه سهردمريه وی د زڅرينيته مهزي زاروكي و نهڅيت ژي دمرbaz بيت و دبیته مروڅهكي نهميڙ و داخازا پشتهفاني و هاريكاري مالباتا خو دكهن د ههمي ناريشه و گرهفتاريان دا وهك زاروكان، ديسان ب چاڅهكي زيده مهزن ل ژني دنيريت و هزنناكهت وي پيس بكهت ب كرياتا سيكيسي څه و ب دلهكي خوڅ نازاردان و شكاندنا خو ژلايټ ژني څه قهوبيل دكهت.

تاشاندنا ديني و چاندنا سنج و رهوشتان دناڅ مهزي مروڅيدا، ههر ل زاروكي رولهكي گرنگ ههيه د پهيداوونا ماسوشيزمی ل مروڅان، چونكي ههمي دين مروڅي هاندمن خو ل بهر نهخوشي و نازار و ناخڅتتيټ كريت و شكاندني بگريت، پيخههت رازبوونا خودي ژ

هەلبژارتیی کوردستانى پشكدارى

سەرۆكى ئىكەتيا تەپايى يا كوردستانى بۆ كوشارا سيلاف راگه‌هاند كو هەلبژارتىي كوردستانى پشكدارىي د قەهرمانيا كۆنفا يا ئەف ساله ناكەت، تى دى چەند يارىيەت هەقالىنى ل ئىتاليا و ئىرلەندا كەت.

سەفین كانەبى، ئەوى ل وەلاتى مەكدونىا پشكدارى د كۆمبۇنا رىكخستيا كۆنفا كر راگه‌هاند كو بۆ ساللا ۲۰۱۵ئى قەهرمانى بىتى دى ل سەر بازا كيشومرى ئورۇپا هیتەكرن و هەلبژارتىيە دى بىت دونيايى وەكى كوردستانى و چەند وەلاتىت دى پشكدارىي ناكەن، ل ساللا بهيت دى پشكدارىي كەين ئەوا دى ل خزىرنا بهيت ل وەلاتى ئىرلەندا هیتەكرن، سەفینى ئەو چەند زى دياركر كو هەر نۆكە بەرپرسىت تەپايى بىت هەرىما پادانیا يا ئىتالى و ئىلان قانىن يا

ئەحمەد ياسین: ئەز كورئ پيشمه‌رگه‌يى مە و شانازيى پى دبه‌م

د هەقدىتەكىدا پشتى ب دوماهى هاتتا ياريا هەلبژارتىي ئىراقى و ئىرانى، ئەوا ب سەركەفتا ئىراقى ب لىدانىت پەنەلتىيان ب دوماهى هاتى، پشتى يارى ب سى گۆلان و مەكەفى ب دوماهى هاتى، گۆلەك زلايى وى قە هاتە قەيدكرن.

كوپدى ئىكانە دناف هەلبژارتىي ئىراقى، ئەحمەد ياسين، بۆ كەنالى كاس يا قەتەرى د بەرسفا پرسيارمكىدا گۆت، بەلى ئەز كوردم و كورئ پيشمه‌رگه‌يىمە و شانازيى ب بابى خو و كوردايەتيا خو دبەم، هەروەسان گۆت گۆلا من ديارىيە بۆ هەمى جەماومرى ئىراقى، ب تايەتى بۆ پيشمه‌رگه‌يى وسەربلندىن هەو.

زلايه‌كى

دېشە ئەحمەد ياسينى هيفى خواست ئەو ددەمەكى ئىزىكدا بهيتە كوردستانى و بىتە يارىكەرى ئىك ژ يانەيىت كوردستانى و هەلبژارتىي كوردستانى و گۆت، ئەقە دەمەكى درىزە هيفيا من ئەو ئەز بهيمە كوردستانى، هەرچەندە بابى من پيشمه‌رگه‌يە و دمالامەدا پيشمه‌رگە زى هەنە، ئەز شانازيى پى دبەم، هيفيا من ئەو ئەز بهيمە كوردستانى و بى بەرهەقم بىمە پيشمه‌رگە بۆ پاراستا ناخا وەلاتى خو.

رۆنالدو و هەقزينا

هەر چەندە هەفتيا بوورى ئاخفتكەرا فەرمى يا ئىرنا شاىك يا رۆسى و هەقالا يارىكەر كرىستيانو رۆنالدو، دەنگۆباسى ژىكشەبۇنا ئىرىنايى دگەل يارىكەر رۆنالدو رەدكر، بەلى رۆژنامەيىت پورتوگالى دا خۇياكرن كو نوکە چ تىكەهلى دناقبەرا رۆنالدو و ئىرىنايى دا نەماينە، ل دويف راپورتا رۆژنامەقانى، ئىرنا يا رۆسى بۆ رۆنالدو دياركربو ئەو نە يا بەرهەقە بچىتە باژىرى مادىرا يى پورتوگالى، كو جەى ژداىكبوونا يارىكەر رۆنالدو يە دا پشكدارىي د ئاهەنگا ژداىكبوونا دەىكا

پایسکلانیت یانہیا ئامیدی دەستکەفت ئینان.. بەلی

مەھمەد علی

ل هەياما بۆرى درۆژنامەيەکا ناخۆيى دا من مزارەکا بالكيش ل دۆر دەستکەفتي تيمە يانەيا ئاميدى بهيست تيدا ديارکريو کو ياريکەرى وى دۆمان رەجەب شيا ريزا سيى ل سەر بازا ئەرمبى بهيت و يانەيا وى چو پويتهدان پى نەکرين، بەلکو هەما پيروزباھى ژى ليينەکريه!! براستى ئەف چەندە بۆ جەھى حيبەتي!! ژبەرکو يانەيىت مە و يىت دونيايى دەمى هەر بەرھەقبيەکى دکن حەز و ئۆميدان وان هەر ئەو ناسناقەکى، يان دەستکەفتەکى، بەدەستخۆقەبين، هەروەسا يا هەمى بزاقان دکن ژ ئالىي مەعنەوى و ماديقە کو بگەھينە ئىک ژ تارمانجەکى، ديسان مەديتە ئەو يانەيا دەستکەفتەکى قەيدکەت، يان ياريکەرى وى بەدەستخۆقەبينىت، دى هيتە چاقەرپکرن خەلاتکرن و دەستخۆشى بۆ تيمى و ياريکەران و ميناک گەلەکن، بەلى يا بالكيشاى ياريکەرىت تيمە پايسکلانيت ئاميدى ئەويىت شيان ل سەر بازا کوردستانى و ئيراقى و هەتا ئەرمبى ريزيت پيشى بهيت و ناسناقان بەدەستخۆقەبين، بمخانبيقە يانەيا وان هەر چو پويتهدانى پى نادەت، هەروەکو نە ياريکەرىت وان، ب راستى جەھى پرسيارىيە، ئەرى يانەيا ئاميدى ما تە چۆ دى دقيت ياريکەرىت تە ناقيت يانەيى ل سەر هەرسى بازيت کوردستانى و ئيراقى و ئەرمبان، بينتە پيش وسەنگەکى بۆ تيمى بدانى، ئەرى ئەفە نە ديروکە بۆ هەو دەيتە قەيدکرن، ئەرى چەوا ياريکەرىت هەوە ژلايى حکومەتا کوردستانيقە بهيتە خەلاتکرن و هوين چو پويتهي نەدەنە وان، ئەز نزانم ئەف تيمە بۆ چى هاتيه دامەزراندن، ئەگەر يانە چو دويچوونى و پشتهقانيا وى نەکەت، ئەرى بۆچى حکومەتا هکوردستانى دى پشتهقانياى و خەلاتکرنى کەت و يانە دى پشتا خۆ دەتى!! ب ديتا من ئەگەر قى تيمى بۆ يانەيەکا دى بهيليت باشتەرە دا ئەو سەنگەکى و پشتهقانياەکى بدەنى، براستى ئەو ياريکەرىت ل سەر بازا ئەرمبان يىت ريزيت پيشى بهيت، رامانا وى ئەو تە باشتەين ياريکەرى يى هەيى، لەوا ل دوماھيى دى بيژم هيشيدارين ژ يانەيا خۆشتى ئاميدى هيش دم يى مايى خەلاتکرن و پشتهقانيا تيمە خۆ بکەن و باومريى بدەنە وان کو بزاندن ئەو يى بۆ يانەيەکى يارىي دکن و ئەوان کارگيرى و بەرپرس هەنە.

د قەھرە مانيا هەريماندا ناکەت

ئيرلەندى، داخواز ژ مە کریوو چەند ياريىت هەقاليى دگەل وان بکەين، مە برياردا ل دوماھيا هەيما ئادارا بهيت ئەم ياريەکا هەقاليى دگەل هەلبزرتيى ئيلان بکەين و ئەگەر دشيان دايت دى دگەل هەريما پادانيا ژى بۆ دەمەکى دى کەين.

خۆ ژیکەبوون

ياريکەرى پۆرتوگالى ماريا دۆليريس دا بکەت، ئەف چەندەژى بۆ ئەگەرا ب دوماھيک ئينانا پينچ ساليىت ئەقينيى دنابقەرا واندا، رۆژناما ناڤبرى ئاڤرى ب قى چەندى ژى دا کو رۆنالدوى پشتى ب سەردابرا بەيئەقەدانا سەرى سالى دگەل ئيرينايى ل وەلاتى دۆبەي، قيا سوپرايزەکى بۆ دميکا خۆ بەرھەف بکەت ب هەلکەفتا رۆژا ژادیکبوونا وى، بەلى پا ئيرينايى رەدکر کو ل وى ئاھەنگى بەرھەقبیت و ب قى چەندى شەرمەف دنابقەرا وان دا درۆست دبيت و دبیتە ئەگەرا ژیکە بوونا وان.

تشتيكي متوا

رەمەزان ئىسماعىل گەرەگەھى

تشتەكى ھەي لىقى دىنى
دقىت ھەمى زارۆك بچنى
بۇ باش تىگەھشتىنى

ئارمانجا وى زانىنە
سالى دانەكى نىنە
ئەودانسال ژى ھاقىنە

ئەوۋە زارۆى ئاقا دكەت
فىرى پەيف و ئاقا دكەت
كارى دايك و باقا دكەت

مالا مەيا دوويى يە
خواندن و زانست لى يە
پىشكەقتن بىرىكا وى يە

بازارە يان كولانە؟
خوارنگەھە يان گولخانە؟
يان ژى ئەو قوتابخانە؟

مەنجانى تىگى : پىشەنەمەن

سَقْوَرَى رِيْتَجِبِهَر

بابى مِهَقانى

سهرى پاهيزى هات و دونيا بهر ب سهرمايى قه دچوو، سقكويى زيرك چوو دهف ههقاليىت خو و گوتى و مرن دا بو ههوه ببيژم، هندك ههقاليىت وى لى كومبوون و هندك زى گوهداريا وى نهكر و گوتن ئەم ناهيىن، ئەمى ياريا بو خو دكهين، هدى ههقاليىت وان پيڤه نوسيان كو بهين، بهلى يا بى فايدهبوو و ههروهكى خو كرن.

سقكويى گوته ههقاليىت خو هوين يى دبينن ئەفه پاهيز هات و دونيا يا سار دببت و پشتى قى سهرمايى دى بيته بهفر و ل وارى مه گهلهك بهفر دباريت و هوين دزانن بو ههيامى سى ههيشا ئەم نهشيىن ژ ماليىت خو دمركهقين، قيچا دقيىت ههر نوكه هزرا خو بكهين كانى دى چاوا ل زفستانى ژين و دى چ

ئەم

كهين

دا خو ب بهارىرا بگههينين، ههميا گوت ئەرى وهسايه و دقيىت ههر قيىگافى ئەم بزانيى كانى دى چ كهين و چاوا قويتى ئەف ساله بو خو كومقهكهين، سقكويى زيرك گوت، برا دا بو ههوه ببيژم، ئەف ساله گويز و بهرى و بهريماسك، گهلهك دمشهنه و هنده قان روژا دى چيىن و هينه خارنى، قيچا دقيىت ههر نوكه ئەم ماليىت خو پاقر بكهين دا تيدا ههلگرين داكو خراب نهبن و هشاربن بلا د چ جهارا ئاف نهچيته دناقدا ههكه دى خراب بن و پاشى دى مينينه برسى و ئەم نهشيىن بزين.

ههر ويىگافى ئەو و ههقاليىت خو بيت گوهدار رابوون چوونه سهر دارا و ماليىتكيت خو ژ بهلگ و قرشكا باش پاقركرن و ههر تشتهكى تيدا هاقيتنه ژدمرغه و سقكويى زيرك گوتى دى ههر نوكه ل ناف ريلى بگهرن دا بزانيى كانى كيژ دارى گهلهك گويز و بهرى پيڤه هاتينه دا خرغه كهين و ههلگرين، ئەو و ههقاليىت خو بزاله بوون و كهفتنه ناف دارا و ئيقارى ههمى زقرين و گوته سقكويى زيرك مه گهلهك دار ديتن و تيرا مه بو ئەف ساله بيت پيڤه ههين، بهلى ههقاليىت وان بيت ديتر ههر گوهى خو نهدايى و ههر ب يارى و حهنهكافه دمژويل بوون.

پشتى گويز و بهرى و بهريماسك گههشتين، سقكويى زيرك و ههقاليىت خو ب ناف ريل و ئاقارى كهفتن و بى راوستيان ژ سهر قى دارى و بو بن دارا ديتر، قويتى زفستانى كومكرن و ههتاكو پاهيز ب دوماهيك هاتى، وان ماليىتكيت خو تزي گويز و بهرى و بهريماسك كرن و زفستانى دستيىكر و بهفر هات و ههر هات و هات، ههتا ههمى دونيا تزي كرى و چ جههكى رمش نهمايى و كراسهكى سپى كرىه بهر خو، ئەو ژى مانه دماليتكىت خوڤه و ب جاني و ريك و پيىكى و دان، دان خارن دخار، داكو خو ب بهارىرا بگههينين، ههقاليىت وان بيت ديتر، مانه بى قويت و بو ههواره ههوارا وان و گازى ههقاليىت خو و سقكويى زيرك كرن كو هندك خارنى بدمنى و چنهما بو دا ههمى ژبرسادا مرن، دلى وان ژى پى سووت گوته ههقاليىت دى و مرنه دهف مه، بهلى چيىنايىت هوين چ جاردى و مبكهن و يى شول نهكهن و بو خو قويتى كومنهكهنهت، دى ژ برسا مريت، ههتا بويه بهار ههميا پيىكفه گويز و بهرى و بهريماسكيت خو ب بى منتهى خارن.

دیتنہ کی ل دور دژواریا جھاکی

ماف پھروہر: دارا جمال مہمید

ٹھف فروکہ ہاتہ دستہ سہرکرن، ٹھفہ ژی دژواریہ، چمکی ٹھف ہمی زاروہ ہاتینہ فہقہ تاندن ژ مالیت وان و ژقہریژیت شہری وی ولاتی بو فروتنی ہاتبوونہ کومکرن و فروتنا ژن و زارویان یا بہردموامہ و شہریٹ دونیائی یی ٹیکئی و پاشی یی دویئ و دیاردبیت دژواریی ٹھویٹ ل وان ولاتان چیبووی گہہشتہ وی بازارا نہتہویٹ ٹیکگری بہیتہ دمنگ بدمرکنا (اعلان العالمی للقضاء علی العنف ضد المرأة) ل سال (۱۹۴۸) و ل سال (۱۹۹۲) لیژنا سیداوی بریارہک دمرکر (اعلان العالمی للقچاو علی العنف چد المراه) ل سال (۱۹۹۳) و تیدا کاری دژواریی دانیاسین (ہہر کارہکی دژواری ژی پھیدا بیت ژتورہبونا توخمی و قہریژیت خراب ہہبن بو ژنی و دژواری ژ لہشی وی بیت، یان ل سہر ہناقیا (نفسی) وی بیت و ہہروسا گہف بہر رمنگہکی ہہبیت و بی بارکنا ژنی ژ ہہر مافہکی ہہبیت د ژیان وی یا تاییہت، یان یا تہقاییدا۔

پشتی ٹھفا بووری ہہمی دی بہحسی چہند راوستگہہیت ولاتان و بابہتی دژواریی ل سہر بنیاتی جہندہر، ل کہمبوودیا دہیتہ گوتن (زہلام زیرہ و ژن پارچہ پھرکہ) ٹانکو ژن و مکی پھروکی ب ساناهی پیس دبیت و بی بہا دبیت، بہلی زہلام زیرہ و ہہر خودان بہایہ و زیر بو ہہرگافہکی ب ساناهی دی پاقرکھی و ل دہف زیرنگری نوی کہی بدم و کریارہکا ب ساناهی، ہہروسا دادومرہکی ل ٹہمریکا دمئی گوتیہ ژنکہکی دیارہ توپا کیم عاقلی و تو درمنگ شولا تیدگہہی، ٹھفہ پشتی ژنکی گوتی ٹہز (۱۰) سالہ دفی حالیدا زہلامی من بہردموام من د

ول فی بابہلیسکا بہردموام یا دژواریی زاروک ژی بی بارنہبووینہ ژ دژواریی، دکہقندا تاکو نوکہ و نہخاسمہ دژواریی دمرحہقی کچی دا وین ٹاخکرنا کچی ب ساخی و ہہتا نوکہ ل ہندی یامای، ل ہندہک جہان دمئی زاروکی وان دبیت و کچ بیت، دی تیرکہکی ژ پھروکی نہرم و تژی خیز کھن و دانہ سہر دہقی زاروکی، تاکو گیانی خو ژدہست ددہت و تیگہہشتا وان ٹھو ب فی کاری فی زاروکی دکہنہ قوربانی بو خوداوندنی خو و سہرباری بزاقیت دہستہلاتی بو بنبرکنا فی دیاروکی، بہلی ہہر یامای۔

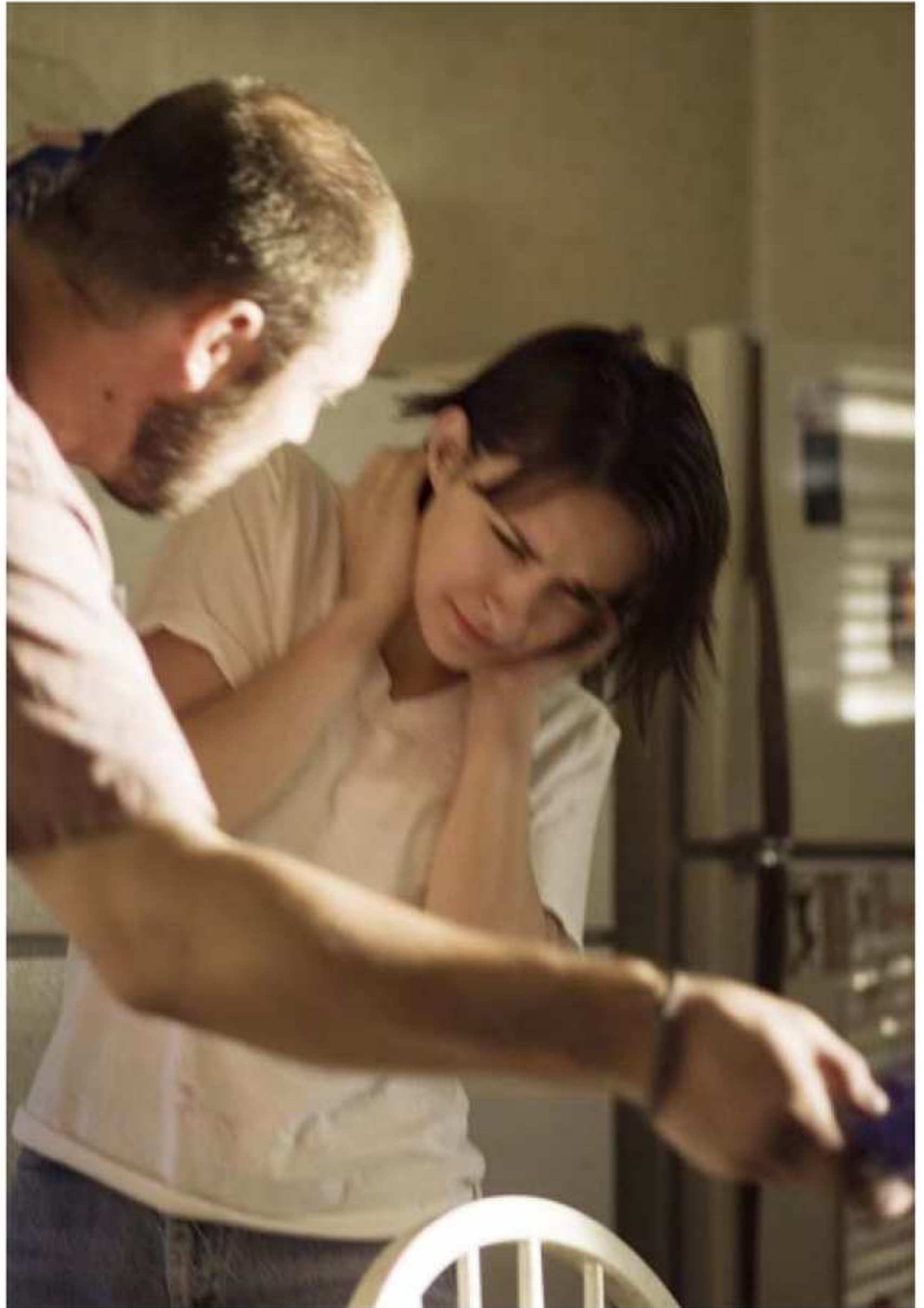
دژواریی جوداهی ہہیہ ژ جھاکہکی بو ٹیکئی دیتہر، ژتیتالیٹ جودا و ٹایین و بازارا رموشہنہزری و ہہروسا قانون، جوداهی ددیتتالاندا، و مکی جوداہیا (عہشیرہتی) ژ عہشیرہتہکا دی و ٹاینہکی بو ٹاینہکی دیتہر، جوداہیا وان ژنیک بو سہنگاندنا کہسیٹ مالباتی دناف مالیدا و ہہروسا بازارا رموشہنہزری، میناک ژی گہلہکن خو ل دمورروہہریٹ مالیت مہ ژی دمشہنہ، ٹھوژی جوداهی د مالہکا پیگہہشتی و ٹیکا قہمای و ہہروسا ہندہک جارن ٹہم قانونی دادنین کو یا دژوارہ دمرحہقی ژنی، بو میناک قانون ل پتیرا ولاتیٹ کہنداقی عہرمبی ریکی نادمن مولہتا ہاژوتنا ترومبیلی بہیتہدان بو ژنی۔

مروفینی دگہلہک شہراندا دہربازبوویہ و ہہردم دژواری ہہبوویہ دمرحہقی ژنی و زارویاندا، بو میناک ژ قہریژیت شہری دارفور ل فی دوماہی، فروکہکی پتر ژ (۳۰۰) زارویٹ بن ژیی (۱۰) سالی تیدابوون و ژلای و ولاتہکی ٹہفریقی

دیاردا دژواریی یاکہقنہ بکہقناتیا مروفینی و جارا ٹیکئی دژواری پھیدابوی ل مالباتا ٹادمی (س.خ) و گہہشتا وی پھیسکی قابیل برایی خو ہابیل کوشت۔ دکہقندا و تاکو نوکہ جوداهی بو فی دیاروکی یا ہہی، ژ جھاکہکی بو جھاکہکی دیتہر و تیگہہشتا وان بو مالبات و ژنی و زاروکان، ل دہف یونانیٹ کہفن یا خودان کہقنترین پھلمان، دیتہکا بالکیش ہہبوو بو ژنی و ل دویف ہندہک ژیدمران، ل وی دمئی و ل پھلمانی وان روینشتنہک ہاتبوو کرن بو دہستیشانکرنا جہی ژنی دمالباتیدا و ل قیرہ بوونہ دو پشک، ہندہکا بدیتا وان ژن ب مروف دیت و ہندہکان ب مروف نہدیت، بہلکی بریزا گیانہومرہکی پیشکہفتی دیت و ب ہاتنا ٹیسلامی بہایہک دایہ ژنی، یان و مکی دقورٹانا پیروزدا ہاتی (یا ایہا الناس انا خلقناکم من ذکر وانثی وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا ان اکرمکم عند اللہ اتقاکم

پيشڪيشڪرن ڙلايئ سهنٽهري شيرمٽڪاري ل ههر پاريزگهههڪي و ل قئ دوماهيئ سهنٽهري جينوسايدئ بو و مرگرتنا كهسيئ ولاتيئ دستئ داعشا گههشيئ و مهرم ناهيئه پيش ب فهڪرنا فان سازيان بتيئ، لهوا پهلهمانئ كوردستاني قانونهك دانايه (قانونا بهرهنگاربوونا دڙواريا مالي) ههڙمار (8) ل سالا (2011) ل قيرئ يا ڙههڙي گوٽئ يه بيڙين كوردستان بهري گهلهك ولاتيئ دموروبهر پينگافيئ باش هافيئينه دقي بواريڊا و يا دوويئ يه پشتي ولاتيئ ٿوردنئ بو بهرهنگاربوونا دڙواريئ ل سهرڪهسيئ مالباتئ.

خهلهڪ يئ هي دبيرئيت مه چ پيدفي ب قئ سازيئ نينه و يئ زئديه، خاندمناني هيڙا تو وهك كهس ته چ پيدفي ب سازيئ نههيلانا تشئيئ بيهوشيئ ههيه، مانئ تو يئ دويري ڙئ، بهلئ ههنه بڪاردينن و چمڪي حكومهت ب ديتنهڪا بهرفرهه خهلكي و جفاڪي خو دينيت، ويجا بو هندهك مالا ب فهدريت سازيهك ههبيت فان ماليئ نه ريڪخستي، ريڪ بيخيئ و ههروسا دامهزراندنا قئ دمزگاي ريڙگرتنهڪه بو مالي وڙني، دا ل بنگههيئ پوليسا خويشك ودايڪيت مه تيڪهلي ههمي رهنگه كهيسان نهبن و تايههمنديهك بو مالباتيئ مه ههبيت و پتريا خهباتڪاريئ قئ دمزگاي ڙنن و هناقناس و جفاڪناسن. دوماهيڪ پهيڇا من بو وان داي و بابا بيت كو رموشههزر و ل قئ چهرخي دڙين رادبن بدانانا كوري ل خاندنگههيئ تايهت بيت كو سال ب 3000 هزار دولاران و كچئ بو خاندنگههيئ نورمال، دبيڙم ٽهقه ڙي كوتهڪيه و نه ومكههقيه دراستا كچئ دا و جوداهييه سهربنيايئ توخمي (جهندمر) و بلا قئ بابي، يان وي دميكئ بهرسقهك ههبيت بو كچا وان دمئ مهزن دببت و ٽهو بخو قئ پرسئ دڪهت.

دياروڪي (دياروڪا دڙواريئ) و بزاف ههبووينه بو بهرهنگاربوونا قئ دياروڪي دمالباتيڊا و هانا چوونا كهسيئ بي دستههلات ومڪي زاروڪ و پيرا و ههروسا بيت خودان دستههلاتا زمعيف، ومڪي ڙني و هندهك جاران زهلامئ ڙي و پينگافيئ ويرهڪانه بو هاتينه هافيئن ب دامهزراندنا ريڇههبريئ دڙواريئ (توندوتيزيئ) ٽهويئ نفيسينگههيئ دڙواريئ كاري خودڪهن ب و مرگرتنا كهيسان و پيگههاندن و هشيرڪرنا خهلكي ل دياروڪا دڙواريئ بگيرانا سميناران و ههروسا خزمهتيئ دهينه

قوتيت و دادومري ٽهقه گوٽ دا سيچئ بدانيته سهر ڙني و كيئ عاقليا وي. ل ولاتيئ كهندا و ل سالا (1993) دادومرڪي گوٽ ٽهف كچا (12) سالي يا گر دڙوار (عدوانيه جنسيا) دابڪهته بهانه زهلامئ ڙگونهها دستدريڙيا سڪسي خلاس بڪهت، ل پيرو جهگري داخازڪاري تهقايي گوته وي ڙنا دستدريڙيا سڪسي لي هاتيه ڪرن ڙلايئ ٽهفسههركي پوليسا فه مادام تو نهڪچي و تو ڙني، ماچ ٽاريشه ههيه، بو مه دهيتيه سهلماندن كو جفاڪي مه يئ بتيئ نينه ل قئ

ژنیشکھ کیٹھہ بؤ مہ عاشقا کہسہ کی کو من چ جارا ہزر لی نہ کربوو

سہیران شیفو

یا راستہ ٹیک ژ نیشکھ کیٹھہ
بیژیت تہز بو عاشقا مروفقہ کی من
چ جاران ہزر تیدا نہ دکر، و یی
خودان ہہقژینہ.

دقی سہردمی مہدا گہلہک
مروف دجھاکی دا ہہنہ خودان
خیزانن و بہرپرسیاتیہکا مہزن
دکھقیٹہ ل سہر ملیت وان، کو
بشین ب ٹہرکیٹ خو راببن ل
بہرامبہری ژیانن و خیزانن، بہلی
ژ نیشکھ کیٹھہ دی بیژیت تہز
ہز ژ ٹیکا دی من چ جاران ہزر
تیدا نہ کریہ، دگہل ہند کو چ
کیماتی ل خیزاننا وی نینہ.

۱- ب تابیہت تہوی ہہقژینی کری
ل سہر بنیاتی ہہقژیکرنی گہلو
دما ہہقژین بووی ما نہ ل سہر
بنیاتی ہہقژیکرنی و ریژگرتتی بوو
پاشہروژہکا جوان وٹارام بوو. روژین
خوش ونہخوش پیکٹھہ بوراندن، تہو
ہہژی کرنا ہہنی چلی ہات و،
کیٹھہ چوو، ما ناقی وی ہہقژیکرن
نہبوو؟؟ پا چ بوو؟

۲- ہندہک زہلام ژی ہہنہ دی
بیژن من ہہقژینا خو دقتیت و ہز
ژی دکھم، بہلی ہز ژ یا دی ژ
دکھم، گہلو وسہا دروشتہ یان خو
دخاپینیت، پا راستہ ہہستین وسہا
مروف دشیت ٹیک ہہست بو دوو
کہسان ہہبن، مروف دشیت چ
ناقی ب دانیتہ سہر؟

۳- ژنا دووی ہزر ناکتہ کو

ہہقژینیا خو لسہر بنیاتہ کی
ہزکرنی ٹینابوو ونوکہ ہز ژ وی
دکتہ و سوہاہی دی ہز ژ ٹیکا
دی کتہ ب پھیوندیین وسہا چہوا
رازی دبیت؟

۴- زہلام لسہر چ بنگہہان
پھیوندیین وسہا ب ہیز دئیختیت.
ول سہر بہردموام دبیت و ژن باومری
پی دئیختیت. یان ژی ہہردوو دمین خو
دکھل ٹیک دبورینن دبن دروشما
ہز ژیکرنی دا.

۵- زہلام د پھیوندیین خودا ہہر
ل کچہکا ب ژیہکی بچویک
دگہریٹ بوچی بو خوشیا خو و
روژین گہنجاتی بزقرینتہ قہ، بی
کو ہزر دا ژیی وی کچا بچویک
دا بکتہ، و گونہہہ بییتہ قوربانا
ہندہک ہزین زہلامان؟

۶- زہلام مافی ددہتہ خو پھیوندیین
نہ رموا دروست کتہ بہلی مافی ژنا
وی نینہ ہتا پرسیار بکتہ ل کیٹھہ
یہ یان چ دکہی، ما ژنی ژی ہہست
نینن؟؟ و پیدقی ب ہہقژیکرنی و
ریژگرتتی و ٹارامی نینہ؟؟

۷- ل دوماہیکی مروف دشیت
چ بیژیتہ زہلامین کو وسہا رہفتاری
دکھن و دبنہ سہدما نہ ٹارامی یا
ژیانن و سار بوون دپھیوندیین خو
بین خیزانن دا؟

زہلامین وسہا کہسایہتیا وان یا
تہز تہزییہ، بہس ہز ژ خو دکتہ و
بہایی وی چہند بیت و کی بیت بو
وان نہ ٹاریشہ یہ، ٹارمانجا وان تہوہ
بہس یا دلن خو بکتہ و خوشیین

ژیانن بکتہ، نہ گرنگہ کی
قوربانہ و بوچی و ب چہندیہ یا
گرنگ تشتی وان دقیا دی کتہ
بی مہرج. و خو خودان مافہکی رموا
دیینن و کہسایہتیا کا دوو روی
ہہیہ و بی دودولی، ب کہیف و
خوشی بو خوشیا خو ہہمی دمرفہتان
بو خو تہرخان و پیددا دکھن.

تاشاندنا زاروکان دناف جفاکيدا ل سهر چ بنيات دهيتنه ئاڤا کرن !؟

ل دهف زاروکی کو نهشیت باومریی ب خو بینیت و ههردم ترس یا لدهف زاله و پتر توشی خهلهتیا دبیت و ژلای ل هشی فه ژی تهف زاروکه بهردموام هزر ل ترسی و لهرزی دکهت و هزرل هندئ ناکهت کادی چاوا کاریت خو ب ریك و پیک کهت و دی چاوا خوارنی خوت، چیدبیت ههر هزر ل خوارنی نهکهت.

چمکی هزرا وی یا وهستیایه و ههمی تشتا ب خرابی دبیت، تهفه ژی دبیته تهگهرئ هندئ تهف زاروکه ژلای ل هشی یی لاواز بیت و مراری نهکهت و باشه دمیک و باب پیداچونهکی دخودا بکهنهفه دهمی خودئ وان ههژی دبیت و زاروکان دمه وان کچاوا خودئ دلوقانی ب وان بریه، بلا تهو ژی ههر ژدمسیکی ب دلوقانی سهردمریی دگهل زاروکیت خو بکهن و بزاقی بکهن ب باشی و دلوقانی ب تاشینن، داکو تهو ژی جفاکهکی پروی قیان و سوز و دلوقانی ئاڤا بکهن، بهلی بهرؤفاژی قئ چهندئ زاروک ب دژواریی بهیته پهر تاشاندن دی بیته زاروکهکی شیم و نهزان و دلرمق و تهو سهردمریا وان دگهل کری دی دناف ویدا شونبیت و دی بکارئینیت تاکو ههبت، مهزن دبیزن (مرؤف چاوا شوین دبیت، دی و مسا بههیت) تهف گوتنا مهزنا گهلهکا راسته مرؤف چاوا دهیت تاشاندن، دی و مسا مینیت و نابیته خودان کهسایهتیهکا ئاڤا کری.

و جفاکی بکهت و تهف کهسه ریژمیهکا مهزن نینه دقئ سهردمی پیشکهفتیدا، دقیت ریژا ههرمباش بن دناف جفاکيدا داکو جفاک پیشکهفتیت و بشین جفاکهکی ل سهر بنیاتهکی زانستی ئاڤا بکهین، تهگهر لیترینهکی دوان مالباتیت خودان زاروک دا بکهین مرؤف حیهتی دمینیت!

دپتريا مالباتیت جفاکيدا زاروک ههنه و تهف زاروکه ل دمسیکی ژلای دمیك و بابا فه دهیته بخودان کرن و تاشاندن، بهلی ب چ تهرز و رمنگ و چاوا سهردمریکرن تهفه نهیا رون وئاشکرایه، چمکی ههر مالباتهک وهکی خو زاروکی خو دتاشینیت و ئاڤا دکهت.

وهکی دیار تهم روزهانه ب چاقیت خو دبینین زاروکیت جفاکی مه ل سهر بنیاتی دژواریی و ترس و گفاشتتا زیده دهیتنه تاشاندن، تهم دشین بیژین پتريا زاروکیت جفاکی مه بقی رمنگی نه، تهف چهنده ژی کیتهجهکا مهزن دکهته سهر وی زاروکی چ ژلای هناقئ، یان لهشی بیت، ژلای هناقئ تهو زاروک و مسا هزر دکهت کو وی چ سهننگ و چ بهایی خو دناف مالباتیدا نینه و یی بی مافه و ههول ددمت ههمی کاریت خو بیت باش و خراب فهشیریت و شیانیت خو بمرینیت دا مالباتا خو ژ خو رازیکهت، تهف چهنده دبیته تهگهرئ بی هیزی و لاوازی هزری

وهفیدا پهلی

زاروک بهرپهرهکی سپی و پاقره و ته چ دقیت دی لی نفیسی و ته چاوا دقیت دی و مسا تاشینی (پهرومردهکی)، بهلی سهرباری وی بهرپهری سپی و پاقر، هندهک مالبات نفیسینا وی بهرپهری ب پاقری ب فهرکاری سهر ملیت خو نادانن و ب خهمی ساری سهردمریی دگهل وان بشکوژیت جوان دکهن، پشکهکا کیم یا مالباتیت جفاکی مه ههمی شیانیت خو دمهزیخن دا بشین زاروکی خو ل سهر بنیاتهکی باش ب تاشینن، داکو تهف زاروکه بشیت خو ل سهر پیت خو بگریت و ببیته کهسهکی نمونه دناف مال وجفاکيدا و ببیته کهسهک کو بشیت خزمهتا مالبات

تورا جھاکی یا فہیسبوکی و ناف و شکلیت نہ پھنی

یا جانیت، لی ہزر کرنا وی یا جان نہ بیت، یان کھسہ کی بنیاسی سہرقہ یا وی یا جان نہ بیت، لی ہزر کرنا کا جان و پیروز و بی گونہ ہہ بیت).

تورین نامیدی: میدیاکار

ل دور تھومری مہ دبیریت: ٹینتریت فیڑ کرن و رموشتی بی دھنگہ، ٹینتریت تھو دونیا یا بہرزمیہ کو تو دشیی خو ب گھلہک تہرزا بو کھسی بہرامبہر بدمیہ نیاسین وھکو تہدقیٹ، گھلہک جارا مروف کھسینیہ کی بو کھسی بہرامبہر دروست دکھت ب تتی ب ریکا نافی وی، یان ناسناق وی، یان شکلی وی دانایہ سہر پروفایلی خو و تھو کھسینیہ چ پیٹھقیٹ دی یا جودا بیت ژ کھسہ کی بو کھسہ کی دیتر ژبہر ہندی ہندی مروف بی باش بیت، ب تتی پروفایلی مروفی نافہ کی نہ شرین، یان شکلہ کی نہ جان ژلای جھاکی فہ ل سہر ہہ بیت بو و مرگرتی دی یا بزحمہت بیت و تھز دوی باومری دامہ دی ہندہک نیشانیٹ سپارا دسہری و مرگریدا دروست بن، بہری مروفی و مرگریٹ، یان خو بہری خوڑی بدمتہ پروفایلی مروفی، دمی دبیرم ٹینتریت فیڑ کرن و رموشتہ. مہرما من تھوہ دی چاوا مروف شیت سہرمدری دگھل ٹینتریت کھت ب ہہمی تہرزیٹ وی بیت جودافہ، چ ب ریکا نافی، یان ناسناق، یان حہتا وان تشتا تھوٹ مروف بہ لافدکھت، چمکی تھم جھا کھکین ہیشتا بیکو تھم دگھل کھسہ کی باخین تھم گھلہک جارا شکلہ کی بو دروست دکھن دسہری خوڈا و کھسینیہ کی ل دمف خو بو چیدکھن، ژبہر ہندی دقیٹ تھو ناف و شکلیٹ مروف د خہبتیت دشرین بن و دجھی خو دابن و دیسان کینجہکا خراب ل سہر مروفی و کھسینیہ مروفی نہ بیت.

پشتی بہرہ لافبونا تورا تھنپیرکیا ٹینتریت گھہشتیہ ہہمی قولچکیٹ دونیای و دگھلدا چیبونا توریت جھاکی وھکی توتہر و فہیسبوک و گھلہکیٹ دیتر، گھلہک باشی و خرابی دگھل خوڈا نیان و جھاک ل سہر چہند جوینہ کان بہ لافبون، جوینہک شیا قازانجہ کی باش لی بکھت و جوینہک ژی بہر وھاژی بویہ و ٹیک ژ وان خرابیا پہیچ و تھ کاوتیت وی تورا نالوزن کو ب رھنگہ کی نہ شرین دھینہ خہبتاندن و دقی راپوریدا فان چہند ہزر و دیتنا بخوین.

اپورت : نیدھاد ٹورہماری

شیلان عبدالمناف / میدیاکار

ل دور فی مزاری دبیریت: بیخس کینجہکا مہزن ل سہر مروفی ہہیہ، یا ٹیک خوش ل دمف مروفی پھیدادبیت بوچی تھو ناسناق.؟ یا دوی ژی ہہر نافہک و ناسناقہک ل سہر فیسبوکی دمربری ل کھسینیہ مروفی دکھتن، تھفہ و زانایٹ دمرونی دبیرن: بو میناک ہہر ناف و ناسناقہ کی گولی ل سہر خو دانایٹ، تھو کھسہ کی گھلہک ہہستیہ و ہہستیٹ وان کھسان ب پھقہ کی برینداربن، بیت ناسناقیت نہ جان، وھکی خہما مہزن و خہما ژیان، یان روندکھکا بی ٹومیدی و... ہتد... تھفہ ب دیتنا مہ کھسیٹ درھبیین، تھز ژلای خو فہ چ کھسان و مرناگرم ہہتاکو پشت راستم کو ہہقالہکا منہ، یان کھسہ کی دیار و بہرچاقہ دجھاکیدا.

دمراف گوہرزی / سہیدا

گھلہک جاران ہندہک داخازیٹ ہہقالینی دھین کو جھی حیہتی نہ و مروفی ب خش دئیخن کو، بہلکی ہاککھرہ، یان بہلکی سیخورمکھ، تھفہ و مدکھت کو مروف ب ساناھی نہشیٹ رازیبیت، بو بدستھتینانا ہہقالینی، دقیٹ ہہم ناف و ہہم و شکل بالا مروفی راکیشیت، تھفجا چ بوریکلاما پہیچ و گروپان بیت، یان ہہر

مہرہمہکا دی، ل دوماہی ژی دبیرم: بیخس کینجہ خو ل سہر مروفی دکھت کو مروف ہہمی ناف و شکلان نہ و مرگریٹ وھکو ہہقال.

سندس مزوری :

ب ہزرا من نہخیر، چمکی ناسناق و شکل دبنہ سی پشک، پشکا ٹیک نایٹ ب چ رھنگہ کی بہیتہ و مرگرتن خودانیت وان شکل و ناسناق تھوٹ نہ شہرعی و دژی ہہستا مروفینی، پشکا دوی تھوہ کو ہہرکھس ب حہزا خو ناسناق و شکلان دانیتہ سہر پروفایلی خو و دقیٹ ریڑی لی بگرین، پشکا سی تھوہ کو ناسناق و شکلیٹ کھسان بن، ل فیڑی دی جوداھی ٹیخینہ دناقبہرا پشکا دوی و یا سی دا، رامان نہ تھوہ کو کھسیٹ سی خوڈان رموشیت بلندن و کھسیٹ پشکا دوی دخرابن، ژبہرکو دمما مروف کھسہ کی دبیت ب قاتی و ل پشت میڑہ کی ی روینشتی یہ و بو خہلکھکی دئاخقیٹ، نہ رامان تھوہ ژ کھسہ کی ل سہر جادی باشترہ، ژبہرکو چ جار سہرقہ یا مروقان نہ پھقہرہ بو نیاسینی، گرنگ ہزر کرنا وانہ، تھز داخازا ہہقالینی ژہر کھسہ کی و مرڈگرم چ خراب بیت، یان باش، چمکی ہہر دی تشتہ کی ل من زیدہکھت بو ژیان فیڑبیم، ل فیڑہ من پسارمک ہہیہ و بلا بہرسف بو خاندہمانا بیت (تھری گرنگ تھوہ تو کھسہ کی بنیاسی سہرقہ یا وی

من نەقىت بەيتە سەر ھزرا من

چارە

ھەر چەندە ئارىشەكا ب سانامى يە، بەلى دىت بۇ تە و گەلەك ھەقائىت وەكى تە يا ب زحمت بيت، بىخىش دەمى مروۇف د دەمەكىدا دكەقىت پىللىت ئەقىنى كىتجى ل سەر ھەستىت مروۇفى دكەن و شوینوارىت وى ل سەر گىانى مروۇفى دەمىنىت ژ لایى ھناقى قە و گرىدانەك دناقبەرا ھەردو كەساندا پەيدا دىت، بەلى ئەف گرىدانە ھىدى ھىدى لاواز دىت و ھندەك دەم دقىت ھەتا مروۇف ژبىر دكەت. ھەول نەدە ئەقى كەسى ژبىرا خۇ ببەى، بەلكو بىنە ھزرا خۇ و بتتى بۇ خۇ سەربورەكى ژى وەرگەر، چمكى دەما مروۇف بزاقى دكەت ئىكى ژ بىر كەت پتر دەيتە بىرا مروۇفى، بەرۇقازى ئەگەر مروۇف بىنیتە بىرا خۇ دەمەكە و دى ژبىرکەت، ھەرومسا ديارە ئەف گەنجە نەى رژد بوو ل سەر ئەقىنا خۇ، ئەگەر بى رژد با تو نەدەھىلاى، ئەف ھىلانە باشترە كو ھەوۋە ژيانا ھەقزىنى پىك ئىنابا و پاشى تو ھىلاباى.

بەرسفدان، قەكولەرى جفاكى عەبدولجەبار
عەبدوالرحمان

ئارىشە

كچەكا ۲۴ سالى مە و ل زانكوى دخوینم، قوناغا دوماھىي، من تىكەھەلىا ھەقائىنى دگەل گەنجەكى ھەبوو بۇ ھەيامى دو سالا، كو ئەو ۲۸ سالى يە و وىژى زانینگەھ ب دوماھى ئىنايە و خۇدان دووامە، پاشى ئەم پىكشە ھاتىنە گرىدان و مە ھەز ژ ئىك كر بۇ ھەيامى شەش ھەيقا و وى داخواز ژ من كر كو ئەم ل جەھكى قەكرى ئىككو بىنن و مە دو جارا ئىككو دىت، پاشى ھەر سەر داخوازا خۇ بى بەردەوام بۇ و ھەر جار دگوت كەنگى ئىككو بىنن من ژى گوتى بۇ من دەستادەت ل من نەگرە، ژبەر قى چەندى وى ئەز ھىلام، ھەرچەندە بۇ من تىشەكى خۇزايىە كو وى ئەز ھىلام و ئەز دلرەھەت بووم، چمكى من نەدقىا چ ئارىشە بۇ من پەيدا بىن و من خۇ دپاراست، بەلى پا ئارىشە ئەوۋە گەلەك دەيتە سەر ھزرا من بى كو ئەز ھزرا وى بکەم، ھەما ژنشكەكىشە و من نەقىت بەيتە سەر ھزرا من، ئەقجا ھىقىە ھوون چارمىەكى بۇ من بىژن كا ئەز چ بکەم.۹

ھوین دىشېن ئارىشیت خۇ ب رېكا قى ئىمىلى رەوانە بکەن
Civaki_silav@yahoo.com

ژن ل بهراهی نه (Ladies First)

رېښه مان عهلی

پهیدابوو و بریار دان ل ههمی کاران ژن ل بهراهی بن و ب فی رنګی گوټنا ژن ل بهراهی (Ladies First) پهیدابوو و ل دویشدا ل سهرانسهری جیهانی بهربه لاف بوو.

فه هه بوون، گهنج توشی نه رازیبوونه کا دژوار بوو ژ لایئ مالباتا خوځه هه تا گه شتی هندی گه فیت نه پیروز کرنا وی هه فزینی لئ هاتنه کرن نه گهر یی رژد بیت ل سهر بریارا خو، رۆژ بو رۆژ ل سهر ههردو خوشتشیان گفاشتن پتر و مهزنتر لئ هاتن، ههردوان بریاردا و سوژدانه نیك، ژ بلی مرنئ چ تشتهك وان ژیک جوډا نه کت و پستی گفاشتن گه لهك زیدبووین، ژ ترسیت ژیک جوډابویندا بریارا خو کوشتتا پیکشه دا، ههردو خوشتشیان قهستا که فرمکی زیده بلند ل هندافی دمیری کر و بریار دا خو تیډا پاقین و دوماهی ب ژيانا خو بینن، ل قیره کچی بریاردا خو بهری پاقیت، بهلی کورک رازینه بوو ب بهانهیا وی نیکی کو نه شیت مرنا وی ب چاقیت خو بینیت و ریکه کفتن نهو بهری وی خو پاقیت و ل دویشدا هه قالا وی و جامیری کیم خهمی نه کر و خو هاقیت، بهلی دهمی خوشتشیان وی مرنا وی یا دهملدست ب وی رهنګی دیتی ژ سوژا خو پشهیمان بوو و خیانهت ل خوشتشیان خو کر و فه گه ریا گوندی خو و شوی ب کوره کی دیتر کر. دهمی خه لکی گوندی نهف چهنده زانی بی باومری د راستا توخمی می دا ل دهم

بهردموام نهف گوټنا نافدار و بهربه لاف ژن ل بهراهی (Ladies First) ل سهر زاری زه لمان دهیته گوټن، ل دهمی نیکی یان پتر ژ توخمی نازک د دهنه بهری خو بو چونا جهه کی، یان بو ههر کاره کی دی، نهف چهنده کهیف و دلخوشیه کی ل دهم کچی، یان ژنی پهیدا دکت، ژ بهرکو یی بهرامهر رهنګه کی ریزگرتی بو دیارکر و دبیت ل دهم هنده کا شانازی بخو برن پهیدابیت.

ل قیره یا فهره چپروکا دروست یا فی گوټنا بهربه لاف بزاین و روودانیت وی ناشکراکهین:

دبیژن ل چهرخی هه ژدی زاینی ل نیك ژ دمقهریت وهلاتی نیټالیا گه نهجه کی مالباته کا گه لهك زمگین کهفته داقیت فیانا کچه کا مالباته کا ژ مالباتا خو هه ژارتر، نانکو ژ ته خه کا کی متر دبازا ژیانیدا و ههردو ریکه کفتن ل سهر پیکیټینانا ژيانا هه فزینی دگه ل نیك، بهلی ژ بهرکو ل وی سهردهمی خه لک ل سهر چهند ته خان دهاتنه پارقه کرن و چهند تیټالیت گریډای ب ههر ته خه کی

ل قیره بو ژانا،

پرسیار پستی ههوه راستیا فی

گوټی زانی ئه ری دی هه ری یا کهیف خو ش بی دهمی زه لامهك دبیزته ته ژن ل بهراهی (Ladies First).

بـ و رچ

کیټراله: هشیاری فوبه هنده کی دی براقی کن ته ل سهر ریکا ته یا راست بیهن و یی بهر دهوام به ل سهر کاروانی فو یی فه باتی.

کافر: قان هه یامان شول و کاریت ته گه له کی ب باشی یی ب ریقه دچن، ژ بهر هندی پاقه ریی مزگینه کا فوشبه.

شیر: ژ راست ته هزیت میزانی و فوراگری هه کی شیر یی ل دهم، دوژمنیت ته قهت نه شین فو ل بهر هیژا ته بگرن.

گا: ته گه له کی براقنر بگه هیه نارمانجافو، نوکه هه ما ب ساناهی دی گه هیه هیقییت فو، چمکی بهری زهممتا ته گه هشت.

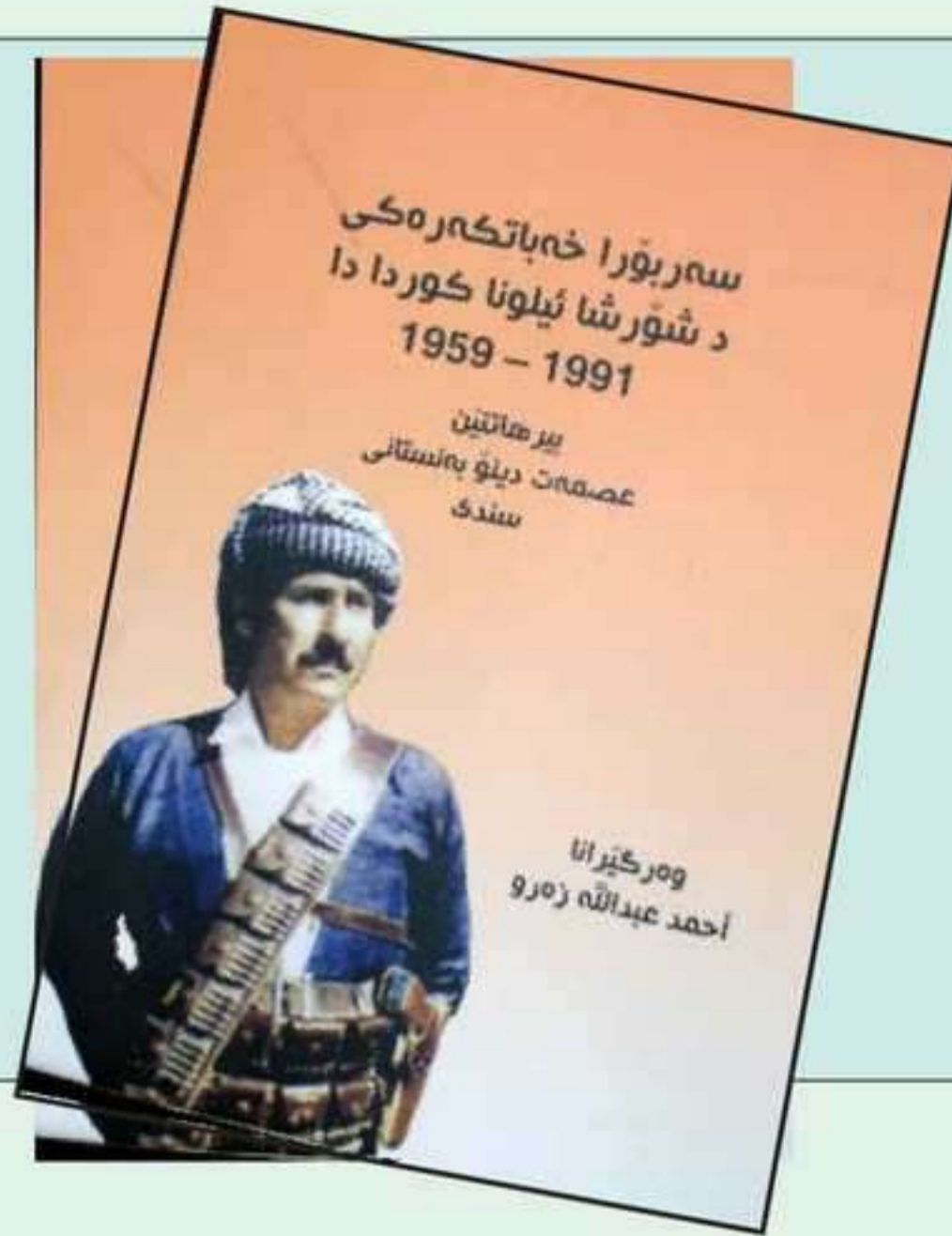
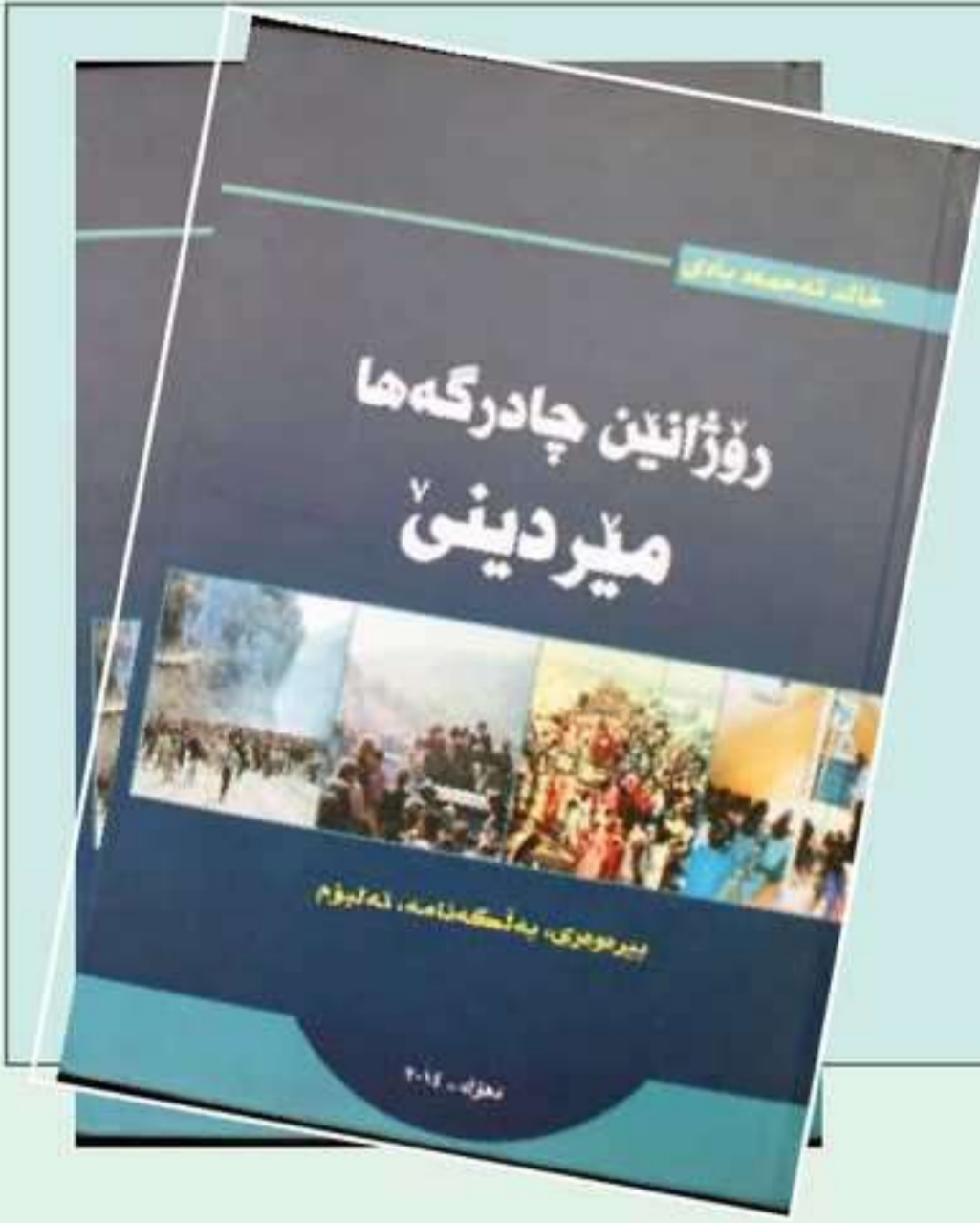

کچ: تیکه لییت ته بیت مفاکی گه له کی دهمبزن، پیچک فو ژهنده کا ژوان بده پاش، هه که نه دی ئالوزی هینه دریکا ته دا.

میمک: نهف هه ریقه بو ته فیرو بهر هه که ته، ته ده لیقییت باش بیت هه رین بگه هیه هیقییت فو و پینگاقیت فو بی دودلی پاقیره.

هشیاربن گولاقی ل بن مهفکا خو نرهشینن

پیستی دروست دبیت. کوب ساناهی ناهیته چارهکرن، بتی لیژمر دشیته چارهبکته. ژ بهر قی ته گهری شارمزا دبیزن دقیت دویر بکهفن ژ رمشاندا بیهنی ل سهر پیستی و نهخاسمه ل بن مهفکا خو و وان جهیت ههتاف لی ددهت.

فهدگهریت بو وی چهندی کو پیستی ههفکی یی ههستیاره، دیسا یی نازکه دههمان دهمدا و زیدهتر روژ لی ددهت، نهخاسمه زهلامان. ژ بهر قی چهندی تهو ماددهییت دناف وی بیهنیدا پشتی ل بن مهفکی دهیته رمشاندن دهمهکی ههتاف لی ددهت پینییهک ل سهر

نوژداریت شارمزا ل لهندنی دبیزن دویر بکهفن ژ رمشاندا گولاقی (بیهنی) ل بن مهفکا خو، ژ بهرکو زیان یا ههی و دبیته ته گهری دروستبونا پینییهکی کو بتی ب ریکا لیژمری دهیته چارهکرن. تهو نوژداریت شارمزا دیاردکهن کو ته گهری قی نیکی ژی

گیسک: وی بی باوهری ل دهف خو نه هیله، چمکی نهفه دن کینهکا مهزن که ته سهر ژیا نا ته یا دهیت.

سه تل: زه می گا فا له زن دپاره کرنا ناریشیت فودا بکه و بلا نه هیله قه هیلان داگو دهستیت فه لکی نه چنه دن اقرا.

نه هنگ: نهو ده لیقیت دفان هه یاماندا بو ته دهین دزیرینن، هشیاربه ژ دهستیت خو نه که، چمکی جاره کادیر ناهیته فه.

ترازی: هه کارهکی تو دکه یی ژ خو هشیاربه، داگو تیدا په شیمان نه بی، شولیت خو نه فه هیله بو پاشه روژی.

دویشک: دودل نه به دسه رکیشیکرنا هه قالیته فودا، داگو سهر که قنتی بینی دکاری خو یی نویدا و هه قالیته ته ژی پاقه ریپی ته نه.

کفان: دبیزن دلی ژنا یی پاقه، یا نهو دبیزن پتريا وی راستیه، لهوا بلا ته باوهری ب نه قینا وی بهیت، نهو فیانه تی ل ته ناکهت.

ژۆرهكه سەد سالا وهكى خو مايه

(هقەند گوهرزى)

ئىكە ژ چىرۆكىت گەلەك
بالكىشىت سالا ۲۰۱۴، چىرۆكەكە
ل هەمبىزا ژۆرهكا وهلاتى فەرەنسا
هاتىه راکىشان، كوخودانى وى
ئەفسەرەكى لەشكەرى دمولەتى
يه و دگەرماتيا شەرى ئىكى
يى دوتيايى، ل بەروكىت شەرىه و
پاشى دشەرەكىدا دەيتە كوشتن،
ئەو ژى كو دىتە نىزىكى سەد
سالان، بەلى ژۆرا وى هەر وهكى
خو مايهقە و بىي كو دەستكارى
تىدا بەيتە كرن.

دژۆرا هوبەرت رۆشرو بى ئەفسەر،
دمم راوستيايه، ئەو ژى وهكى
گيانى خودانى
خو يا بى

پشتى فروتى ل سەر بکرى دانا
كو نابيت هەتا پىنج سەد سالىت
ديتر ئەو چ گوهورينا دوى ژۆرىدا
بکەت و بکرى ژى ئەف مەرچى
وان قەبيل کر و ژبەر فى مەرچى
ئەف ژۆره هەتا نوکە وهكى خو
مايه و ب تى ژبەر رمحتوبەرىت
دناف مالیدا چاکىتى هوبەرتى يى
کونکون بووى و هەمى تشت وى
وهكى خو ماينه.

دونيايى كو ب ميلونان مرؤف
تىدا هاتبوونه كوشتن، رۆشرو بى
ئەفسەر ل رۆژا ۱۹۱۸/۴/۲ و دژى
۲۱ سالىيدا دشەرەكىدا بو
گرتنا گوندەكى
بەلژىكى ب
ناقى لۆكەر
بريندار دبىت
و پشتى
هنگى ب
رۆژەكى ل

نەخۆشخانەکا
بریتانى دمریت و
دايايىت وى ژۆرا وى وهكى
خو دەيلن و ناهيلن چ کەسەك
گوهورينهكى تىدا بکەت و
وهكى وى رۆژى دمينيت ياکو ئەو
ژى دەرکەفتى و دنافەر استا سالىت
سيهان ژ چەرخى بوورى دايابىت
وى قيا خانىي خو ب فروشن و

لئينه،
چ تشتەك تىدا
نەهاتيه گوهورين، ژۆرهكە
چىرۆكەکا تەحل، چىروکا شەرى
و خوگورىكرنى قەدگىرىت،
كو خودانى وى چىروكى ئىكە
ژ قوربانىت شەرى ئىكى يى

پیدقیه کورد دگهل فی شهری یاریا سیاسی ژبیر نهکن

سه(نقیسه)

شهری تیروری ب دژی کوردان نه تشتهکی نویه و نه جارا ئیکی یه کورد توش دبنی، بهلکو ئەف شهه بو ب دریزیا سهد سالان پتره بهراهیا کوردان گرتی، قیجا ئەو تیروور چ یا کەس و گروپان بیت، یان ژی تیروور و سههما دمولهتی بیت و ب فی شهری دژوار ب سهدان هزار کورد بوینه قوریانی بیی کو کەسهک هه بیت مخابنیی ژی پی ببهت، پشتی شهری ترس و تیرووری دونیا هه می فه گرتی و قهستا دمرازینکا هه می مالان کری، ژنوی دونیا ژخه و هشیار بوو و زانی سهنگ و گرانیا فی ترسی چهندا مهزنه بو ههر مروفهکی ل سهر فی ئاخی دژیت، تیروور و سههم و ترسا عهرمان ل سهر کورد و وهلاتی وان بو بهری ۱۴۰۰ سالان دزقریت، ههر ژوی قوناغی ههتا ئەفرۆ، کورد یی ل سهر دستتی وان دهینه قکرن و ژناقیرن، ههر رۆژهکی ژی ل بن نافهکی و ب ئەیدولوژیهکا وهه می، یا ئەفرۆ داعش دکن، بهری فی قوناغی به عسیان دکر و بهری وان ژی ئەف فه براندنه یا بهردموام و بی فه بر بوویه و ههر ئەو شهریت دگهل وهلاتی مه هاتینه کرن، ههر جارمکی ل بن پهردهکی بوویه، شهری نوکه یی داعش، ل هه مبهر خه لکی کوردستانی، شهرمکی ته قایی و لهشکهری و سیاسی و فکری و جفاکی یه، ئانکو شهرمکی ئیک باسک نینه و ئەفه گهلهک یا گرنگه ئەم بزانی، هه که شهری وان ب تتی سه متهکا با دبیت بو مه کوردان هندبا زحمهت نه دبوو و مه هنده زیان نه دابان، ژبهر فی چهندی گهلهکا فه ره کورد گهلهک ب هشیاری ل سهر فی چهندی ب راوستن و بزانی کانی ژبلی شهر و لیکدانیت لهشکهری دئه نیچت شه ریدا، دی چاوا بهرسینگا فی هیزا دژوار گرین، ژبهرکو هیزا داعشان ئەو ب تتی نه بوویه یا کو ل دستپیکی دهاته دیتن و هیزهکا مهزن دپشت هیزا وان یا لهشکهری ههیه و پشته قانیهکا مهزنا دمرفه بو دهیته کرن و ئەفه بخۆ بخۆ یاریهکا سیاسی یه و ب ساناهی ناهیه پیچکرن، چمکی بژلی کو داعش به ره می هزرهکا پاشقهرۆ و بیابانا عهرمیه، دیسان وی هیز و دینامکیا خو ژ ههفرکییت دمفری ومرگریه و ئەو گهلهک ب هیز ل سهر فی چهندی شول دکن، راسته ل دستپیکی ئارمانجا وان پتر شیعه بوون و ههتا مهودایهکی وان کورد پشتگوه هاقیتبوون و وان دقیا ههفرکیا خو دگهل وان ئیکلا بکن، بهلی ژنشکهکیفه سه متهکا شهری وان هاته گوهورین و ئیکسهر بهری وان کهفته کوردستانی و چ خش تیدا نینه کو گهلهک دست دفی چهندی هه بوون و ئەفه یا پلانکری بوو، ئانکو شهری وان نه بتتی شهرمکی لهشکهری ههشکه، بهلکو ئەو ل سهر کومهکا تهومران دخهبتن و هیزهکا ب تتی ژی نین.

ژبهرفی چهندی گهلهک یا فه ره کورد، بژلی ب هیزئێخستنا ئەنییت شهری کو ئەفه ژ فه رانه، بهلی دگهل هندیدا ژی پیدقیه سیاسیته قانییت کوردان واقعبینی سیاسیته بکن و هزرهکا کویر دوی چهندی بهیته کرن کانی چ هیزهکا فه شارتی ل پشت هیزا وان یا ئەشکهراهیه و خاندن ل سهر فی چهندی بهیته کرن و دیسان زوی شول ل سهر بهیته کرن، ژبو بهرسینگرتتا وان ژ هه می رویهکیفه، داکو ئەفه بیته هیزهکا دپتر بو پیشمه رگهی ل ئەنییت شهری و بشیت سه رکه قتییت مهزنتر بو وهلات و دیرۆکا خو قهید بکهت و ئەگر ئەف ئالیی شهری، ئانکو شهری سیاسی و هزری، پشتگوه بهیته هاقیتن، کورد دی زیانییت مهزنتر بینن و سیاسهتا بهرمقانیی ب تتی بو مه بهس نینه، ژبهرکو ئەف شه ره ب پلانهکا داریتی، کومهکا هیزیت فه شارتی ل پشتن و وان هیزهکا مادی یا مهزن ژی ددهستاندایه و ئەو وهه ما هندهک پی دهیته خاپاندن، چ بو نینه، کو دبیزن ئەفه شهری گروپهکا دژوارا دینی یه، بهلکو ئەفه شهری ئاخی و بهرسینگرتتا چیبوونا دمولهتا کوردستانی یه، ئەفه ژی دقیت کورد ب هه می گرانیا خو بزاقی بکن فی شهری بکنه شهری هه می دونیایی و هه می ههقیهیمانییت دژی تیروور و سه همی بهیته تیگه هاندن کو ئەو هاریکاریا ئەو دکن ب هنارتنا و کیمهکا چهکی و ئیرشبرنا چهند فروکهیهکان بو سهر بارگه هیت داعشان بیته لهشکهری، بهس نینه و ئەف شه ره ب فی پشته قانییا کیم ئیکلا نابیت و وسا بو دیار بکن ئەگر هوسا بجیت ب دمهکی گهلهک نیزیک شهر دی گهه یته کولانییت ئەمریکا و هه می ئەوروپا.

ŞILAV

Kovareka Heyvanye Li Amedyê Derdikewit

102

Cirya paşi- Kanona Doyê

